

१. परिचय

१.१. पृष्ठभूमि

नेपाल संघीय गणतान्त्रिक संसदीय व्यवस्था कार्यान्वयनमा अघि बढिरहेको छ । संघीय पुनसंरचना अनुसार विभाजित नगरपालिकामा समवृद्धिका थुप्रै सम्भावनाहरू विद्यमान छन् । नगरपालिकामा रहेका प्राकृतिक विविधता तथा युवा प्रधान जनसाङ्खिक संरचना नै यसको सामाजिक आर्थिक वृद्धि र परिवर्तनका संवाहक हुन् । विकासको प्रयासको बावजूद जनसंख्याको ठूलो हिस्सा गरिबीको चपेटामा रहेको छ भने ग्रामिण वस्तीहरू आधारभूत सेवा सुविधा तथा पूर्वाधारको पहुँचमा पुग्न सकेका छैनन् । ग्रामिण तथा शहरी क्षेत्रका भूमिहीन गरिबहरूका लागि जीविकोपार्जन सुधारको योजनाबद्ध विकासलाई मुख्य केन्द्रविन्दु बनाउनु आजको आवश्यकता हो ।

नगरपालिकाको मुख्य लक्ष्य भनेको जनताको जनजीवन सहज बनाउन दिगो विकास हाँसिल गरी गरिबी न्यूनिकरण गर्दै जानु हो । ग्रामिण क्षेत्रका जनताहरूको जीविकोपार्जन सुधार र दिगो विकासको लागि नगर क्षेत्रका मानिसहरूमा सूचनाको पहुँच, बजारको विकास र विस्तार तथा पहुँच, स्वास्थ्य, शिक्षा र अन्य सामाजिक सेवा सुविधाहरूमा सबैको पहुँच पुग्न पर्ने देखिन्छ । योजना तर्जुमा प्रक्रियामा समावेशी, सहभागितामूलक, स्थानीय विधिमा आधारित बनाउन नगरपालिकाका जनताको सहभागिता सुनिश्चित हुँदा स्थानीय समुदायका मानिसहरूले अपनत्व महसुस गर्दछन् ।

नेपालको सविधान २०७२ ले स्थानीय स्वायत्त शासन सम्बन्धी व्यवस्था गरेको छ । जस अनुरूप स्थानीय स्तर देखि नै नागरिकको सार्वभौम सत्ताको प्रयोग गर्ने अनुकूल वातावरण बनाई मुलुकको शासन व्यवस्थामा नागरिकको प्रत्यक्ष सहभागिता प्रवर्द्धन गर्न विकेन्द्रीकरण कार्यान्वयनको अवधारणा अघि सारिएको छ । प्रत्येक नगरपालिकाले आफ्नो नगरको विकासका लागि दीर्घकालीन सोचका आधारमा विकास योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्नु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ । नगर क्षेत्रको वस्तुस्थितिलाई अध्ययन विश्लेषणको दस्तावेज तयार गरी त्यसकै आधारमा लक्षित वर्ग देखि पूर्वाधार विकास साथै योजनाहरू छनोटमा प्राथमिकीकरण गर्नु पर्ने व्यवस्था गरिए अनुसार केहीवर्षहरू देखि गरिदै आएको छ । यसै सन्दर्भमा फिदिम नगरपालिका फिदिम पाँचथरले सेभ द प्लानेट मिसन २०२० नेपाल, पाँचथरलाई “फिदिम नगरपालिकाको वस्तुस्थिति विवरण तयारगर्ने कार्य” को अवसर प्रदान गरिएकोले उक्त कार्य द्वितीय तथ्याङ्क विश्लेषणका आधारमा प्रतिवेदन तयार गरी बुझाईएको छ ।

१.२. उद्देश्य

फिदिम नगरपालिकाको सबै क्षेत्र र पक्षको वस्तुस्थिति विश्लेषण गरी दीर्घकालीन रूपमा नगरलाई कस्तो रूपमा विकासका गर्ने भन्ने योजना तर्जुमाको आधार बनाउने यसको मूल उद्देश्य रहेको छ । यस वस्तुगत विवरणको अन्य विशिष्ट उद्देश्यहरू निम्न अनुसार रहेका छन् :

- ❖ नगरपालिकाको वस्तुगत विवरण तयार गर्ने ।
- ❖ नगरपालिकाको दीर्घकालिन सोच निर्धारणका लागि क्षेत्रगत लक्ष्य, उद्देश्य र कार्यक्रम तयारीमा सहयोग गर्ने ।
- ❖ नगरपालिकाको वार्षिक रणनीति तयारीमा सहयोग गर्ने ।
- ❖ नगरपालिकाको आर्थिक, सामाजिक, भौगोलिक, संस्थागत विकास योजना, वातावरणीय तथा प्रकोप व्यवस्थापन योजना तर्जुमा गर्न सहयोग गर्ने ।
- ❖ नगरपालिकाको आवधिक र वार्षिक योजना निर्माणमा सहयोग गर्ने ।

२. तथ्याङ्क सङ्कलन गर्न प्रयोग गरिएका विधिहरू

नगरपालिकाको वस्तुगत विवरण तयार गर्दा मिति २०७४ वैशाख २६ गतेको सङ्घीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयको सचिव स्तरीय बैठकले तयार गरेको नगरपालिकाको वस्तुगत विवरण ढाँचा प्रयोग गरिएको छ ।

वस्तुगत विवरण तयार गर्नका लागि प्राथमिक र द्वितीय दुवै स्रोतका तथ्याङ्कहरू संकलन गरिएको छ । संस्थाको स्थलगत अध्ययन टोलीबाट आवश्यक पर्ने प्राथमिक र द्वितीय दुवै किसिमका तथ्याङ्क, जानकारी तथा सूचनाहरू सङ्कलन गरिएको छ ।

नगरपालिकाका कार्यकारी अधिकृत, कार्यक्रम अधिकृत, लेखा अधिकृत, अन्य कर्मचारीहरू तथा वडा कार्यालयका कर्मचारीहरू, नगरपालिका स्थित सरकारी कार्यालयका प्रमुख एवम् प्रतिनिधि, प्राध्यापक, बुद्धिजीवि, स्थानीयवासी, सामाजिक भूमिकामा रहेका व्यक्तिहरूसँगको व्यक्तिगत र सामुहिक छलफल आन्तर्क्रियाबाट समेत सूचना र सुभावहरू सङ्कलन गरिएको छ ।

३. अध्ययनको सीमा

नगरपालिकाको वस्तुगत विवरणलाई समग्र भौतिक, आर्थिक, सामाजिक लगायत वातावरणीय संरक्षण र व्यवस्थापनको योजना निर्माणको दिशा निर्देशका रूपमा लिइन्छ । नगरपालिकाको एकीकृत विकास योजना तर्जुमामा महत्वपूर्ण भूमिका रहन्छ । मिति २०७४ वैशाख २६ गतेको संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयको सचिव स्तरीय बैठकले निर्णय गरेको ढाँचालाई अनिवार्य रूपमा समेटनु पर्ने प्रावधान अनुसार निर्देशित ढाँचालाई अवलम्बन गरिएको छ । नगरपालिका भित्रका सम्पूर्ण सरकारी कार्यालय, संघ संस्था, वडा कार्यालयहरू लगायत नगर भित्रका सरोकारवालहरू यस वस्तुगत विवरणको सीमा मानिएको छ ।

४. फिदिम नगरपालिकाको परिचय

४.१ ऐतिहासिक पृष्ठभूमि र नामाकरण

नेपालको सदरपूर्वमा रहेको पाँचथर जिल्ला संघीय गणतान्त्रिक संसदीय प्रणालीको नयाँ संरचना अनुसार प्रदेश नं. १ अन्तर्गत पर्दछ । अन्य जिल्ला भन्दा फरक पहिचान बोकेको यस जिल्लालाई एक नगर पालिका र ७ गाउँ पालिकामा विभाजन गरिएको छ । एक मात्र फिदिम नगरपालिकामा जिल्लाको सदरमुकाम रहेको छ । यो नगरपालिका समुद्र सतहबाट १३८० फिट फिदिम-४ माभिटार देखि १०७३७ फिट लुङरुपाको छिन्तापुडाँडा उचाइमा अवस्थित छ । पुरानो संरचनाका आठ वटा गाउँ विकास समितिलाई मिलाएर पुनसंरचना गरिएको यसको क्षेत्रफल १५२.५० वर्ग किलोमिटर रहेको छ । राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार २०३४ महिला २३९६७ पुरुष गरी जम्मा ४५२०१ जनसंख्या रहेको छ ।

प्राचीन समयमा पल्लो किराँतको नामले चिनिएको यो जिल्ला लिम्बूवान क्षेत्रको केन्द्रका रूपमा रहेको थियो । यस जिल्लाको सदरमुकाम फिदिम (फेदेन) मा दश लिम्बूवान क्षेत्रका राजाहरूले संयुक्त सभा गरी सामुहिक रूपले महत्वपूर्ण विषयहरू यहाँ स्थित आम्बेपाजो भन्ने तिर्थ स्थलमा चुम्लुङ्ग (सभा) द्वारा निर्णय गर्ने परम्परा रहेको देखिन्छ । यस जिल्लाको नामाकरणका बारेमा स्पष्ट आधार नभेटिए पनि जनश्रुतिलाई नामाकरण आधार मानिदै आएको छ । जस अनुसार पाँचथर जिल्लाको नामाकरण 'पान्थर थुम' शब्दबाट भएको मानिन्छ । पान्थरको अर्थ कुरा थामेको र थुमको अर्थ इलाका/किल्ला भन्ने हुन्छ । यसै शब्दार्थका आधारमा नेपाल एकीकरण पश्चात यहाँका चलिआएका धर्म संस्कृति र रीतिरिवाजका बारेमा फेदेनमा चुम्लुङ्ग (सभा) बसी गरिएका निर्णय नेपाल सरकारमा पेश हुँदा तत्कालीन राजाले त्यसलाई स्वीकृति दिएको हुँदा लिम्बूवानको रीतिरिवाज सम्बन्धी कुरामिलेको हुँदा यस क्षेत्रको नाम पान्थर रहेको र पछि प्रयोग गर्दै जाँदा अपभ्रंश भई पाँचथर भएको पाइन्छ । अर्को तर्फ इस्वी सम्वत ५५० ताका किराँत इतिहासको वर्णन गर्ने क्रममा पान्थर शब्दको प्रयोग गरेको पाइन्छ । यसरी नै फिदिम भन्ने शब्द लिम्बू भाषाको 'फेदेन' शब्दलाई प्रयोग गराइको अपभ्रंशबाट रूपान्तरित भई फिदिम भएको पाइन्छ । यसको अर्थ 'फे' भनेको धनु र 'देन' भनेको फराकिलो ठाउँ अर्थात धनुवाण हान्ने फराकिलो ठाउँ भएकोले फेदेन भनिएको र पछि फिदिम नामले चर्चित भएको भन्ने विभिन्न प्रकाशन तथा भनाइहरूमा उल्लेख पाइन्छ । यसै नामबाट पुरानो संरचनामा गाउँ विकास समितिको नाम राखियो र नयाँ संरचनामा नगरपालिका घोषणा हुँदा त्यही नामलाई निरन्तरता दिई फिदिम नगरपालिका भएको पाइन्छ ।

४.२ भौगोलिक अवस्थिति

नेपालको मानचित्रमा पाँचथर जिल्लाको फिदिम नगरपालिकाको फैलावट २७.०५^० उत्तरी अक्षांश देखि ८७.८७^० पूर्वी देशान्तरमा अवस्थित छ । यस नगरपालिकाको पूर्वमा फालेलुङ गाउँपालिका र इलाम जिल्ला, पश्चिममा कुम्मायक गाउँपालिका र तेह्रथुम जिल्ला, उत्तरमा हिलिहाङ र फालेलुङ गाउँपालिका र दक्षिणमा इलाम र फाल्गुनन्द गाउँपालिकासँग सिमाना जोडिएको छ । मुख्य रूपमा पहाडी र केही उच्च पहाडी भू-भागमा फैलिएको यो नगरपालिका समुद्र सतह देखि १३८० फिट फिदिम न.पा. -४, माभीटार तमोर बगर देखि १०७३७ फिट उचाईमा लुङरुपाको छिन्तापुडाँडा सम्म फैलिएको छ । यस नगरपालिकाको क्षेत्रफल १५२.५० वर्ग किलोमिटर रहेको छ । हाल निर्माणाधिन मध्य पहाडी (पुष्पलाल लोकमार्ग) नगरपालिकाको सिमानाबाट बग्ने हेवा खोला देखि पुरानो बजार जोरसाल हुँदै माभीटार तमोर नदी हुँदै तेह्रथुम जोडेको छ । यसै गरी मेची राजमार्ग नगरपालिकाको वडा नं. १४ को पौवा भञ्ज्याङबाट शुरूभई नगरपालिकाको केन्द्र तथा जिल्लाको सदरमुकाम फिदिम हुँदै हेवा खोलाभई हिलिहाङ गाउँपालिका जोडेको छ । यस नगरपालिकाको केन्द्रबाट अन्य गाउँपालिकाका वडा वडा सम्म कच्ची सडकले जोडेको छ ।

फिदिम नगरपालिकालाई पुरानो संरचनाका आठ वटा गाउँ विकास समितिहरू जोडेर पुनसंरचित गरिएको छ । यसरी संरचित नगरपालिकालाई १४ वटा वडामा विभाजित गरिएको छ । समुद्री सतहबाट १३८० फिट देखि १०७३७ फिट अग्लो भाग सम्म फैलिएकोले यस नगरपालिकामा उष्ण देखि उपोष्ण साथै समसितोष्ण सम्मको हावापानी पाइन्छ । धनकुटा जलवायु मापन केन्द्रको जानकारी अनुसार यस नगरपालिकामा न्यूनतम तापक्रम १.२ डिग्री सेल्सियस र अधिकतम तापक्रम २६ डिग्री सेल्सियस सम्म रहने गर्दछ । यस्तो हावापानी पाइने स्थानहरूमा धान, मकै, गहुँ, आलु, केराउ, फापर, दलहन, तेलहन, सदाबहार फलफूलहरू आँप, लिची, केरा, रुखकटहर, भुँइकटहर, र मौसमी सुन्तोला, स्याउ, अलैची, अम्रिसो, अदुवा, चिया जडिबुटी साथै विभिन्न किसिम र जातका तरकारीहरू खेती गरिनुका साथै गाई, भैँसी, भेडा, बाख्रा, बंगुर/ सुगुर, कुखुरा आदि व्यवसायिक र व्यक्तिगतरूपमा पशुपालन गरिदै आएको छ ।

५. स्थानीय चाडपर्व तथा जात्रा र मेला

किराँत समुदायको बाहुल्यता रहेको फिदिम नगरपालिकामा विशेष गरी किराँती धार्मिक समुदायका सांस्कृतिक चाडपर्व तथा जात्रा र मेलाहरू मनाउने गरिएको भएता पनि अन्य जातजातिका चाडपर्वहरू पनि मनाउने गरिएको छ । विविधतामा एकता रहेको फिदिम नगरपालिकामा बसोबास गर्ने विविध जातजातिका चाडपर्वहरू एक आपसमा मिलेर सहभागि भई मनाउने गरिएको पाइन्छ । यस नगरपालिकामा मनाइने चाडपर्व तथा जात्रा र मेलाको विवरण निम्न प्रस्तुत गरिएको छः

तालिका नं. १ स्थानीय चाडपर्व तथा जात्रा मेला सम्बन्धी विवरण

क्र.स.	चाडपर्व	जात्रा	मेला	महिना	तिथि	मनाउने समुदाय
१	चण्डीपूर्णीमा/उभौली पर्व			वैशाख	पूर्णीमा	राई, बाहुन, क्षत्री
२	असार पन्ध्र			असार		सबै जातजाति
३	जनै पूर्णीमा			श्रावण	पूर्णीमा	बाहुन, क्षत्री
४	हरितालिका तिज			भाद्र	शुक्लपक्ष द्वितीया	बाहुन, क्षत्री
५	कृष्ण जन्माष्टमी	लाखेजात्रा		भाद्र	अष्टमी	नेवार
६	राँकेमेला		राँकेमेला	भाद्र		सबै जातजाति
७	वडादशै			आश्विन	आश्विन शुक्लपक्ष	सबै जातजाति
८	तिहार			कार्तिक	कार्तिक कृष्णपक्ष	सबै जातजाति
९	धान्यपूर्णीमा/उधौली पर्व			मंसिर	पूर्णीमा	राई अन्य
१०	तमु ल्होसार			पौष		गुरुङ अन्य
११	क्रिसमस			पौष	डिसेम्बर २५	क्रिष्चियन
१२	माघे संक्रान्ती			माघ		मगर, गुरुङ अन्य
१३	सोनाम ल्होसार			माघ	प्रतिपदा	तामङ अन्य

१४	महाशिवरात्री			फाल्गुण	चतुर्दशी	बाहुन, क्षेत्री अन्य
१५	होलीपूर्णिमा			फाल्गुण	पूर्णिमा	मधेसी अन्य
१६	रामनवमी			चैत्र	नवमी	बाहुन, क्षेत्री अन्य

श्रोत: सर्वेक्षण फाराम

६. पर्यटकीय स्थलहरूको विवरण

फिदिम नगरपालिका पहाडी भू-वनोटको श्रृङखला भएकोले धेरै पर्यटकीय तथा रमणीय स्थलहरू रहेका छन् । जनजातिहरूको बाहुल्यता रहेको फिदिम नगरपालिकामा किराँती धार्मिक समुदायका धार्मिक तथा सांस्कृतिक सम्पदाहरू भए पनि यहाँका मानिसहरू धार्मिक सहिष्णुताका कारण एक अर्काका मठमन्दिर तथा देवस्थलको पूजाआजामा सामुहिकरूपमा गर्ने परिपाटी रहिआएको छ । फिदिम नगरपालिका भित्र रहेका प्रमुख पर्यटकीय स्थलहरू निम्न रहेकाछन् :

तालिका नं. २ पर्यटकीय स्थल सम्बन्धी विवरण

क्र.स.	पर्यटकीय स्थलको नाम	वडा	स्थलको महत्व
१	शिवालय मन्दिर	१	हिन्दू धर्मावलम्बीहरूको पूजाआजा गर्ने स्थल
२	कृष्ण मन्दिर	२	धार्मिक एवम् पर्यटकीय स्थल
३	सिलौटी	३	महागुरु फाल्गुनन्दको तपोभूमि र समाधी स्थल/ धार्मिक तथा ऐतिहासिक पर्यटकीय स्थल
४	लब्रेकुटी	३	१६ औँ राष्ट्रिय विभूती महागुरु फाल्गुनन्दको कर्मभूमि/ धार्मिक तथा ऐतिहासिक पर्यटकीय स्थल
५	सुम्हात्लुङ देवस्थल	४	किराँत धर्मावलम्बीको आस्थाको केन्द्र ऐतिहासिक स्थल
६	थाक्ले मन्दिर	४	धार्मिक ऐतिहासिक स्थल सिंहदेवीको वास रहेको विश्वास, बाघ सुत्ने गुफा
७	तमु संग्रालय रानीटार	८	गुरुङ जातिहरूको ऐतिहासिक तथा पौराणिक स्थल
८	शिव मन्दिर रानीटार	८	धार्मिक स्थल धार्मिक मेला
९	खलङ्गा याङनाम	१०	दृश्यावलोकन
१०	फूलबारी क्षेत्र नागिन	१२	स्वामी दिलदासको तपोभूमि धार्मिक पर्यटकीय स्थल
११	बौद्ध गुम्बा नागिन	१२	बुद्ध धर्मावलम्बीहरूको धार्मिक स्थल तथा दृश्यावलोकन
१२	भोटेगढी नागिन	१२	धार्मिक तथा ऐतिहासिक स्थल, पर्यटकीय क्षेत्र
१३	छिन्तापु डाँडा, लुङरुपा	१३	सुर्योदय दृश्यावलोकन, जैविक विविधता, अग्लो चुचुरो, पाँच वटा पोखरी
१४	सुके पोखरी	१४	सुर्योदय दृश्यावलोकन, पर्यटकीय क्षेत्र
१५	वौद्धगम्बा	१४	बुद्ध धर्मावलम्बीहरूको धार्मिक स्थल तथा दृश्यावलोकन
१६	गुप्तेश्वर धाम	१४	धार्मिक स्थल पर्यटकीय क्षेत्र
१७	पौवा भञ्ज्याङ	१४	प्राकृतिक सौन्दर्यता, कञ्चनजङ्घा हिमालको मनोरम दृश्यावलोकन

श्रोत: सर्वेक्षण फाराम

७. वर्तमान भू-उपयोग सम्बन्धी विवरण

नगरपालिकाको जमिन (भूमि) को उपयोग जस्तै कृषि, वन, घाँसे तथा भाडी क्षेत्र, जलीय क्षेत्र, बस्ती/बजार क्षेत्र, खोला नाला बाँझो जमिन आदिको उपयोगको स्थितिलाई मानिएको छ । विद्यमान भू उपयोगको प्रवृत्तिले भविष्यमा कस्तो र कुन रूपमा भू-उपयोग परिवर्तन हुँदै जान्छ भन्ने विश्लेषण गर्न मद्दत पुग्दछ । तलको तालिकामा नगरपालिकाको भू-उपयोगको स्थिति देखाइएको छ ।

तालिका नं. ३ भू-उपयोग सम्बन्धी विवरण

सि.नं.	विवरण	क्षेत्रफल (हेक्टरमा)	प्रतिशत
१	कृषि क्षेत्र	९७७१	४९.४
२	वन तथा चरन क्षेत्र	१०००२.९	५०.६
३	जम्मा क्षेत्रफल	१९७७३.९	१००

श्रोत: जिल्ला वन कार्यालय, पाँचथर

फिदिम नगरपालिकामा जम्मा १९७३७.९ हेक्टर जमिन रहेको मध्ये कृषि भूमिले ४९.४ प्रतिशत क्षेत्रफल ओगटेको छ भने बाँकी वन, चरन क्षेत्रले ५०.६ प्रतिशत क्षेत्रफल ओगटेको छ ।

ट. सिंचित क्षेत्रफलको विवरण

कृषि र सिंचाई एक आपसका परिपूरक विषय हुन् । नगरपालिकाको भू-धरातलीय स्थितिको कारण खेती योग्य भूमि त्यती उल्लेखनीय मात्रामा रहेको पाइँदैन । खेतका तुलनामा बारीको क्षेत्रफल बढी देखिन्छ ।

तालिका नं. ४ सिंचित क्षेत्रफलको विवरण

सि.नं.	विवरण	क्षेत्रफल हेक्टरमा	प्रतिशत
१	जम्मा क्षेत्रफल (हेक्टरमा)	२३४१६	१००
२	खेतको क्षेत्रफल (हेक्टरमा)	१९१५	८.१८
३	बारीको क्षेत्रफल (हेक्टरमा)	७८३४	३३.५
४	खेतीयोग्य जमिनको क्षेत्रफल (हेक्टरमा)	१२५०७	५३.४
५	खेती भईरहेको क्षेत्रफल (हेक्टरमा)	१०७६३	४६
६	खेती नभएको खेतीयोग्य जमिन क्षेत्रफल (हेक्टरमा)	१७४२	७.४४
७	जम्मा सिंचित क्षेत्रफल (हेक्टरमा)	३१७१	१३.५
८	जम्मा असिंचित क्षेत्रफल	७१०१	३०.३३
९	वन जंगलको क्षेत्रफल (हेक्टरमा)	९५३४	४०.७
१०	अन्य घर चरन, बाँझो क्षेत्रफल (हेक्टरमा)	१३७६	५.८८

श्रोत: जि.कृ.वि.का. वार्षिक कृषि तथ्याङ्क २०७२/७३

खेती योग्य जमिनमा व्यवसायिक रुपमा नगदेबाली र खाद्यान्न बाली तरकारी बाली आदिको पकेट क्षेत्र छुट्याई खेती गरेमा कृषिबाट पर्याप्त रोजगारीहरु सिर्जना हुने देखिन्छ ।

ड. वन क्षेत्र/नर्सरी सम्बन्धी विवरण

फिदिम नगरपालिकामा सामुदायिक वन, कबुलियती वन, धार्मिक वन, राष्ट्रिय वन, नीजि वन र नर्सरीहरुको विकासको शुरुवात भएको पाइँन्छ ।

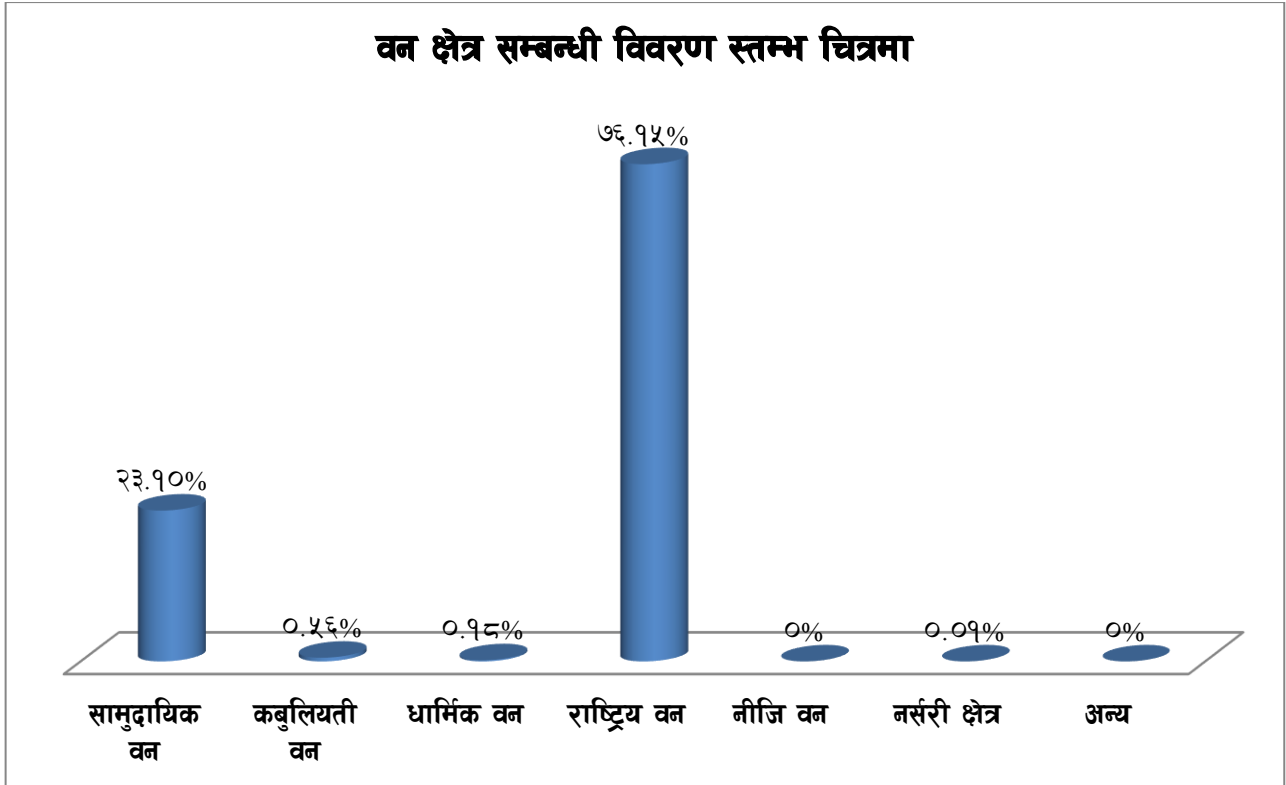
तालिका नं. ५ वन/नर्सरी सम्बन्धी विवरण

सि.नं.	विवरण	संख्या	क्षेत्रफल (हे.)	प्रतिशत
१	सामुदायिक वन	४२	२३१०.८५	२३.१
२	कबुलियति वन	२३	५६.२६	०.५६२
३	धार्मिक वन	२	१७.५५	०.१७५
४	राष्ट्रिय वन		७६१७.२४	७६.१५

५	नीजि वन	१		०
६	नर्सरी क्षेत्र	१	१	०.०१
७	अन्य			०
	जम्मा	६९	१०००२.९	१००

श्रोत: जिल्ला वन कार्यालय पाँचथर

फिदिम नगरपालिका भित्र जम्मा वनजंगलको क्षेत्रफल मध्ये सामुदायिक वन २३.१% क्षेत्रफलमा, कबुलियती वन ०.५६२% क्षेत्रफलमा, धार्मिक वन ०.१७५% क्षेत्रफलमा, राष्ट्रिय वन ७६.१५% क्षेत्रफलमा, नर्सरी क्षेत्र ०.०१% क्षेत्रफलमा रहेको छ । यसलाई स्तम्भ चित्रमा निम्नानुसार देखाउन सकिन्छ ।



१०. जनसंख्या वितरणको अवस्था

राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार फिदिम नगरपालिकाको जनसंख्या वितरणको अवस्था निम्नानुसार रहेको छ ।

तालिका नं. ६ जनसंख्या वितरणको अवस्था

विवरण	गणना बर्ष	
	२०५८	२०६८
जनसंख्या	४६८०३	४९२०१
परिवार संख्या		१०९९४
जनसंख्याको अनुपातिक वितरण		
जनघनत्व		२५६
औषत बृद्धिदर		
परिवारको औषत आकार		४.४७
महिला पुरुष अनुपात (प्रति १०० जना महिलामा पुरुषको संख्या)		८८.९९

श्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०६८

फिदिम नगरपालिकाको जनसंख्या ४६२०१ रहेको छ । जसमा परिवार संख्या १०६६४, जनघनत्व २५६, परिवारको औषत आकार ४.४७ र प्रति १०० जना महिलामा पुरुषको संख्या ८८.६६ रहेको छ ।

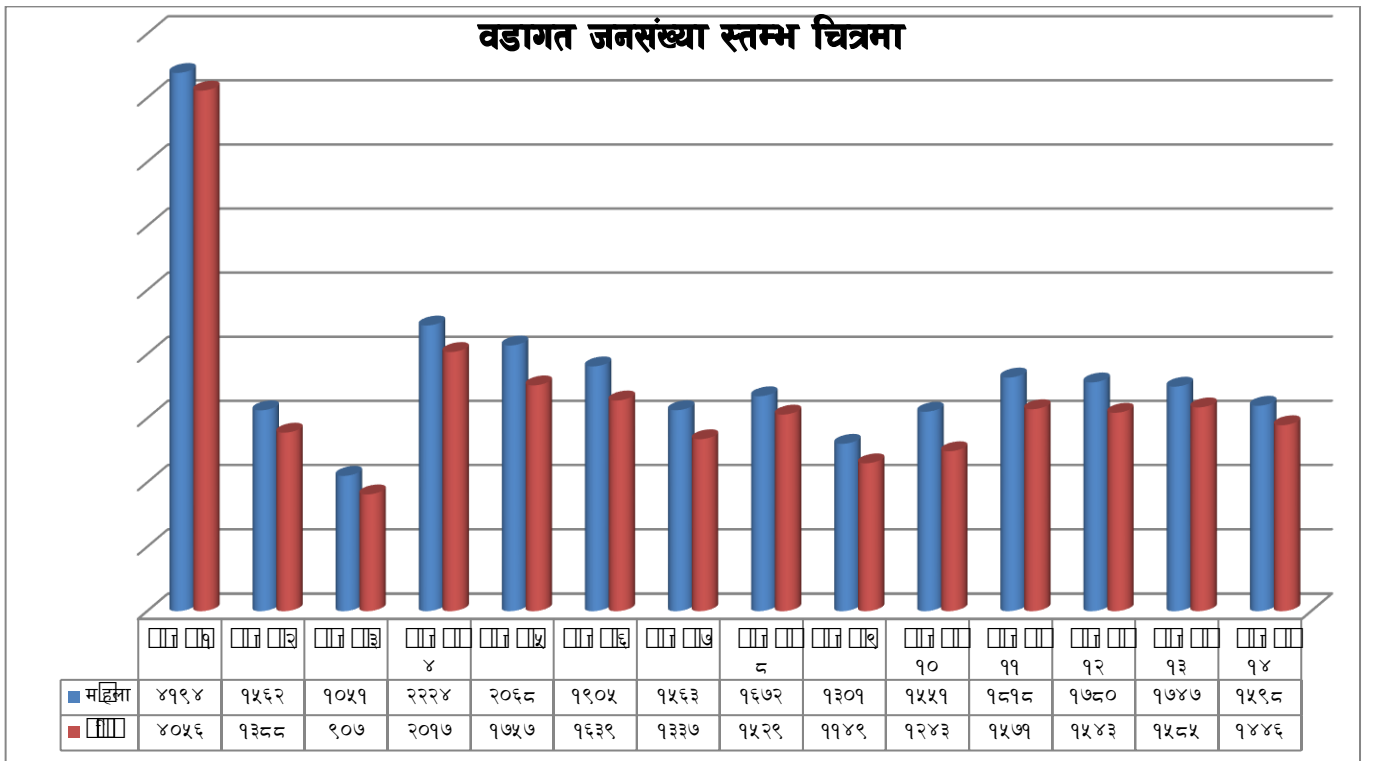
११. वडा अनुसार घरधुरी तथा जनसंख्या विवरण

तालिका नं. ७ वडा अनुसार घरधुरी जनसंख्या विवरण

वडा नं.	घरधुरी संख्या	महिला	पुरुष	जम्मा
१	२१२८	४१९४	४०५६	८२५०
२	७१७	१५६२	१३८८	२९५०
३	४१७	१०५१	९०७	१९५८
४	१०२९	२२२४	२०१७	४२४१
५	८०७	२०६८	१७५७	३८२५
६	७५९	१९०५	१६३९	३५४४
७	६२०	१५६३	१३३७	२९००
८	६८८	१६७२	१५२९	३२०१
९	५२७	१३०१	११४९	२४५०
१०	६३२	१५५१	१२४३	२७९४
११	७०६	१८१८	१५७१	३३८९
१२	६८२	१७८०	१५४३	३३२३
१३	६५४	१७४७	१५८५	३३३२
१४	६२८	१५९८	१४४६	३०४४
जम्मा	१०९९४	२६०३४	२३१६७	४९२०१

श्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०६८

फिदिम नगरपालिकाको १ नं. वडा जिल्लाकै सदरमुकाम र नगरपालिकाको केन्द्र भएकाले तुलनात्मक रूपमा बढी जनसंख्या रहेको देखिन्छ । नगरपालिकाको जम्मा जनसंख्या ४६२०१ मध्ये २६०३४ महिला र २३१६७ पुरुष रहेका छन् ।



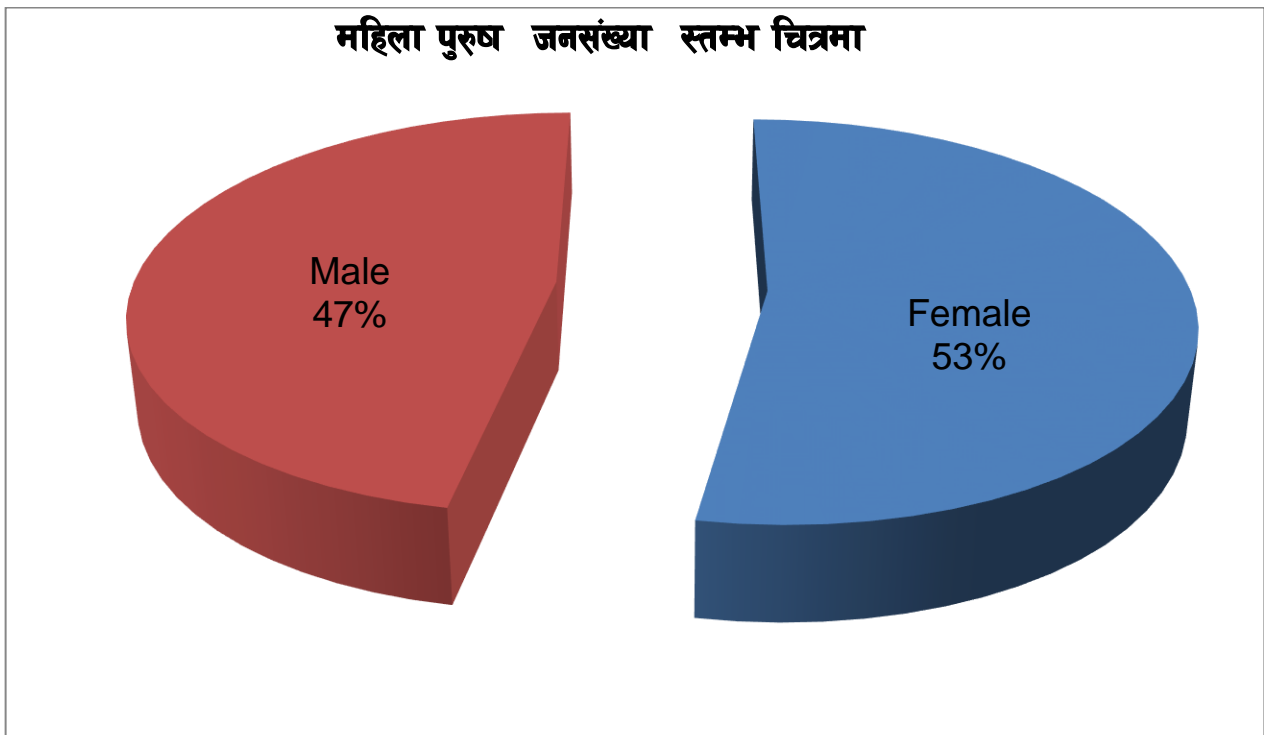
१२. उमेर तथा लिङ्गका आधारमा जनसंख्याको विवरण

तालिका नं. ८ उमेर तथा लिङ्गका आधारमा जनसंख्या विवरण

उमेर समूह	महिला	पुरुष	तेस्रो लिङ्गी	जम्मा
०-४ बर्ष	२०९१	२१७३	-	४२६४
५-९ बर्ष	२९५०	३०१६	-	५९६६
१०-१४ बर्ष	३३७३	३४०४	-	६७७७
१५-१९ बर्ष	३२३०	२९७०	-	६२००
२०-२४ बर्ष	२८२२	१८२०	-	४६४२
२५-२९ बर्ष	२२३१	१४१३	-	३६४४
३०-३४ बर्ष	१६८३	११८७	-	२८७०
३५-३९ बर्ष	१५०६	११६३	-	२६६९
४०-४४ बर्ष	१३१४	११३३	-	२४४७
४५-४९ बर्ष	११९२	१११५	-	२३०७
५०-५४ बर्ष	१०५०	१०३६	-	२०८६
५५-५९ बर्ष	७९१	८१४	-	१६०५
६०-६४ बर्ष	६४३	६४९	-	१२९२
६५-६९ बर्ष	४५४	४८२	-	९३६
७०-७४ बर्ष	२८४	३४३	-	६२७
७५ बर्ष माथि	४२०	४४९	-	८६९
जम्मा	२६०३४	२३१६७	-	४९२०१

श्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०६८

माथिको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको तथ्याङ्कलाई हेर्दा फिदिम नगरपालिकामा १०-१४ बर्ष उमेर समूहको जनसंख्या सबै भन्दा बढी ६७७७ रहेको छ भने सबै भन्दा कम ७०-७४ बर्ष उमेर समूहको जनसंख्या ६२७ रहेको देखिन्छ ।



१३. मातृभाषाका आधारमा जनसंख्या

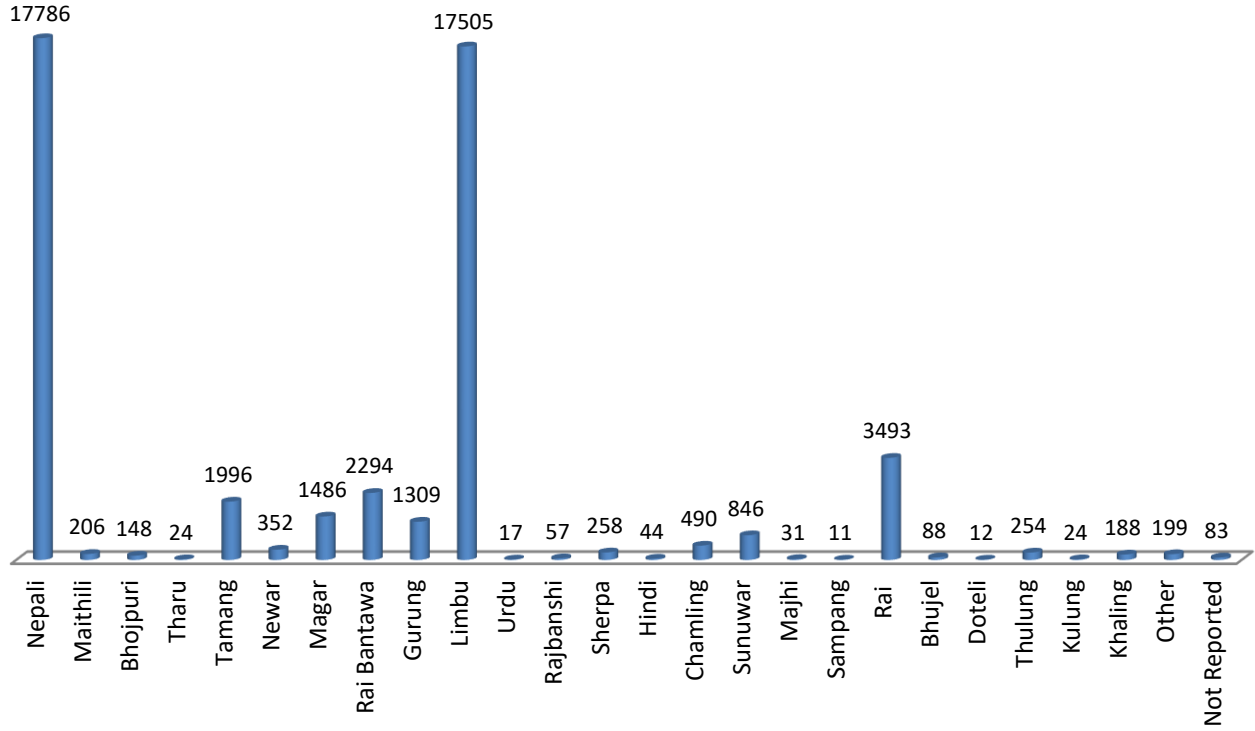
फिदिम नगरपालिकामा लिम्बू, राई, नेपाली, मगर, गुरुङ, तामाङ, शेर्पा, सुनुवार, नेवारी आदि भाषा बोल्ने जातजातिको बसोबास रहेता पनि मुख्य रूपमा लिम्बू जातिको बाहुल्यता पाईन्छ । नगरपालिकामा जनसंख्याको करिव ३५.६ प्रतिशत लिम्बू भाषा बोल्ने समुदाय रहेको छ । जातिगत विविधता युक्त यस नगरपालिकामा भाषागत आधारमा पनि विविधता रहेको छ । राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार नगरपालिकामा बोलिने भाषा भाषिको जनसंख्या निम्नानुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ५ मातृभाषाका आधारमा जनसंख्या विवरण

मातृभाषा	महिला	पुरुष	जम्मा	प्रतिशत
नेपाली	९३८९	८३९७	१७७८६	३६.१
मैथिली	७५	१३१	२०६	०.४२
भोजपुरी	६६	८२	१४८	०.३
थारु	६	१८	२४	०.०५
तामाङ	१०८३	९१३	१९९६	४.०६
नेवार	१८४	१६८	३५२	०.७२
मगर	८०१	६८५	१४८६	३.०२
राई वान्तवा	१२०९	१०८५	२२९४	४.६६
गुरुङ	६९७	६१२	१३०९	२.६६
लिम्बू	९३५४	८१५१	१७५०५	३५.६
उर्दु	७	१०	१७	०.०३
राजबंसी	१६	४१	५७	०.१२
शेर्पा	१३२	१२६	२५८	०.५२
हिन्दी	१९	२५	४४	०.०९
चाम्लिङ	२५५	२३५	४९०	१
सुनुवार	४५१	३९५	८४६	१.७२
माझी	१६	१५	३१	०.०६
साम्पाङ	८	३	११	०.०२
राई	१८३४	१६५९	३४९३	७.१
भुजेल	४२	४६	८८	०.१८
डोटेली	४	८	१२	०.०२
थुलुङ	१३९	११५	२५४	०.५२
कुलुङ	९	१५	२४	०.०५
खालिङ	१००	८८	१८८	०.३८
अन्य	९७	१०२	१९९	०.४
भाषा नखुलेको	४१	४२	८३	०.१७
	२६०३४	२३१६७	४९२०१	१००

श्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०६८

मातृभाषाका आधारमा जनसंख्या स्तम्भ चित्रमा



१४. धर्मको आधारमा जनसंख्याको विवरण

फिदिम नगरपालिमा बहुल धार्मिक समाज रहे पनि यहाँका धार्मिक सम्प्रदाय बीच सहिष्णुता रहेको पाइन्छ । यहाँ विभिन्न धर्म मान्ने धार्मिक सम्प्रदायका मानिसहरु रहे पनि एकले अर्काको धर्म प्रति सम्मान गर्ने परिपाटी रहेको छ । राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार हिन्दू, बौद्ध, इस्लाम, किरात, क्रिष्चियन, जैन, सिख आदि धार्मिक सम्प्रदायका मानिसहरुको बसोबास रहेको पाइन्छ ।

तालिका नं. १० धर्मको आधारमा जनसंख्याको विवरण

क्र.सं.	धर्म	प्रतिशत
१	हिन्दू	३४.३१
२	बौद्ध	११.६७
३	इस्लाम	०.०३
४	किरात	५२.०३
५	क्रिष्चियन	१.५८
६	प्रकृति	०.१३
७	वन	०.०२
८	जैन	०.००३
९	बहाई	०.००५
१०	सिख	
११	उल्लेख नभएको	०.२२

श्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०६८

१५. जातियताको आधारमा जनसंख्याको विवरण

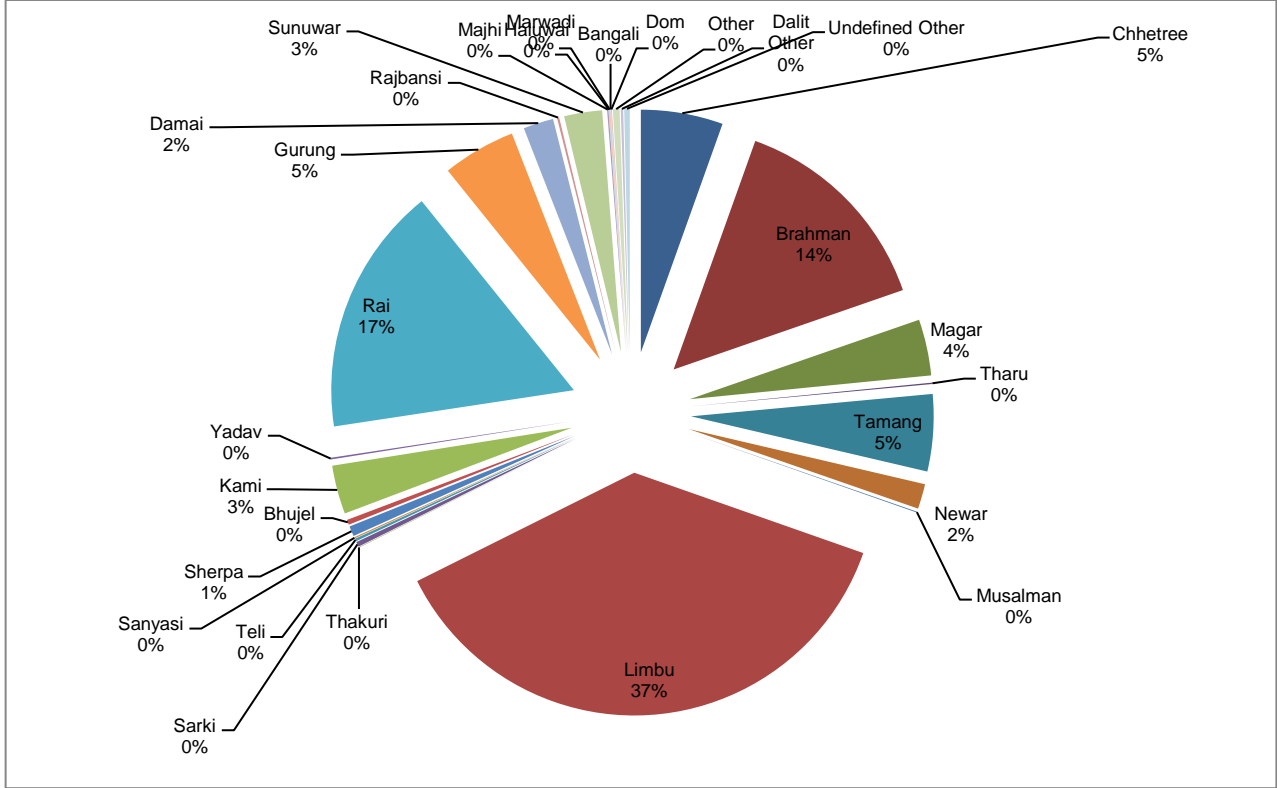
फिदिम नगरपालिकामा लिम्बू, राई, ब्राम्हण, क्षेत्री, दशनामी, मगर, गुरुङ, तामाङ, नेवार, शेर्पा, सुनुवार, कामी, दमाई, साकी, भुजेल, माभी आदि जातजातिको बसोबास रहेता पनि मुख्य रूपमा लिम्बू जातिको बाहुल्यता पाइन्छ । यस नगरपालिकामा कूल जनसंख्याको ३७.३ प्रतिशत लिम्बू समुदायको बाहुल्यता रहेकोछ। जातिय आधारमा जनसंख्यालाई निम्नानुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ११ जातियताको आधारमा जनसंख्या विवरण

क्र.सं.	जाति	महिला	पुरुष	जम्मा	प्रतिशत
१	क्षेत्री	१४३३	१२५६	२६८९	५.४७
२	ब्राम्हण	३६५६	३३४५	७००१	१४.२
३	मगर	९९२	८४९	१८४१	३.७४
४	थारु	१६	२९	४५	०.०९
५	तामाङ	१३६०	११६२	२५२२	५.१३
६	नेवार	४२२	३९५	८१७	१.६६
७	मुसलमान	९	१९	२८	०.०६
८	कामी	८३९	७५६	१५९५	३.२४
९	यादव	१४	४१	५५	०.११
१०	राई	४२९८	३८६९	८१६७	१६.६
११	गुरुङ	१२७७	११२०	२३९७	४.८७
१२	दमाई	५३७	४५२	९८९	२.०१
१३	लिम्बू	९७८८	८५४४	१८३३२	३७.३
१४	ठकुरी	५	१०	१५	०.०३
१५	साकी	८०	८१	१६१	०.३३
१६	तेली	३०	५५	८५	०.१७
१७	सन्यासी	२४	१६	४०	०.०८
१८	शेर्पा	१७९	१५३	३३२	०.६७
१९	भुजेल	८१	८५	१६६	०.३४
२०	राजवंसी	२२	४९	७१	०.१४
२१	सुनुवार	६५७	५८६	१२४३	२.५३
२२	माभी	२५	२०	४५	०.०९
२३	हलुवाई	९	७	१६	०.०३
२४	माडवारी	९	१७	२६	०.०५
२५	बंगाली	७	९	१६	०.०३
२६	डोम	१४	१५	२९	०.०६
२७	अन्य	११३	१०५	२१८	०.४४

२८	दलित अन्य	४३	३६	७९	०.१६
२९	नखुलेको	९५	८६	१८१	०.३७
	जम्मा	२६०३४	२३१६७	४९२०१	१००

श्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०६८



१६. अपाङ्गताका आधारमा जनसंख्या

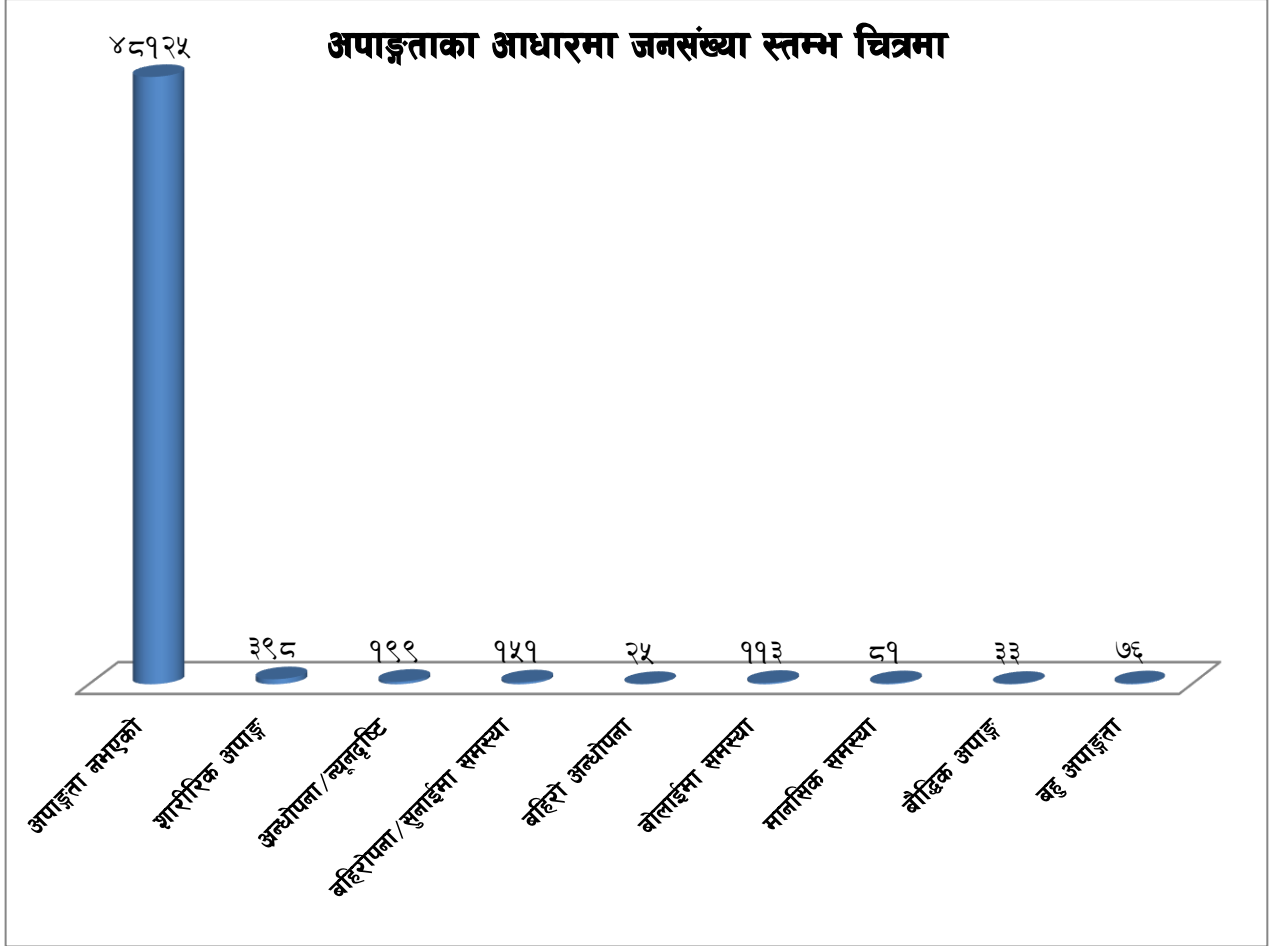
अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको अधिकार सम्बन्धी महासन्धी र यसको इच्छाधिन आलेख सन २००६ लगायत अन्तराष्ट्रिय प्रतिवद्धतालाई व्यवहारमा उतार्नका लागि समुदायमा आधारित पुनःस्थापना कार्यक्रम विशेष शिक्षा, समाहित शिक्षा, निःशुल्क सहायक सामग्री, अपाङ्गता सम्बन्धी चेतनामूलक श्रव्य दृश्य सामग्री समावेशीकरण अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको संस्थागत विकास अनुदान, सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण लगायत विभिन्न लक्षित कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिदै आएका छन् । विभिन्न तथ्याङ्कहरूले विभिन्न आंकडा अनुमान गरेको पाइन्छ । विगतमा कुनै पनि अपाङ्गताको क्षेत्रमा विशेष छुट्टै तथ्याङ्कहरू प्रकाशन गरेको पाइदैन । सामान्य रूपले हेर्दा समुदायमा अपाङ्ग विरुद्धका भेदभावहरू हुने गरेको पाइन्छ । राष्ट्रिय जनगणना २०६८ का अनुसार फिदिम नगरपालिकामा रहेका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको विवरण तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. १२ अपाङ्गताका आधारमा जनसंख्या

क्र.सं.	अपाङ्गताको किसिम	पुरुष	महिला	जम्मा
१	अपाङ्गता नभएको	२२५९१	२५५३४	४८१२५
२	शारीरिक अपाङ्ग	२१५	१८३	३९८
३	अन्धोपना/न्यूनदृष्टि	९७	१०२	१९९
४	बहिरोपना/सुनाईमा समस्या	९०	६१	१५१
५	बहिरो अन्धोपना	११	१४	२५

६	बोलाईमा समस्या	६४	४९	११३
७	मानसिक समस्या	३८	४३	८१
८	बौद्धिक अपाङ्ग	२१	१२	३३
९	बहु अपाङ्गता	४०	३६	७६
	जम्मा	२३९६७	२६०३४	४९२०१

श्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०६८



१७. अपाङ्गता परिचयपत्र लिएका बालबालिकाको विवरण

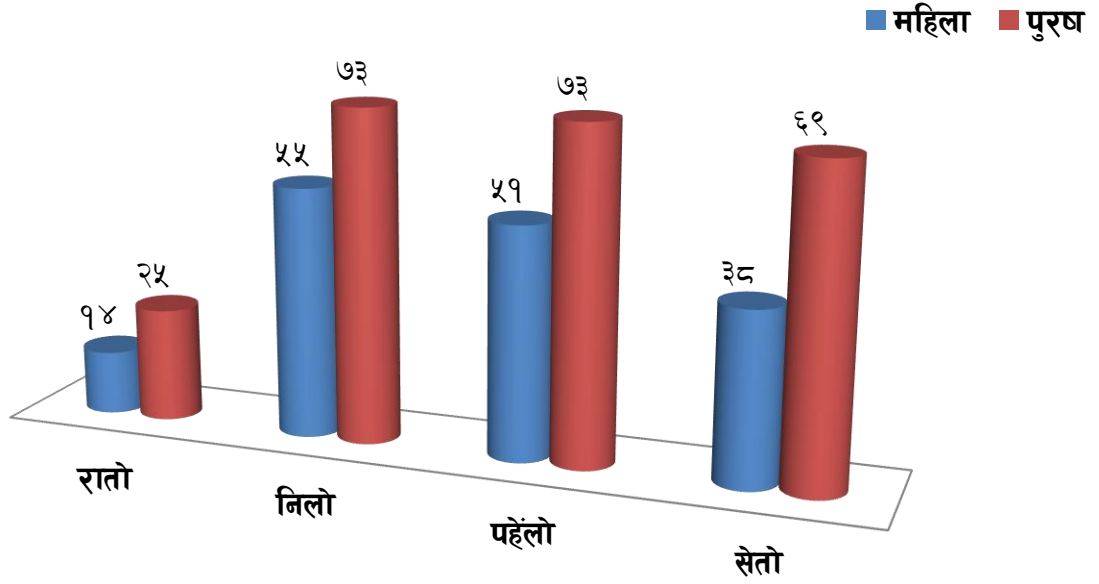
फिदिम नगरपालिका भित्र रहेका अपाङ्ग व्यक्तिहरूको वर्गीकरण गरी चार किसिमका परिचय पत्रहरूका आधारमा सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्रदान गरिदै आएको छ ।

तालिका नं. १३ अपाङ्गता परिचय पत्र लिएका महिला पुरुषको विवरण

अपाङ्गता परिचय पत्रको किसिम	परिचयपत्र लिएका बालबालिकाको संख्या		
	महिला	पुरुष	जम्मा
रातो कार्ड प्राप्त गर्ने	१४	२५	३९
निलो कार्ड प्राप्त गर्ने	५५	७३	१२८
पहेलो कार्ड प्राप्त गर्ने	५१	७३	१२४
सेतो कार्ड प्राप्त गर्ने	३८	६९	१०७
जम्मा	१५८	२४०	३९८

श्रोत: अपाङ्ग सेवा संघ पाँचथर

अपाङ्गता परिचय पत्र लिने महिला पुरुषको विवरण स्तम्भ चित्रमा



१८. छानाको प्रकारको आधारमा जनसंख्या

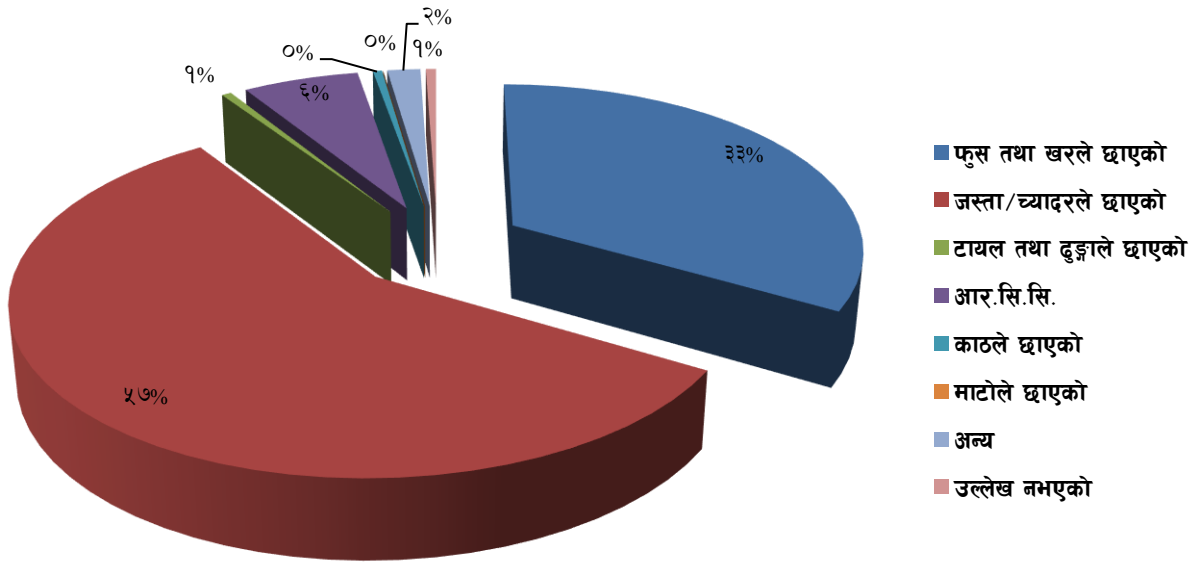
फिदिम नगरपालिकाको अधिकांश भू-भाग ग्रामिण क्षेत्रमा पर्ने भएकोले जस्तापाता तथा फुस/खरले छाएका छानाहरू भएका घर संख्या बढी रहेको पाइन्छ । छानाको प्रकारको आधारमा जनसंख्यालाई निम्नानुसार तालिकामा देखाइएको छ।

तालिका नं. १४ छानाको प्रकारको आधारमा जनसंख्या विवरण

सि.नं.	घरको प्रकार	संख्या	प्रतिशत
१	फुस तथा खरले छाएको	३६७१	३३.३९
२	जस्ता/च्यादरले छाएको	६२८७	५७.१९
३	टायल तथा ढुङ्गाले छाएको	५६	०.५१
४	आर.सि.सि.	६७६	६.१५
५	काठले छाएको	५३	०.४८
६	माटोले छाएको	०	०
७	अन्य	१९२	१.७५
८	उल्लेख नभएको	५९	०.५४
	जम्मा	१०९९४	१००

श्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०६८

छानाको प्रकारको आधारमा जनसंख्या स्तम्भ चित्रमा



१५. स्वामित्वको आधारमा घरपरिवारको वसोवासको अवस्था

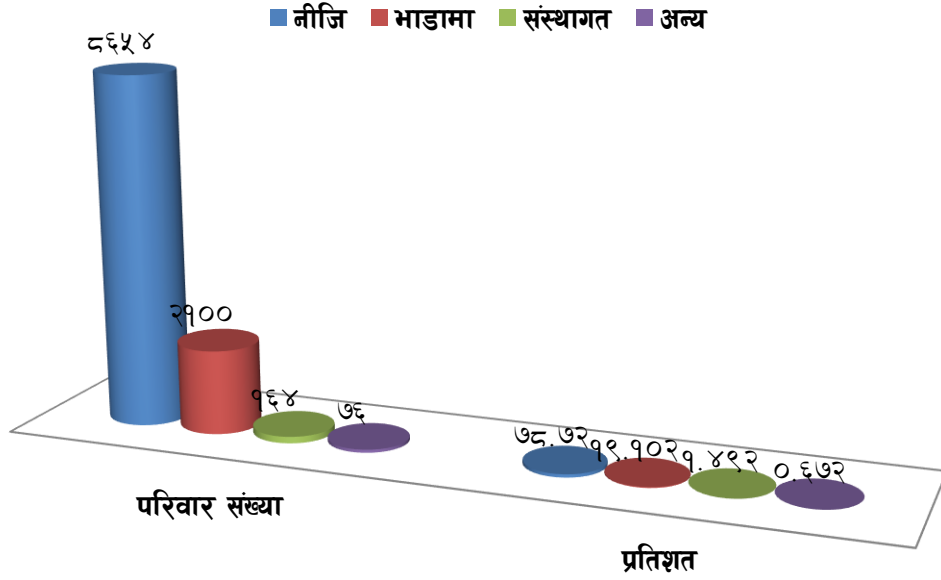
फिदिम नगरपालिकामा हाल १४ वटा वडा रहेका छन् । आवासको स्थितिलाई हेर्दा आफ्नै घर हुने परिवार, भाडामा बसोवास गर्ने, संस्थागत तथा अन्य गरी विभाजन गरिएको छ । जसलाई तलको तालिकामा समेत देखाईएको छ ।

तालिका नं. १५ स्वामित्वको आधारमा वसोवासको अवस्था

सि.नं.	स्वामित्वको विवरण	संख्या	प्रतिशत
१	निजी	८६५४	७८.७२
२	भाडामा	२१००	१९.१०२
३	संस्थागत	१६४	१.४९२
४	अन्य	७६	०.६९२
	जम्मा	१०९९४	१००

श्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०६८

घरपरिवारको बसोबासको अवस्था स्तम्भ चित्रमा



२०. खानेपानीको श्रोतको आधारमा घरपरिवार सम्बन्धी विवरण

फिदिम नगरपालिकामा रहेका कूल घरधुरी १०५५४ ले प्रयोग गर्दै आएको खानेपानीको श्रोतलाई निम्नानुसार तालिकामा देखाईएको छ ।

तालिका नं. १६ खानेपानी श्रोतको आधारमा घरपरिवार विवरण

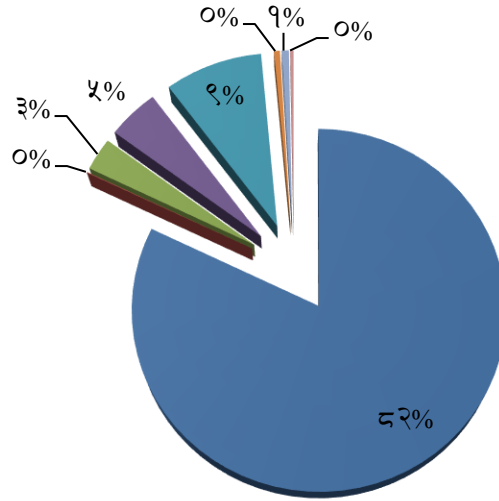
क्र.सं.	खानेपानीको श्रोतहरू	घरपरिवार संख्या	प्रतिशत
१	पाइपधारा	९०२१	८२.०५
२	ट्युवेल/हेन्डपम्प	७	०.०६४
३	ढाकिएको कुवा	३२७	२.९७४
४	नढाकिएको कुवा	५११	४.६४८
५	मूलको पानी	९६६	८.७८७
६	खोला/नदीको पानी	५९	०.५३७
७	अन्य	७१	०.६४६
८	उल्लेख नभएको	३२	०.२९१
	जम्मा	१०९९४	१००

श्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०६८

माथिको तथ्याङ्कलाई हेर्दा फिदिम नगरपालिका वासीहरूले प्रयोग गर्ने खानेपानीको श्रोतहरू मध्ये ५०२१ परिवारले पाइपधाराको खानेपानी उपभोग गरिरहेको देखिन्छ भने अन्य परिवारले असुरक्षित खानेपानीको श्रोत कुवा, नदी, खोला, अन्य श्रोतको पानी उपभोग गरि रहेको पाइन्छ ।

खानेपानीको स्रोतको आधारमा घरधुरी बृत्त चित्रमा

- पाइपधारा
- ट्युबेल/हेन्डपम्प
- ढाकिएको कुवा
- नढाकिएको कुवा
- मूलको पानी
- खोला/नदीको पानी
- अन्य
- उल्लेख नभएको



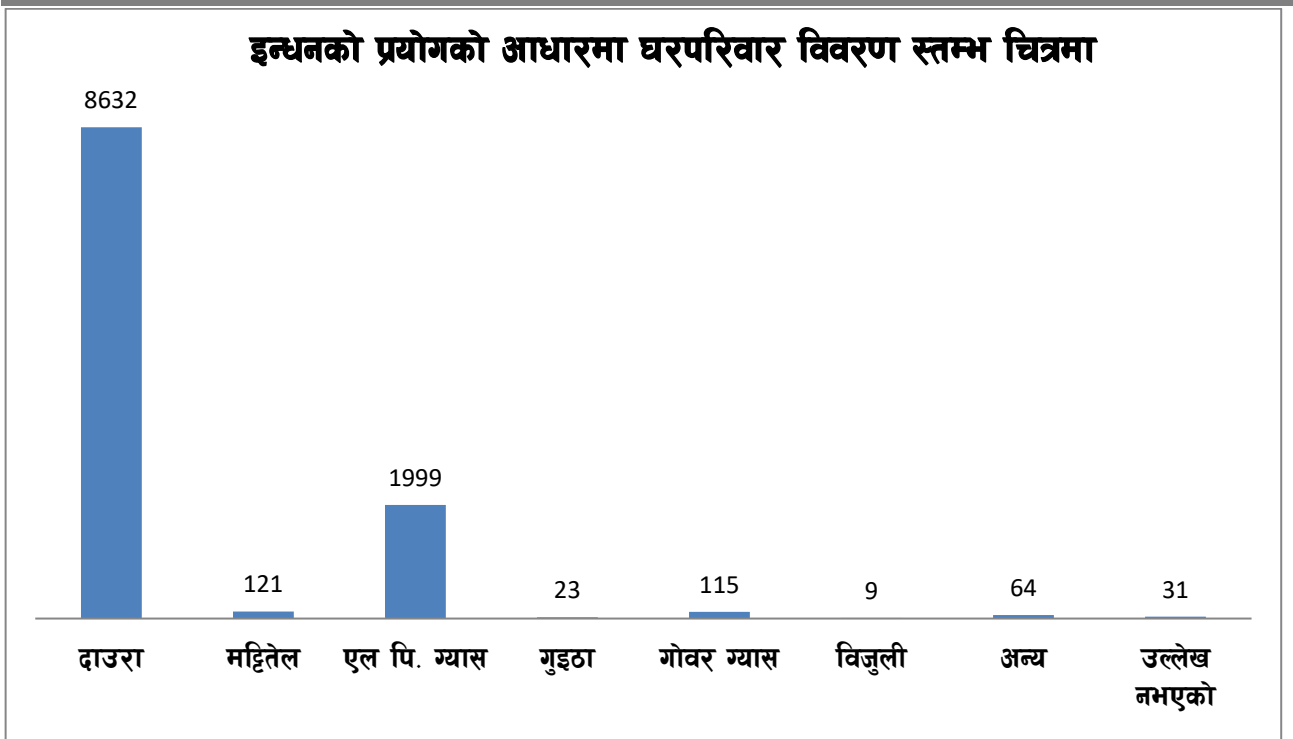
२१. इन्धनको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार विवरण

नगरपालिका पहाडी भिरालो धरातल भएको मध्ये एक हो । विद्युत उत्पादनको लागि उपयुक्त भूगोल भएको मानिन्छ । जनशक्ति पूँजी प्रविधिको अभावका कारण विद्युत उत्पादको प्रचुर सम्भावना भए पनि पूर्ण उपयोग नभएको पाइन्छ । हाल सम्म नगरपालिका भित्र केही माइक्रो हाइड्रोका अलावा खोरङ्गा जलविद्युत आयोजना, फेमेखोला जलविद्युत आयोजना, हेवाखोला जलविद्युत आयोजना सम्पन्न भै विद्युत उत्पादन गर्दै आएको अवस्था छ भने केही निर्माणाधीन अवस्थामा रहेको पाइन्छ । राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार यहाँका मानिसहरु खाना बनाउन बढी मात्रामा दाउरा र मट्टितेलको प्रयोग गर्ने गरेको पाइन्छ ।

तालिका नं. १७ इन्धनको आधारमा घरपरिवार विवरण

क्र.सं.	इन्धनको प्रकार	घरपरिवार संख्या	प्रतिशत
१	दाउरा	८६३२	७८.५२
२	मट्टितेल	१२१	१.१०१
३	एल पि. ग्यास	१९९९	१८.१८
४	गुइठा	२३	०.२०९
५	गोबर ग्यास	११५	१.०४६
६	विजुली	९	०.०८२
७	अन्य	६४	०.५८२
८	उल्लेख नभएको	३१	०.२८२
	जम्मा	१०९९४	१००

श्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०६८



२२. बत्ति प्रयोगको आधारमा घरपरिवार विवरण

राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार फिदिम नगरपालिकामा बत्ति बाल्न प्रयोग हुने इन्धनको प्रकार र प्रयोग गर्ने परिवार संख्या निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. १८ बत्ति प्रयोगको आधारमा घरपरिवार सम्बन्धी विवरण

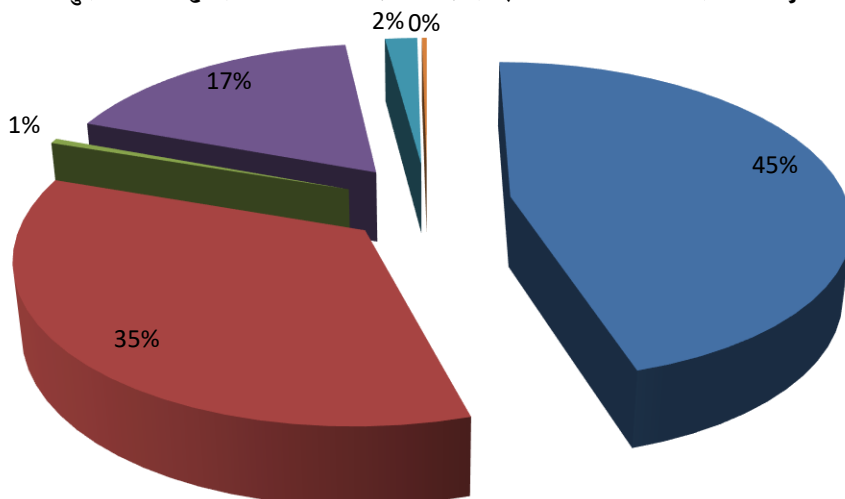
क्र.सं.	बत्तीको प्रकार	घरपरिवार संख्या	प्रतिशत
१	विजुली	४९८८	४५.३७
२	मट्टितेल	३८२४	३४.७८
३	वायोग्यास	५६	०.५०९
४	सोलार	१८९५	१७.२४
५	अन्य	२०१	१.८२८
६	उल्लेख नभएको	३०	०.२७३
	जम्मा	१०९९४	१००

श्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०६८

माथिको तालिका अनुसार बिजुली बत्ती प्रयोग गर्ने संख्या कम देखिए पनि नगरपालिका भित्र उत्पादित विद्युत वडा वडा सम्म पुऱ्याउन नगरपालिका लागि परेको हुँदा विजुली बत्ती र बैकल्पिक उर्जा प्रयोग गर्नेको संख्यामा बृद्धि हुने देखिन्छ ।

बत्ति प्रयोगको आधारमा घरपरिवार विवरण वृत्त चित्रमा

■ विजुली ■ मट्टितेल ■ वायोग्यास ■ सोलार ■ अन्य ■ उल्लेख नभएको



२३. उपलब्ध सेवा सुविधाको आधारमा घरपरिवार विवरण

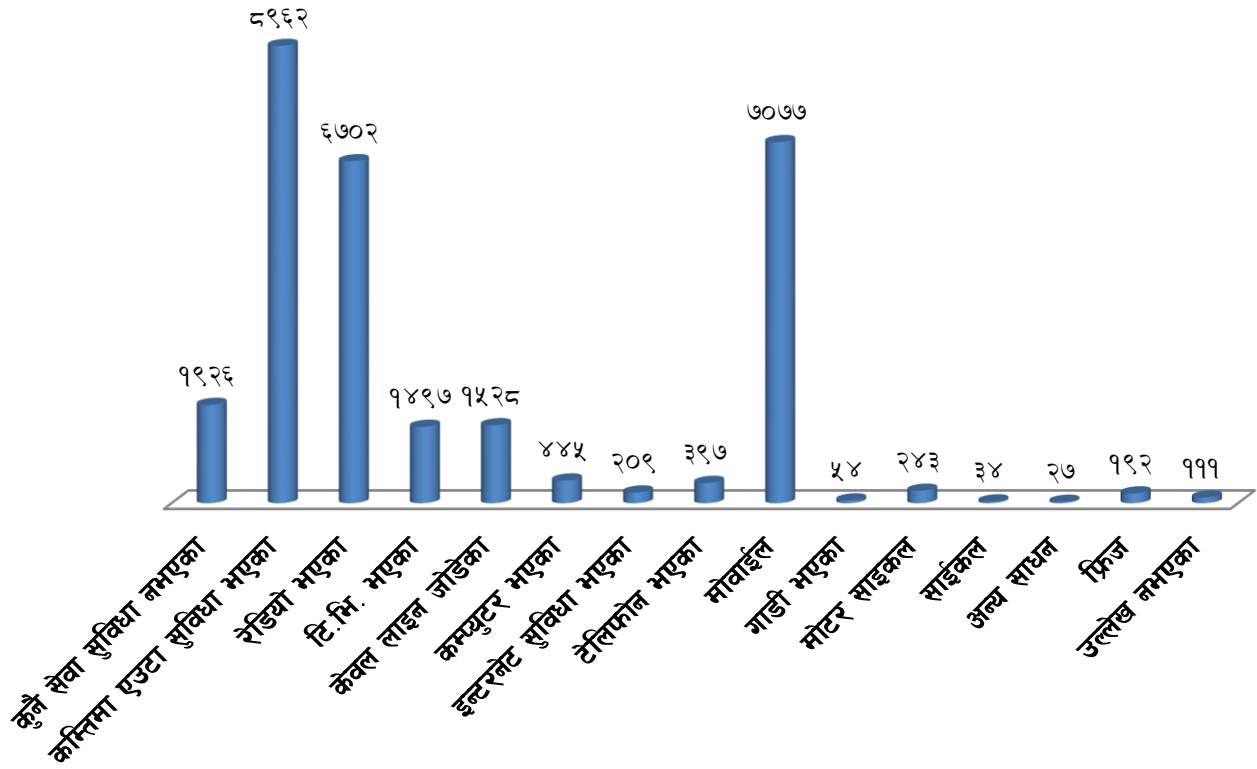
देशमा आएको खुल्ला सञ्चार सेवा नीतिले फिदिम नगरपालिकालाई पनि अछुतो राखेको छैन । नगरपालिका भित्र ६ वटा एफ.एम. संचालनमा छन् । दूर सञ्चार कम्पनीहरूले विभिन्न स्थानमा टावर निर्माण गरी सेवा प्रवाह गरेका कारण र विद्युत विस्तारका कारण मोवाइल, टि.भी., कम्प्युटर, केवल नेटवर्क लगायतका सेवाहरूको पहुँचमा बृद्धि भए पनि राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार उपलब्ध सेवा सुविधा प्राप्त गर्नेको विवरण निम्नानुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. १५ सेवा सुविधाको आधारमा घरपरिवार विवरण

क्र.सं.	सेवा सुविधाको विवरण	घरपरिवार	प्रतिशत
१	कुनै सेवा सुविधा नभएका	१९२६	१७.५२
२	कम्तिमा एउटा सुविधा भएका	८९६२	८१.५२
३	रेडियो भएका	६७०२	६०.९६
४	टि.भि. भएका	१४९७	१३.६२
५	केवल लाइन जोडेका	१५२८	१३.९
६	कम्प्युटर भएका	४४५	४.०४८
७	इन्टरनेट सुविधा भएका	२०९	१.९०१
८	टेलिफोन भएका	३९७	३.६११
९	मोवाइल	७०७७	६४.३७
१०	गाडी भएका	५४	०.४९१
११	मोटर साइकल	२४३	२.२१
१२	साइकल	३४	०.३०९
१३	अन्य साधन	२७	०.२४६
१४	फ्रिज	१९२	१.७४६
१५	उल्लेख नभएका	१११	१.०१

श्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०६८

उपलब्ध सेवा सुविधाको आधारमा घरपरिवार संख्या स्तम्भ चित्रमा



२४. शौचालय प्रयोगको आधारमा घरपरिवार विवरण

पाँचथर जिल्ला पूर्वाञ्चलको तेस्रो खुल्ला दिशा मुक्त जिल्लाका रूपमा घोषणा भैसकेको हुनाले फिदिम नगरपालिका भित्रका सबै घर परिवारमा शौचालय निर्माण भैसकेको छ । राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार शौचालय प्रयोगको अवस्थालाई निम्न तालिकामा देखाईएको छ ।

तालिका नं. २० शौचालय प्रयोगको आधारमा घरपरिवार विवरण

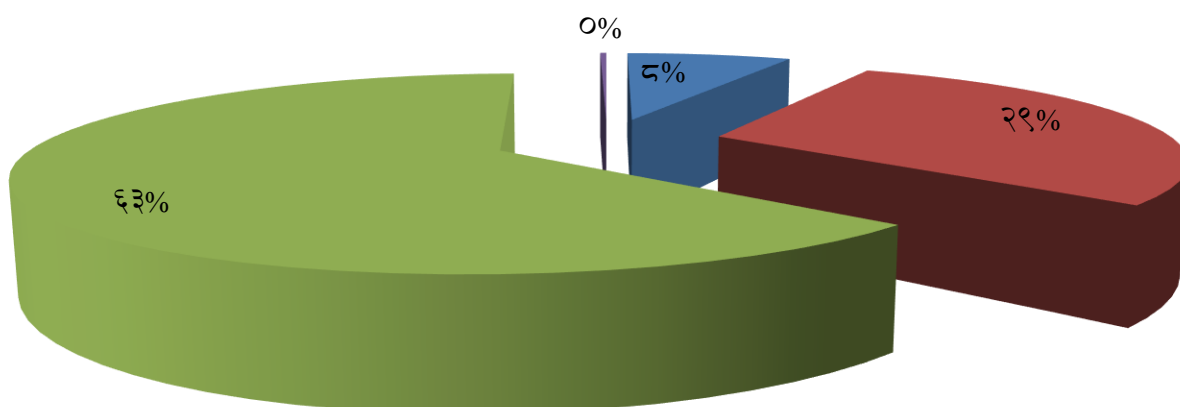
क्र.सं.	चर्पीको प्रयोग	घरपरिवार संख्या	प्रतिशत
१	चर्पी नभएको	८०३	७.३०४
२	साधारण (कच्ची)	३२९२	२९.२२
३	अर्डिनरी ट्वाइलेट	६९४९	६३.२९
४	उल्लेख नभएको	३०	०.२७३
	जम्मा	१०९९४	१००

श्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०६८

राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार चर्पी नभएको ७.३०४%, रहेको देखिएता पनि खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय फिदिम, पाँचथरको रेकर्ड अनुसार अभियानकै रूपमा कार्यक्रम संचालन गरी सबै घर परिवारमा चर्पी बनी प्रयोगमा आई सकेको हुनाले पाँचथर जिल्लालाई खुल्ला दिशा मुक्त जिल्ला घोषणा गरि सकिएको छ।

शौचालय प्रयोगको आधारमा घर परिवार विवरण वृत्तचित्रमा

■ चर्पि नभएको ■ साधारण (कच्ची) ■ अर्डिनरी ट्वाइलेट ■ उल्लेख नभएको



२५. बसाई सराई सम्बन्धी विवरण

विश्वमा देखिएको वातावरण परिवर्तन नेपालमा पनि देखिएको छ । पाँचथर जिल्लाको एक मात्र नगरपालिकामा पनि न्यून बर्षाका कारण सुख्खा क्षेत्रहरू बृद्धि हुँदै गैरहेको देखिन्छ । विगत पछिल्लो समयमा भएको आन्तरिक द्वन्द्व, सुख्खा क्षेत्र बृद्धि, न्यून विकासका पूर्वाधारका कारण मानिसहरू बसाई सर्ने प्रवृत्ति रहेको पाइन्छ । जसलाई तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. २१ बसाई सराई सम्बन्धी विवरण

बसाई सराई विवरण	महिला	पुरुष	जम्मा
नगरपालिका भित्र आएका	१७	४२	५९
नगरपालिका बाहिर गएका	२५	६३	८८
जम्मा	४२	१०५	१४७

श्रोत: फिदिम नगरपालिका र वडा कार्यालय

२६. खाद्यान्न आत्मनिर्भरताको अवस्था

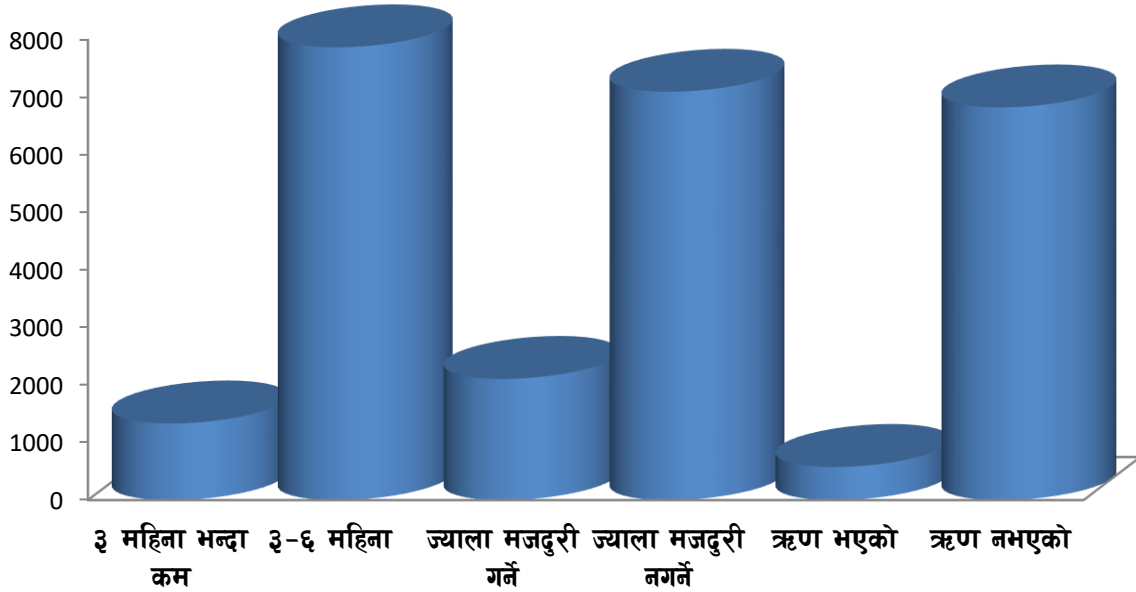
फिदिम नगरपालिकाको पहाडी विविधताले युक्त भू-वनावटका कारण यहाँको धेरै जसो जमिनमा खाद्यन्नबाली उत्पादन कम हुने देखिन्छ । सिंचाईको अपर्याप्तता तथा कृषि आधुनिकीकरणको अभावका कारण उत्पादनमा बृद्धि हुन सकेको छैन । कम जग्गा हुने मानिसहरूको बसोबास भएका कारण आफ्नै जग्गाबाट उत्पादित बालिले बर्ष भरी खान पुगेको देखिदैन । खाद्यान्न आत्मनिर्भरतालाई तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. २२ खाद्यान्न आत्मनिर्भरताको अवस्था

	खाध्य पर्याप्तता		दैनिक ज्यालादारीबाट गुजारा चलाउने_संख्या		ऋणबाट ग्रस्त भएको_संख्या	
	३ भन्दा कम महिना	३- ६ महिना	चल्ने	नचल्ने	भएको	नभएको
१	२७	९९९	३६	९१०	३९	९०७
२	३०	५३०	५९	५०१	२२	५३८
३	१८	३०१	३८	२८१	९	३१०
४	१६५	४९३	२२९	४२९	१२२	५३६
५	३९	७६४	१०९	६९४	१०	७९३
६	२६१	५१८	२५०	५२९	२३७	५४२
७	६५	५७४	४६५	१७४	५४	५८५
८	५७	५९४	६५१	०	५७	५९४
९	४१	४१३	२	४५२	२	४५२
१०	८२	५६६	०	६४८	०	६४८
११	१५९	५२५	५७	६२७	३	६८१
१२	५४	६२८	०	६८२	०	६८२
१३	२०८	५०९	०	७१७	०	७१७
१४	१२३	५३४	२०६	४५१	१९	६३८
जम्मा	१३२९	७८६८	२१०२	७०९५	५७४	८६२३

श्रोत: फिदिम नगरपालिका (UCPA Data)

खाद्यान्न आत्मनिर्भरता स्तम्भ चित्रमा



२७. स्वामित्वको प्रकारको आधारमा महिला घरमुली सम्बन्धी विवरण

नेपाल पुरुष प्रधान मुलुक भएकोले फिदिम नगरपालिकाका मानिसहरूको पनि घर, जग्गा, सम्पत्ती आदिको स्वामित्वमा पुरुषहरूकै बाहुल्यता रहेको देखिन्छ । स्वामित्वका आधारमा निम्नानुसार घरमुली सम्बन्धी विवरण रहेको छ ।

तालिका नं. २३ महिला घरमुली सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	स्वामित्वको विवरण	घरपरिवार	प्रतिशत
१	घरजग्गा दुवैमा स्वामित्व भएका	२८६४	६.९५
२	जग्गामा मात्रै स्वामित्व भएका	३६७४	८.९१
३	घर जग्गा दुवैमा स्वामित्व भएका	३४४७५	८३.६९
४	उल्लेख नभएको	१८३	०.४५
	जम्मा	४११९६	१००

श्रोत: जिल्ला वस्तुगत विवरण, पाँचथर २०७१

राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार जिल्ला तथ्याङ्क कार्यालय पाँचथरले तयार गरेको जिल्ला वस्तुगत विवरण २०७१ बाट लिइएको हो । देशमा भएको वडागत भौगोलिक सिमाना परिवर्तनका कारण, हालको सिमाना अनुसार घरधुरी सर्भेक्षणबाट मात्र यो तथ्याङ्क लिन सकिने भएकोले जिल्लाको समग्र अवस्थालाई लिइएको हो । यस तथ्याङ्क प्रतिशतलाई फिदिम नगरपालिकामा पनि सालाखाला प्रतिशतका रूपमा लिन सकिन्छ ।

२८. भू-स्वामित्व सम्बन्धी विवरण

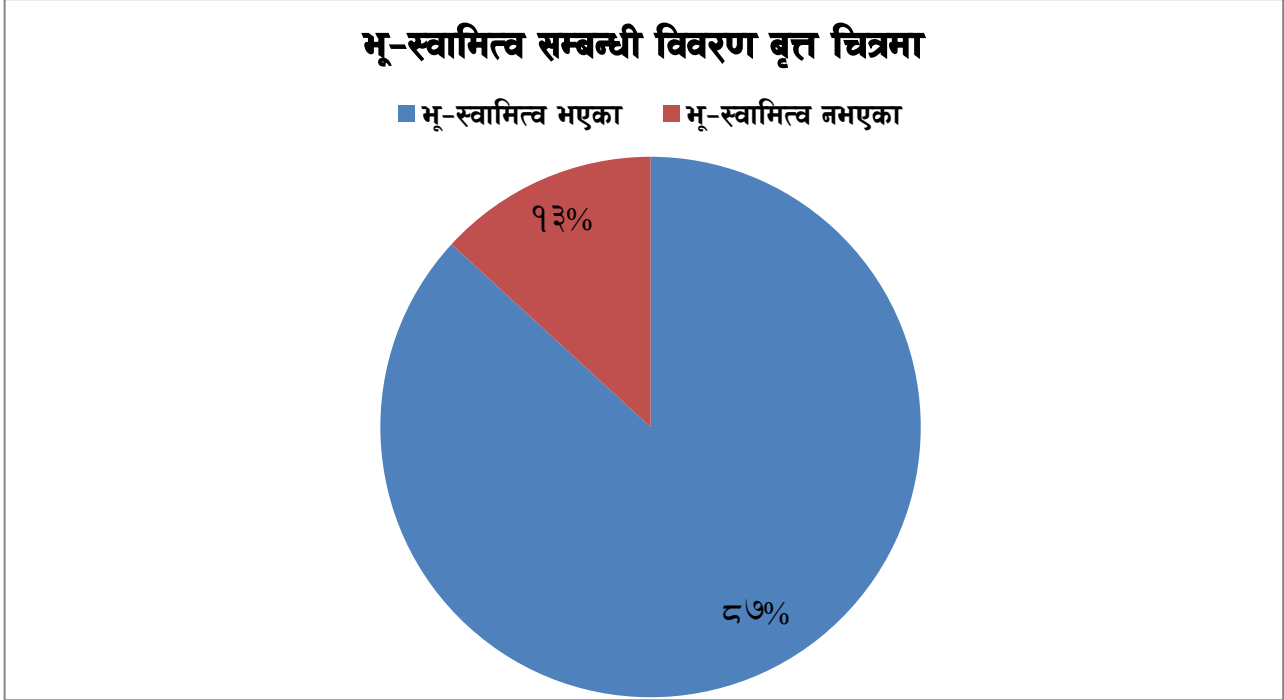
फिदिम नगरपालिका भित्र मध्यम तथा न्यून आर्थिक स्तरका मानिसहरूको बसोबास रहेकोले आफ्नो स्वामित्वमा जग्गा जमिन नहुने व्यक्तिहरू पनि रहेको देखिन्छ ।

तालिका नं. २४ भू-स्वामित्व सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	जम्मा घरधुरी	भू स्वामित्व नभएका	भू स्वामित्व भएका
१	९४६	२८	९१८
२	५६०	०	५६०
३	३१९	२१	२९८
४	६५८	१६३	४९५
५	८०३	३७	७६६
६	७७९	२६१	५१८
७	६३९	६५	५७४
८	६५१	५७	५९४
९	४५४	३३	४२१
१०	६४८	८२	५६६
११	६८४	८०	६०४
१२	६८२	५४	६२८

१३	७१७	२०८	५०९
१४	६५७	१२३	५३४
जम्मा	९१९७	१२१२	७९८५

श्रोत: फिदिम नगरपालिका (UCPA Data)



२५. परिवारको स्वामित्वमा रहेको जग्गा जमिन सम्बन्धी विवरण

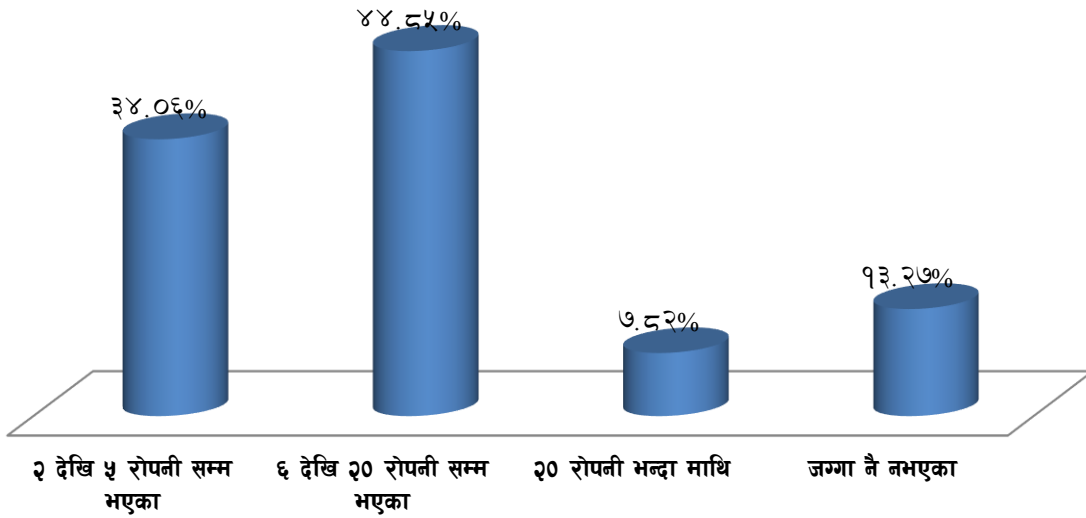
तालिका नं. २५ स्वामित्वमा रहेको जग्गा जमिन सम्बन्धी विवरण

सि.नं.	स्वामित्वको विवरण	जम्मा घरधुरी	प्रतिशत
१	२ देखि ५ रोपनी सम्म भएका	३१३२	३४.०६
२	६ देखि २० रोपनी सम्म भएका	४११५	४४.८५
३	२० रोपनी भन्दा माथि	७१०	७.८२
४	जग्गा नै नभएका	१२१२	१३.२७
	जम्मा	९१९७	१००

श्रोत: फिदिम नगरपालिका (UCPA Data)

माथिको तालिका अनुसार न्यून जग्गा हुने घर परिवार संख्या अधिक रहेको देखिन्छ । जसका कारण मानिसहरू साहु महाजनहरूको जग्गा जमिनमा अदिया, ठेक्कामा खेती किसानी गर्न र ऋण लिएर घर खर्च चलाउन बाध्य रहेको देखिन्छ ।

जग्गा जमिनको स्वामित्व रहेको परिवार संख्या प्रतिशत स्तम्भ चित्रमा



३०. आर्थिक बर्ष २०७२/०७३ को पञ्जिकरण विवरण

नेपालमा स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन र नियमावली लागू भए पछि मात्र स्थानीय तहमा पञ्जिकरण कार्यान्वयनमा आएको देखिन्छ । फिदिम नगरपालिकामा गरिएको पञ्जिकरणको विवरण निम्नानुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. २६ आ. ब. २०७२/०७३ को पञ्जिकरण विवरण

क्र.सं.	विवरण	जम्मा दर्ता संख्या	महिला	पुरुष
१	जन्म दर्ता	१३४१	६५१	६९०
२	मृत्यु दर्ता	२००	७३	१२७
३	सम्बन्ध विच्छेद	१	१	-
४	बसाई सराई	१७६	८२	९४
५	बिबाह दर्ता	३६३		

श्रोत: फिदिम नगरपालिका र वडा कार्यालय

राज्यले सञ्चालन गर्ने विभिन्न शिक्षा लगायतका विभिन्न गतिविधिहरूमा पञ्जिकरण दर्ता अभिलेख अनिवार्य गरिएबाट स्थानीय तहमा पञ्जिकरण दर्ताको अवस्था बढेको देखिन्छ ।

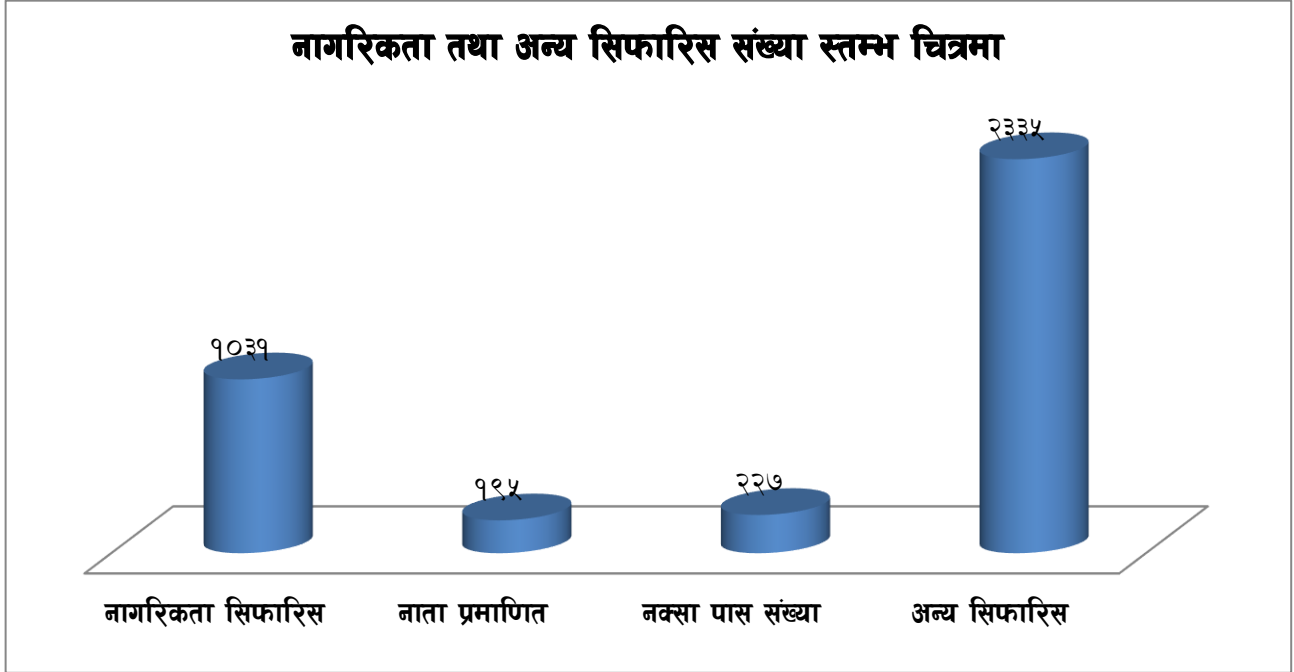
३१. आर्थिक बर्ष २०७२/०७३ मा भएको नागरिकता तथा अन्य सिफारिसहरूको विवरण

नेपालमा विकेन्द्रीकरण लागू भए पश्चात स्थानीय तहबाट नागरिकता लगायतका सिफारिसहरू गरिदै आएको छ । स्थानीय तहलाई अधिकार मुखी र जिम्मेवार बनाउनका लागि स्थानीय स्वायत्त शासन र ऐनको व्यवस्था गरी कार्यान्वयन गरिदै आएको छ ।

तालिका नं. २७ नागरिकता तथा अन्य सिफारिसहरूको विवरण

क्र.सं.	विवरण	सिफारिस संख्या
१	नागरिकता सिफारिस	१०३१
२	नाता प्रमाणित	१९५
३	नक्सा पास संख्या	२२७
४	अन्य सिफारिस	२३३५

श्रोत: फिदिम नगरपालिका र वडा कार्यालय



माथिको तालिका अनुसार स्थानीय तहलाई जनमुखी र उत्तरदायी संस्थाका रूपमा विकास गरिदै लगेको पाइन्छ।

३२. जेष्ठ नागरिक तथा एकल महिलाहरूको विवरण (आ.ब. २०७२/०७३)

तालिका नं. २८ जेष्ठ नागरिक तथा एकल महिलाहरूको विवरण

क्र.सं.	विवरण	संख्या
१	जेष्ठ नागरिक (७० बर्ष माथि)	१०६८
	महिला	५३९
	पुरुष	५२९
२	जेष्ठ दलित	-
	महिला	३४
	पुरुष	३७
३	एकल महिला	७१८
४	पूर्ण अपाङ्ग	-
	महिला	१७
	पुरुष	१८
५	आसिक अपाङ्ग	-
	महिला	२७
	पुरुष	३५

श्रोत: फिदिम नगरपालिका र वडा कार्यालय

आफ्ना क्षेत्रमा रहेका ज्येष्ठ, एकल, तथा अपाङ्गहरूको पहिचान गरी नागरिक अधिकारको रक्षा गर्न र अरु सरह जीवन यापनमा प्रेरित गर्न विभिन्न किसिमका सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्दै आएको छ ।

३३. वार्षिक कार्यक्रमबाट लक्षित कार्यक्रम तर्फ भएको विनियोजन तथा खर्चको अवस्था

राज्यले समुदाय स्तरमा रहेका ज्येष्ठ, आदिवासी जनजाति, दलित, अल्पसंख्यक, पिछडिएको वर्गको उत्थान र विकासका लागि ऐन र नियममै व्यवस्था गरी उनीहरूको पहुँच सम्म बजेट पुऱ्याउन निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गर्दै आएको देखिन्छ । आर्थिक उपार्जन साथै पहुँच बृद्धिका लागि क्षमता विकास सम्बन्धीका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्दै आएको पाइन्छ ।

तालिका नं. २५ वार्षिक कार्यक्रमबाट लक्षित कार्यक्रम तर्फ विनियोजन तथा खर्चको अवस्था

लक्षित कार्यक्रम	विनियोजित रकम	खर्च रकम
महिला लक्षित कार्यक्रम	१६३६२७५	१६३६२७५
बालबालिका लक्षित कार्यक्रम	१७९८११२	१७९८११२
जनजाति लक्षित कार्यक्रम	१८००९६२	१८००९६२
कृषि लक्षित कार्यक्रम	२५३९०७०	२५३९०७०
जम्मा	७७७४४१९	७७७४४१९

श्रोत: फिदिम नगरपालिका र वडा कार्यालय

३४. शैक्षिक अवस्था

पाँचथर जिल्लालाई पूर्ण साक्षर जिल्ला घोषणा गरिएको छ । यहाँका मानिसहरूको शिक्षामा पहुँच पुर्याउने उद्देश्यले बालविकास केन्द्र देखि आधारभूत माध्यमिक र क्याम्पस स्तरका शैक्षिक संस्थाहरू सञ्चालनमा रहेका छन् जसले समग्र जिल्लाको शैक्षिक उन्नयनलाई टेवा पुऱ्याउँदै आएको पाइन्छ ।

तालिका नं. ३० पाँचथर जिल्लामा रहेको शैक्षिक अवस्था

साक्षरता प्रतिशत कुल ७५.७४ पुरुष ८३.५२ महिला ६८.९३ छ भने १५ वर्ष भन्दा माथिको साक्षरता दर ५५.२३ प्रतिशत रहेको छ ।		
सामुदायिक विद्यालय	बालविकास केन्द्र	३२७
	३२७ नै सहयोगी कार्यकर्ताहरू कार्यरत	
	प्रा.वि.	२३८
	नि.मा.वि.	७३
	मा.वि.	४६
	उ.मा.वि	३४
	खुला विद्यालय	१
	क्याम्पस	४
सांस्थगत विद्यालय	सामुदायिक अध्ययन केन्द्र	२४
	प्रा.वि.	३७
	नि.मा.वि.	६
	मा.वि.	८
	उ.मा.वि	१

शिक्षक दरवन्दी सम्बन्धी		स्वीकृत दरवन्दी	राहत	जम्मा	अस्थाई राहत वाहेक
	प्रा.वि.	१०७३	२०५	१२७८	३५३
	नि.मा.वि.	२०३	१४८	३५१	७८
	मा.वि.	१११	१२१	२३२	४४
	उ.मा.वि.	२३	४१	६४	६४

श्रोत: जिल्ला शिक्षा कार्यालय पाँचथर

३५. शैक्षिक संस्थाहरूको विवरण

फिदिम नगरपालिकामा शिक्षाको नयाँ संरचना अनुसार आधारभूत, माध्यमिक र क्याम्पस गरी ९६ वटा शैक्षिक संस्थाहरू संचालनमा रहेका छन् ।

तालिका नं. ३१ शैक्षिक संस्थाहरूको विवरण

विवरण	सरकारी/सामुदायिक	नीजि विद्यालय	कुल जम्मा
आधारभूत विद्यालय	६५	५	७०
माध्यमिक विद्यालय	१६	५	२१
क्याम्पस	१		१

श्रोत: जिल्ला शिक्षा कार्यालय पाँचथर

३६. विश्वविद्यालय तथा कलेजहरू

फिदिम नगरपालिका भित्र १ वटामात्र कलेज रहेको छ ।

तालिका नं. ३२ कलेज सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	कलेजको नाम	ठेगाना	सञ्चालित कार्यक्रम तथा तह	विद्यार्थी संख्या
१	पाँचथर बहुमुखी क्याम्पस	फिदिम-४	BBS, BEd, BA, one year BEd, MEd	५५०

श्रोत: सर्वेक्षण फाराम

३७. ५ बर्ष र सो भन्दा माथिको साक्षरताको आधारमा जनसंख्याको विवरण

तालिका नं. ३३ ५ बर्ष र सो भन्दा माथिको साक्षरताको आधारमा जनसंख्याको विवरण

लिंग	५ बर्ष र ५ बर्ष भन्दा माथिको जनसंख्या	जनसंख्याको अवस्था			
		लेखन र पढ्न सक्ने	पढ्न मात्रै सक्ने	पढ्न लेखन नसक्ने	थाहा नभएको
पुरुष	२०९९४	१७२६५	५४१	३८१०	७
महिला	२३९४०	१६४८०	६३५	६८१९	६
जम्मा	४४९३४	३३७४५	११७६	१०६२९	१३

श्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०६८

माथिको तालिकामा देखाईएको राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार लेखन पढ्न नसक्नेको संख्या देखिएता पनि पछिल्लो चरणमा आएर पूर्ण साक्षर जिल्ला घोषणा भईसकेको अवस्था छ ।

३८. विद्यालयमा अध्ययन गरिरहेका छात्रछात्राहरूको विवरणः

तालिका नं. ३४ विद्यालयमा अध्ययन गरिरहेका छात्रछात्राहरूको विवरणः

तह	कक्षा	सरकारी विद्यालय		नीजि विद्यालय		जम्मा विद्यार्थी		कुल जम्मा
		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	
आधारभूत	१	५८६	५५१	२१७	१६२	८०३	७१३	१५१६
	२	४५४	४९०	२२५	१६६	६७९	६५६	१३३५
	३	५२५	४८७	२०८	१४१	७३३	६२८	१३६१
	४	४४७	४८३	१८५	१२८	६३२	६११	१२४३
	५	४८७	५०१	१६५	१११	६५२	६१२	१२६४
	६	५२४	५७५	१४६	११२	६७०	६८७	१३५७
	७	५५८	६१९	१३४	११३	६९२	७३२	१४२४
	८	५४४	६६७	१३८	१२९	६८२	७९६	१४७८
माध्यमिक	९	४१२	५७५	११४	९३	५२६	६६८	११९४
	१०	४३७	५७१	९७	६२	५३४	६३३	११६७
	११, १२	५२४	७२६	८९	१७८	६१३	९०४	१५१७
जम्मा		५०६३	५६९७	१६२९	१२१७	७२१६	७६४०	१४८५६

श्रोतः जिल्ला शिक्षा कार्यालय पाँचथर

३९. ५ बर्ष र सो भन्दा माथिको शैक्षिक अवस्था

तालिका नं. ३५ ५ बर्ष र सो भन्दा माथिको शैक्षिक अवस्था

लिङ्ग	जम्मा	जनसंख्याको अवस्था										
		साक्षर	प्रा.वि. (१-५)	नि.मा.वि. (६-८)	मा.वि. (९-१०)	एस.एल.सी.	प्र.प्रमाणपत्र तह	स्नातक तह	स्नातकोत्तर तह	अन्य	अनौपचारिक शिक्षा	तह नखुलेको
जम्मा	३४४८६	१२२१	१२८५०	७२६९	५०५७	३६४६	२०३२	७४८	२०७	२०	१३७५	५८
पुरुष	१७६२९	६४१	६७४५	३५३४	२४९४	१७७९	१०१३	४९७	१७०	१६	७०७	४०
महिला	१६८५७	५८०	६१०५	३७३५	२५६३	१८६७	१०१९	२५१	३७	४	६६८	१८

श्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०६८

४०. कूल साक्षरता दरमा महिलाको हिस्सा

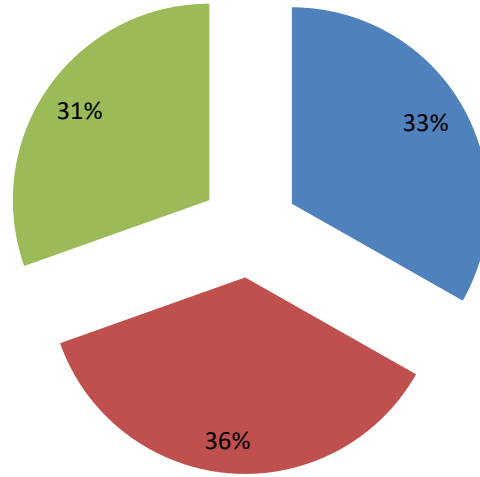
तालिका नं. ३६ कूल साक्षरता दरमा महिलाको हिस्सा

विवरण	गणना बर्ष २०६८
कूल साक्षरता दर	७५.१०%
पुरुष साक्षरता दर	८२.२३%
महिला साक्षरता दर	६८.८४%

श्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०६८

कुल साक्षरता दर वृत्त चित्रमा

■ कूल साक्षरता दर ■ पुरुष साक्षरता दर ■ महिला साक्षरता दर



४१. बालविकास केन्द्रको विवरण

फिदिम नगरपालिका भौगोलिक विकटता भएको नगरपालिकाका रूपमा परिचित छ । यस क्षेत्रमा एक वस्तिबाट अर्को वस्तिमा पुग्न घण्टौ समय लाग्ने भएकाले साथै सानो सानो वस्ती भएका कारण विद्यालय स्थापना हुन नसक्दा बालबालिकाहरू शिक्षाबाट बन्चित हुने स्थितिलाई मध्यनजर गर्दै ति समूदायहरूमा बालविकास केन्द्रहरू सञ्चालन गरिदै आएको छ साथै विद्यालय उमेर भन्दा अगाडिको उमेरमा बालबालिकाहरूलाई शिक्षा तर्फ उन्मुख गराउने मुख्य थलोका रूपमा बाल विकास केन्द्रलाई उपयोग गरिदै आएको छ । फिदिम नगरपालिकामा सञ्चालित बालविकास केन्द्र निम्न तालिकामा देखाईएको छ ।

तालिका नं. ३७ बालविकास केन्द्रको विवरण

वडा नं.	बालविकास केन्द्रको संख्या	भर्ना भएका बालबालिका संख्या		जम्मा
		बालिका	बालक	
१	५	६४	५१	११५
२	३	१९	१२	३१
३	३	२१	२६	४७
४	५	४५	४५	९०
५	७	४८	३३	८१
६	१०	५१	४८	९९
७	५	४०	३३	७३
८	६	४८	४४	९२
९	५	३४	१९	५३
१०	७	४८	५३	१०१
११	८	५९	६४	१२३

१२	२	२०	१९	३९
१३	५	३२	३०	६२
१४	३	२३	२३	४६
जम्मा	७४	५५२	५००	१०५२

श्रोत: जिल्ला शिक्षा कार्यालय पाँचथर २०७४

फिदिम नगरपालिकामा रहेका बालविकास केन्द्रहरू समुदायमा र विद्यालयको शिशु कक्षाका रूपमा सञ्चालनमा रहेको देखिन्छ ।

४२. विशेष शिक्षातर्फ श्रोत कक्षामा अध्ययनरत छात्र/छात्राको विवरण

बालबालिकाहरू गर्भावस्थामा आमाको स्वास्थ्य अवस्था, विभिन्न रोग, संक्रमण महामारीका कारण जन्मदैं अपाङ्गता भएका जन्मने गर्दछन् भने केही बालबालिकाहरू स्याहार सम्भार, विभिन्न खोपहरूबाट बञ्चित हुनु पर्दा, विभिन्न दुर्घटनाहरूका कारण समेत अपाङ्गता हुने गर्दछन् । उनीहरूलाई शिक्षा दीक्षाको पहुँच पुर्याउन राज्यले विशेष शिक्षाको व्यवस्था गरेको देखिन्छ । फिदिम नगरपालिका भित्र पनि विशेष शिक्षाको व्यवस्था गरेको पाइन्छ जसलाई निम्नानुसार प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ३८ विशेष शिक्षातर्फ श्रोत कक्षामा अध्ययनरत छात्र/छात्राको विवरण

कक्षा	छात्र/छात्रा	श्रोत कक्षा रहेको विद्यालयको नाम		
		सुखबोध मा.वि. (सुस्त मनस्थिति)	गढी मा.वि. (दृष्टि विहिन)	फिदिम मा.वि. (बोल्न नसक्ने)
कक्षा १	छात्र	२	-	१
	छात्रा	३	२	१
कक्षा २	छात्र	-	-	१
	छात्रा	-	१	१
कक्षा ३	छात्र	२	-	२
	छात्रा	-	-	-
कक्षा ४	छात्र	-	१	-
	छात्रा	-	२	-
कक्षा ५	छात्र	-	-	१
	छात्रा	-	१	१
कक्षा ६	छात्र	-	-	-
	छात्रा	-	-	-
कक्षा ७	छात्र	१	१	-
	छात्रा	१	२	-
कक्षा ८	छात्र	-	-	-
	छात्रा	-	-	-
कक्षा ९	छात्र	-	४	-
	छात्रा	-	१	-
कक्षा १०	छात्र	-	-	-
	छात्रा	-	-	-
	जम्मा	९	१४	८

श्रोत: विद्यालय रेकर्ड

४३. विद्यालयमा शौचालयको अवस्था

तालिका नं. ३५ विद्यालयमा शौचालयको अवस्था

विद्यालय संख्या	सामान्य सवैले प्रयोग गर्ने किसिमको	शिक्षक शिक्षिकाका लागि भिन्दाभिन्दै	छात्र छात्राका लागि भिन्दा भिन्दै	शौचालय नभएको	जम्मा
९६	१२	९६	२२०	-	३२८

श्रोत: सर्वेक्षण फाराम

पाँचथर जिल्ला खुल्ला दिशा मुक्त जिल्लाको रूपमा घोषणा भैसकेको हुनाले सवै विद्यालयमा शौचालय निर्माण भई प्रयोगमा ल्याइएको अवस्था रहेको छ । तथापी बालमैत्री शौचालय निर्माण भने भएको पाइदैन ।

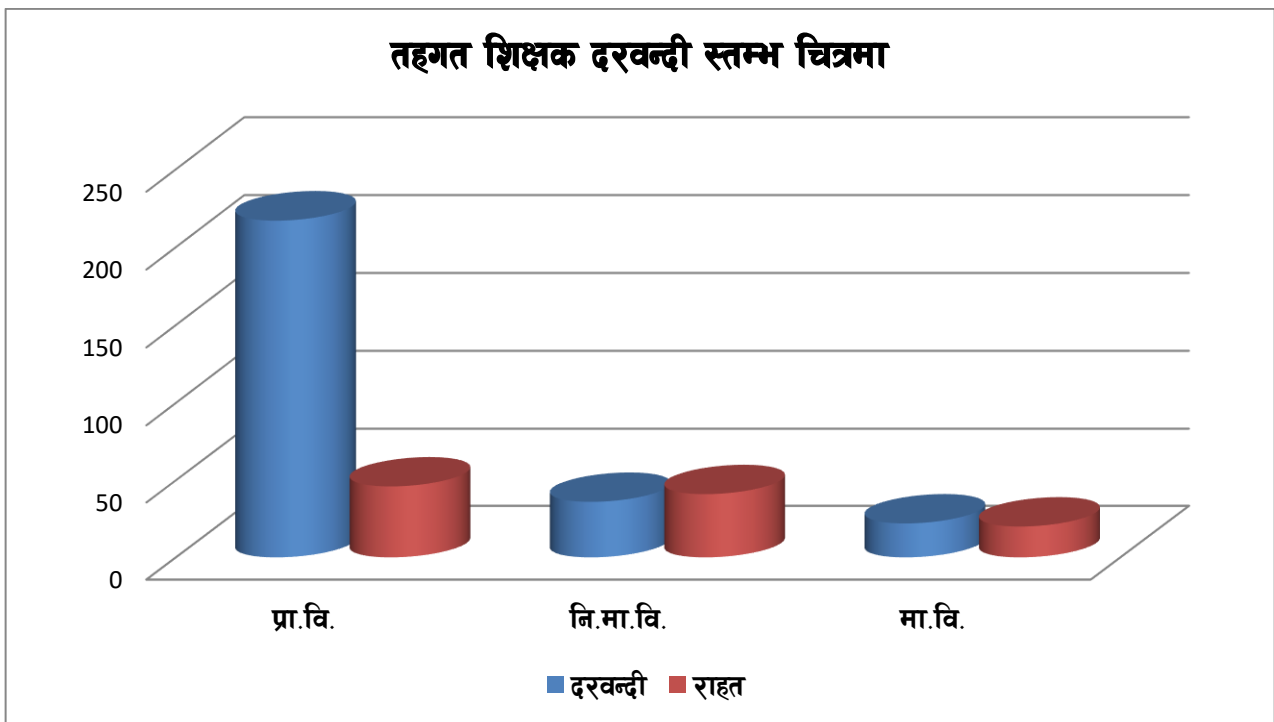
४४. तहगत शिक्षक विवरण

राज्यले निर्माण गरेको शैक्षिक पाठ्यक्रमलाई विद्यार्थी समक्ष पुर्याउन र भविष्यमा विश्व सञ्चालन गर्न सक्ने जनशक्ती उत्पादनका लागि हरेक शैक्षिक संस्थामा शिक्षकहरूको व्यवस्थापन गरिदै आएको छ । फिदिम नगरपालिकामा पनि निम्न अनुसार तहगत शिक्षकहरूको व्यवस्था गरेको पाईन्छ ।

तालिका नं. ४० तहगत शिक्षक विवरण

तह	दरवन्दी	राहत	जम्मा
प्रथमिक विद्यालय	२१७	४६	२६३
निम्न माध्यमिक विद्यालय	३६	४१	७७
माध्यमिक विद्यालय	२२	२०	४२
जम्मा	२७५	१०७	३८२

श्रोत: जिल्ला शिक्षा कार्यालय पाँचथर



४५. शिक्षक विद्यार्थी अनुपात

राज्यले विद्यार्थी संख्याको आधारमा हिमाल पहाड र तराईमा भिन्ना भिन्नै शिक्षक विद्यार्थी अनुपातको संख्या निर्धारण गरेको छ । जस अनुसार विद्यार्थीको संख्या नपुगेमा आधारभूत तहका विद्यालयलाई एकीकरण समेत गरिदै आएको छ । फिदिम नगरपालिकामा रहेको शिक्षक विद्यार्थी अनुपातलाई निम्न तालिकामा राखिएको छ ।

तालिका नं. ४१ शिक्षक विद्यार्थी अनुपात

विद्यालय	विद्यालय संख्या	शिक्षक संख्या		विद्यार्थी संख्या	विद्यार्थी शिक्षक अनुपात
		दरवन्दी	राहत		
आधारभूत	७४	२५३	८७	१०९७८	३३
माध्यमिक	२१	२२	२०	२३६१	५७
क्याम्पस	१			५९०	

श्रोत: जिल्ला शिक्षा कार्यालय पाँचथर

४६. विद्यमान स्वास्थ्य सेवाहरू

जिल्लाकै एकमात्र अस्पताल फिदिम नगरपालिकाको केन्द्रमा रहेको छ । नगरपालिकाका विभिन्न वडाहरूमा स्वास्थ्य चौकीहरू र बर्थिङ सेन्टर स्थापना गरी जनतालाई स्वास्थ्य सेवा प्रदान गरिदै आएको अवस्था छ । स्वास्थ्य सेवा सहज र पर्याप्त नभए पनि सेवा प्रवाह गर्न कोशिस गरिएको पाइन्छ । यस नगरपालिकालाई पूर्ण खोप युक्त नगरपालिका घोषणा समेत गरिएको छ । स्वास्थ्य सेवाहरू सम्बन्धी विवरण तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ४२ विद्यमान स्वास्थ्य सेवाहरू

क्र.सं.	स्वास्थ्य सेवा	संख्या	वेड
१	जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय	१	-
२	सरकारी अस्पताल	१	३०
३	प्रसूती गृह	-	-
४	वाल अस्पताल	-	-
५	आयुर्वेद अस्पताल	-	-
६	प्राकृतिक चिकित्सा	-	-
७	स्वास्थ्यचौकी	८	-
८	प्राथमिक स्वास्थ्य स्याहार केन्द्र	२	-
९	नीजि अस्पताल	१	-
१०	चिकित्सक संख्या	९	-
११	क्लिनिक	७	-
१२	बर्थिङ सेन्टर	२७	-
१३	स्वास्थ्य संस्थामा सुत्केरी गाउने	११२७	-
१४	दक्ष स्वास्थ्यकर्मीबाट सुत्केरी गराउने	११००	-
१५	महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका संख्या	३९४	-
१६	टि. बी. उपचार केन्द्र	८	-
१७	परिवार नियोजनका ५ विधी र ३ विधिको सेवा उपलब्ध	८	-

	स्वास्थ्य संस्था		
१८	बि.ओ.सि. (आधारभूत)	२	-
१९	सि.ई.ओ.सी. (अपरेसन सेवा) उपलब्ध स्वास्थ्य संस्था	१	-
२०	गर्भवती जाँच पहिलो पटकको संख्या	६२०	-
२१	गर्भवती जाँच चौथो पटक सम्मको संख्या	७३८	-
२२	सुत्केरी गराउन स्वास्थ्य संस्था आएको संख्या	१२६४	-
२३	सुत्केरी पश्चात जाँच गराउन आउने संख्या	११७५	-

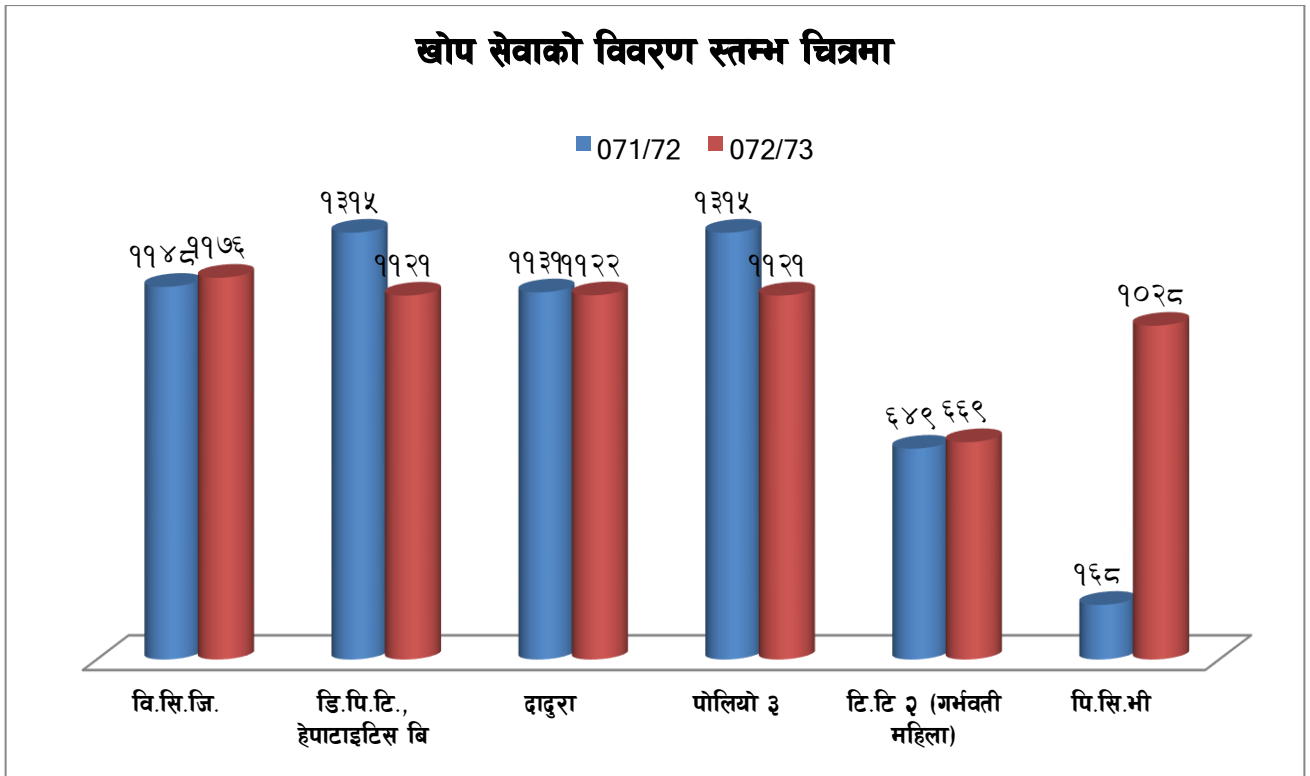
श्रोत: जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय पाँचथर

४७. खोप सेवाको विवरण

तालिका नं. ४३ खोप सेवाको विवरण

क्र.सं.	विवरण	आ.ब. २०७१/०७२	आ.ब. २०७२/७३
		संख्या	संख्या
१	वि.सि.जि.	११४८	११७६
२	डि.पि.टि., हेपाटाइटिस बि	१३१५	११२१
३	दादुरा	११३१	११२२
४	पोलियो ३	१३१५	११२१
५	टि.टि २ (गर्भवती महिला)	६४९	६६९
६	PCV	१६८	१०२८

श्रोत: जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय पाँचथर

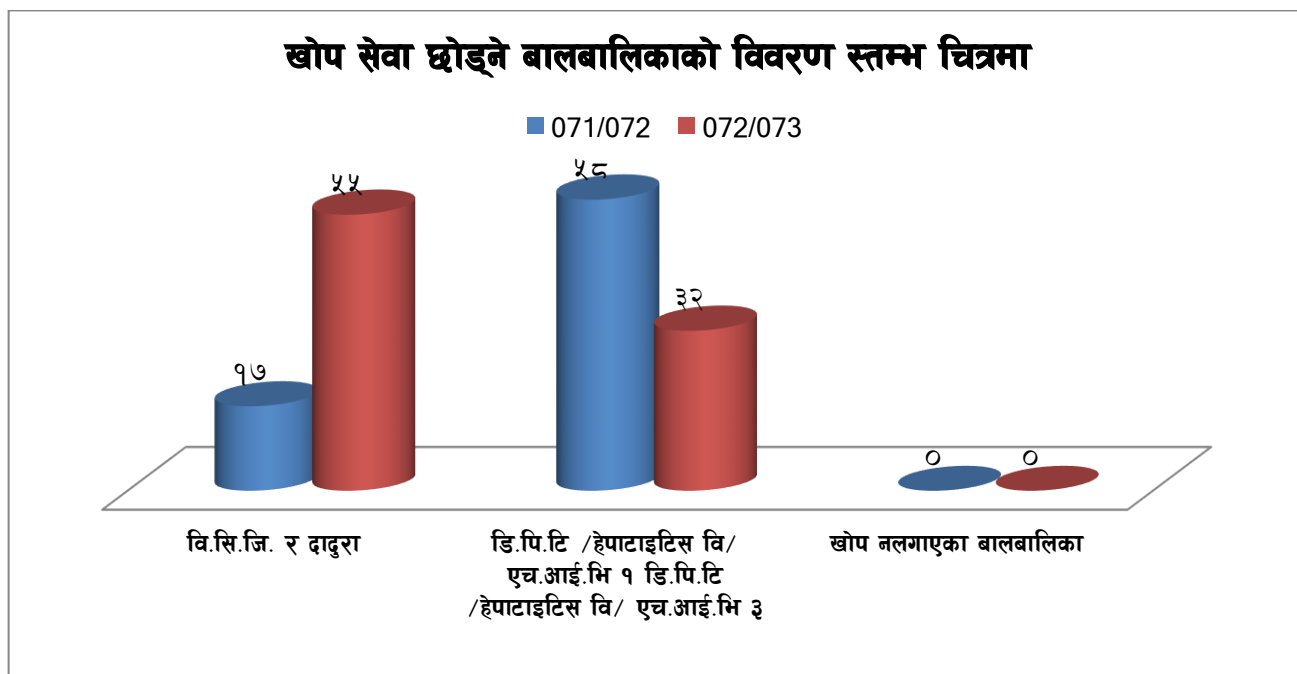


४८. खोप सेवा छोडने बालबालिकाको अवस्था

तालिका नं. ४४ खोप सेवा छोड्ने बालबालिकाको अवस्था

क्र.सं.	विवरण	आ.ब. २०७१/०७२	आ.ब. २०७२/७३
		संख्या	संख्या
१	वि.सि.जि. र दादुरा	१७	५५
२	डि.पि.टि /हेपाटाइटिस वि/ एच.आई.भि १ डि.पि.टि /हेपाटाइटिस वि/ एच.आई.भि ३	५८	३२
३	खोप नलगाएका बालबालिका	०	०

श्रोत: जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय पाँचथर



बालबालिकाहरूले सवै खोप पूरा गर्न लामो समयावधी हुने भएकाले बसाई सरी जाने, कर्मचारीहरू सरुवा भई जाने कारणबाट अन्तिम सम्म खोप लगाउने बच्चाको संख्यामा कमी देखिन्छ ।

४५. विगत बर्षहरूको कुपोषणको अवस्था

तालिका नं. ४५ विगत बर्षहरूको कुपोषणको अवस्था

सुचकांकहरू	आ.ब. २०७१/०७२	आ.ब. २०७२/७३
५ बर्ष भन्दा मुनिको बृद्धि अनुगमन (पटक)	०३	०४
गर्भवती महिलाहरूका लागि आइरन चक्की वितरण (जना)	११५०	६२०
गर्भवती महिलाहरूले प्राप्त गरेको जुकाको औषधी (जना)	११५	६२०
सुत्केरी भएका महिलाहरूका लागि भिटामिन ए वितरण (जना)	१२७४	१२७७
६ महिना देखि ५ बर्ष सम्मका बच्चाहरूलाई खुवाएको भिटामिन ए (जना)	६९०३	८१०४
१ देखि ५ बर्ष सम्मका बच्चाहरूलाई खुवाएको जुकाको औषधी (जना)	४७९६	४८८९

श्रोत: जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय पाँचथर

५०. कुपोषणको अवस्था

तालिका नं. ४६ कुपोषणको अवस्था

लिङ्ग	संख्या	कैफियत
बालक	-	फिदिम नगरपालिकामा मध्यम कुपोषण ५८ जनामा देखिएको
बालिका	-	
जम्मा	-	

श्रोत: जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय पाँचथर

बहुक्षेत्रीय पोषण कार्यक्रमको तथ्याङ्क अनुसार मानव विकासको ८०% विकास गर्भाधान भए देखि १००० दिन मा, १०% विकास ५ वर्ष सम्ममा र बाँकी १०% विकास मानिसको जीवन रहेसम्म हुने गर्दछ । स्थानीय उत्पादन र सन्तुलित आहारको अवस्थामा सुधार ल्याउन बहुक्षेत्रीय पोषण कार्यक्रम संचालनमा रहेको छ । यस कार्यक्रमले कुपोषण न्युनिकरण गर्ने अपेक्षा गरिएको छ ।

५१. बालबालिकाको हत्या अपहरण सम्बन्धी विवरण

विभिन्न अपराधिक गतिविधिहरूमा बालबालिकाहरूलाई प्रयोग गरिदै आएका घटनाहरू पाइन्छन् । कुलतमा फसेका, आर्थिक प्रलोभनमा परेका व्यक्तिहरूले बालबालिका अपहरण गरी फिरौती रकम माग्ने गरेको देखिन्छ । जसबाट बालबालिकाहरू हत्या अपहरणमा पर्दै आएका घटनाहरू देखिन्छन् । फिदिम नगरपालिकामा घटेका घटनाहरूलाई निम्न अनुसार तालिकामा राखिएको छ ।

तालिका नं. ४७ बालबालिकाको हत्या अपहरण सम्बन्धी विवरण

घटना विवरण	जिल्लामा घटेका घटना संख्या	घटना घटेको स्थल	उजुरी परेका संख्या	अदालतमा मुद्दा परेका संख्या	पीडित बनाएका बालकालिका संख्या			उद्धार गरिएका बालबालिकाको संख्या		
					बालिका	बालक	जम्मा	बालिका	बालक	जम्मा
अपहरण	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
हत्या	१	फिदिम १२ नागीन	१	-	-	१	१	१	१	२

श्रोत: जिल्ला प्रहरी कार्यालय पाँचथर

५२. विद्यालयमा आधारित बाल क्लवहरूको विवरण

बालबालिकाहरूलाई सामुहिक क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने सीप प्रदान गर्नका लागि विद्यालयहरूमा बाल क्लव गठन गरी सञ्चालन गरिदै आएको छ । फिदिम नगरपालिका भित्रका विद्यालयहरूमा गठित बाल क्लवहरूको विवरण निम्न तालिकामा राखिएको छ ।

तालिका नं. ४८ विद्यालयमा आधारित बाल क्लवहरूको विवरण

क्र. सं.	विद्यालयको नाम	लैङ्गिक आधार		सामाजिक आधार						जम्मा	ठेगाना
				दलित		जनजाति		अन्य			
		बालक	बालिका	बालक	बालिका	बालक	बालिका	बालक	बालिका		
१	जनकल्याण मा.वि.	३	१०	-	१	७	४	-	१	१३	फिदिम-३
२	सिंहदेवी आ.वि.	३	४	-	-	४	३	-	-	७	फिदिम-१
३	बालकिरण इ.बो.स्कू.	५	४	१	-	३	३	१	१	९	फिदिम-१
४	कात्तिके आ.वि.	३	४	-	१	३	२	-	१	७	फिदिम-१
५	चोकमागू इ.बो.स्कू.	३	६	-	-	३	६	-	-	९	फिदिम-५
६	सूर्योदय आ.वि.	६	३	२	-	३	३	-	१	९	फिदिम-२

७	नयाँ नमुना मा.वि.	७	४	२	-	१	२	४	२	११	फिदिम-१
८	कालिका मा.वि.	५	६	२	१	२	२	३	१	११	फिदिम-२
९	भगवती मा.वि.	५	६	१	१	५	४	-	-	११	फिदिम-६
१०	सुखबोध मा.वि.	४	७	-	-	२	३	२	४	११	फिदिम-४
११	सुर्योदय बो.स्कूल	५	४	-	-	२	२	३	२	९	फिदिम-२
१२	फिदिम मा.वि.	४	७	-	१	१	२	३	४	११	फिदिम-१
१३	मेची इ.बो.स्कूल	६	५	-	१	७	२	-	१	११	फिदिम-४
१४	जागृती आ.वि.	५	४	१	-	४	४	-	-	९	फिदिम-४
१५	गढी मा.वि.	५	६	१	२	३	३	१	१	११	फिदिम-४
१६	बालमन्दिर आ.वि.	७	४	२	-	५	४	-	-	११	फिदिम-४
१७	महाकवि देवकोटा आ.वि.	४	७	-	-	४	५	-	-	९	फिदिम-६
१८	जोरकुलो आ.वि.	५	६	-	-	४	६	१	-	११	फिदिम-५
१९	पारुहाङ आ.वि.	३	४	-	-	३	४	-	-	७	फिदिम-
२०	सरस्वती मा.वि.	५	८	-	१	५	७	-	-	१३	फिदिम-५
२१	सिवधर आ.वि.	१	६	१	-	५	१	१	-	-	फिदिम-
२२	सिंहकालिका आ.वि.	३	४	-	-	३	४	४	-	-	फिदिम-
२३	सरस्वती मा.वि.	४	३	-	-	४	३	३	-	-	फिदिम-
२४	बुद्ध आ.वि.	४	५	-	-	४	५	५	-	-	फिदिम-
२५	सिंहकालिका आ.वि.	४	३	-	-	४	३	३	-	-	फिदिम-
२६	तिरतिरे आ.वि.	२	५	-	-	२	५	५	-	-	फिदिम-
२७	जनकल्याण मा.वि.	४	५	-	१	४	४	४	-	-	फिदिम-
२८	खलङ्गाटार मा.वि.	५	६	१	१	३	४	४	१	१	फिदिम-
२९	रानीटार मा.वि.	६	५	१	१	३	२	२	१	३	फिदिम-
३०	सिद्धेश्वर मा.वि.	४	७	१	१	४	५	५	-	-	फिदिम-
३१	इथुङ मा.वि.	५	६	-	-	३	५	५	२	१	फिदिम-
३२	प्रगती आ.वि.	४	५	१	१	२	३	३	-	१	फिदिम-
३३	याडनाम आ.वि.	३	४	-	१	२	४	४	-	-	फिदिम-
३४	नागिन मा.वि.	५	६	१	२	४	३	३	-	१	फिदिम-
३५	कालिका मा.वि.	४	७	२	१	२	३	३	२	१	फिदिम-
३६	सिंहदेवी मा.वि.	५	६	-	-	५	६	६	-	-	फिदिम-
३७	महादेव गुप्तेश्वर मा.वि.	६	५	-	-	३	५	५	२	१	फिदिम-
३८	सिद्धदेवी मा.वि.	४	७	१	१	२	३	३	२	२	फिदिम-
३९	विद्याआर्जन मा.वि.	५	६	१	-	३	४	४	१	२	फिदिम-
४०	सगरमाथा आ.वि.	४	५	१	१	२	३	१	१	९	फिदिम-
४१	कालिका आ.वि.	३	४	-	-	३	४	-	-	७	फिदिम-
४२	अरनिको आ.वि.	४	५	१	२	२	३	-	१	९	फिदिम-
४३	युवराज आ.वि.	४	३	-	-	४	३	-	-	७	फिदिम-
४४	पच्चिसे आ.वि.	३	४	१	२	१	२	-	१	७	फिदिम-

श्रोत: सर्वेक्षण फाराम

५३. महिला हिंसा सम्बन्धी विवरण

नेपाली समाज पुरुष प्रधान समाज भएको कारण महिलाहरु बढी हिंसाको सिकार हुने गरेको पाइन्छ । फिदिम नगरपालिकामा हिंसा पीडित महिलाहरुको विवरण निम्नानुसार छ ।

तालिका नं. ४५ महिला हिंसा सम्बन्धी विवरण

सि.नं.	विवरण	संख्या
१	घरेलु हिंसाबाट पीडित	१३
२	सौता रहेको	३
३	बेचविखनमा परेको	-
४	श्रीमानबाट पिडित/पिटिएका	१३
५	द्वन्द्वबाट पिडित	-
६	सामाजिक कुरिती लगाईएका	-
७	अन्य	३
	जम्मा	३२

श्रोत: जिल्ला प्रहरी कार्यालय पाँचथर

५४. वातावरण तथा सरसफाई

फिदिम नगरपालिकाको केन्द्रमा रहेको बजार क्षेत्रको सरसफाईका लागि हाल सम्म एउटा सार्वजनिक शौचालय निर्माण गरेको छ भने फोहोर व्यवस्थापनका लागि ल्याण्ड फिल्ड साइड निर्माण गर्न जग्गा खरिद गरि फोहोर संकलन गर्दै आएको छ । सरसफाई व्यवस्थापनका लागि २ वटा सवारी साधनको व्यवस्था गरेको छ । बजारबाट उत्पादन हुने प्लाष्टिक कागज र शिशा लगायत फोहोर दैनिक ७२० टन ल्याण्डफिल्ड साइडमा पुर्याउने व्यवस्था मिलाएको छ ।

५५. सेवा प्रवाह विवरण

सार्वजनिक सेवा प्रवाहका लागि फिदिम नगरपालिकाको स्वामित्वमा १ वटा दमकल रहेको छ । भने सरकारी र निजी क्षेत्रबाट १७ वटा एम्बुलेन्स सञ्चालनमा रहेका छन् । फिदिम नगरपालिका पहाडी क्षेत्र भएको र पछिल्लो चरणमा नगरपालिका घोषणा भएकोले नगर प्रहरी र शवबाहनको व्यवस्था हुन सकेको छैन ।

५६. कृषि सेवा केन्द्र, उपकेन्द्र, कृषक समूह सम्बन्धी विवरण

क) कृषि सेवा केन्द्र

तालिका नं. ५० कृषि सेवा केन्द्रबाट सेवा लिनेको विवरण

सेवा केन्द्रको नाम	दलित संख्या		जनजाति संख्या		अन्यको संख्या		कूल जनसंख्या	
	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष
कृषि सेवा केन्द्र फिदिम	१७५१	१६२२	२०३११	१७९०८	५७८१	५३१६	२७८४२	२४८५४
कृषि सेवा केन्द्र याडनाम	१००४	९२१	११६५४	१०१७४	३३१७	३०२०	१५९७५	१४११५
जम्मा								

श्रोत: जि.कृ.वि.का. पाँचथर

ख) कृषक समूहको विवरण

तालिका नं. ५१ कृषक समूहको विवरण

कृषक समूहको नाम	ठेगाना	सदस्य संख्या	उद्देश्य
पाथीभरा कृषक समूह	फिदिम-१	२२	तरकारी खेती
नवोदित महिला कृषक समूह	फिदिम-२	८	उन्नत खेती
नमुना कृषक समूह	फिदिम-२	१५	उन्नत खेती
सरस्वती महिला कृषक समूह	फिदिम-२	९	उन्नत खेती
पानीघाट कृषक समूह	फिदिम-१० याडनाम	९	उन्नत खेती
श्री दुमा कृषक समूह	फिदिम-१	१४	उन्नत खेती
शान्तिपुर बहुउद्देश्य कृषक समूह	फिदिम-४	३१	उन्नत प्रविधि प्रयोग गरि आय आर्जन
मिलेमतो कृषक समूह	फिदिम-१	२०	उन्नत प्रविधि प्रयोग गरि आय आर्जन
सयपत्री कृषक समूह	फिदिम-५, चोकमागु	२२	तरकारी खेती
लालिगुराँस महिला कृषक समूह	फिदिम-६, सिवा	९	कृषकको हित
मिलिजुली कृषक समूह	फिदिम-६, सिवा	१९	कृषकको हित
महिला कृषक समूह	फिदिम-५, चोकमागु	७	कृषकको हित
श्रीजंगा कृषक समूह	फिदिम-५, चोकमागु	७	कृषकको हित
सगरमाथा कृषक समूह	फिदिम-२ तालखर्क	११	कृषकको जीवन स्तर उकास्ने
राधाकृष्ण कृषक समूह	फिदिम-४	७	कृषकको जीवन स्तर उकास्ने
नाम्दुडाँडा किसान समूह	फिदिम-१	७	कृषकको जीवन स्तर उकास्ने
जनसेवा सामुदायिक कृषक समूह	फिदिम-७	२७	कृषकको जीवन स्तर उकास्ने
श्री सिंहदेवी कृषक समूह	फिदिम-२ अर्खौले	१७	कृषकको जीवन स्तर उकास्ने
श्री फुड्लोजी कृषक समूह	फिदिम-५, लुम्फाबुङ	१४	कृषकको जीवन स्तर उकास्ने
महिला उद्यमशील महिला कृषक समूह	फिदिम-६ सिवा	१३	कृषकको जीवन स्तर उकास्ने
सिद्ध देवी कृषक समूह	फिदिम-११, नांगीन	२०	कृषकको जीवन स्तर उकास्ने
किसान जागरण सचेतना विकास समूह	फिदिम-५, लुम्फाबुङ	१५	कृषकको जीवन स्तर उकास्ने
मनकामना कृषक समूह	फिदिम-११ नांगीन	१७	कृषकको जीवन स्तर उकास्ने
प्रगतिशिल महिला कृषक समूह	फिदिम-५ चोकमागु	११	कृषकको जीवन स्तर उकास्ने
फलफूल उत्पादन किसान समूह	फिदिम-२	२५	कृषकको जीवन स्तर उकास्ने
कञ्चनजंघा आर्गेनिक किसान समूह	फिदिम-२	१८	कृषकको जीवन स्तर उकास्ने
पाथीभरा कृषक समूह	फिदिम-११ नांगीन	२५	कृषिलाई आधुनिकीकरण गर्ने
श्री सिद्धदेवी सामुदायिक कृषक समूह	फिदिम-११ नांगीन	२५	कृषिलाई आधुनिकीकरण गर्ने
जनज्योति कृषक समूह	फिदिम-११ नांगीन	१५	कृषिलाई आधुनिकीकरण गर्ने
अन्नपूर्ण बहुउद्देश्य महिला किसान समूह	फिदिम-२	९	कृषिलाई आधुनिकीकरण गर्ने
कञ्चनजंघा कृषक समूह	फिदिम-१२ नांगीन	९	कृषिलाई आधुनिकीकरण गर्ने
श्रीसिद्ध कालिका कृषक समूह	फिदिम-७ रानीटार	९	कृषिलाई आधुनिकीकरण गर्ने
श्री वेशिफाँट कृषक समूह	फिदिम-१० याडनाम	९	कृषिलाई आधुनिकीकरण गर्ने
श्री समाजसेवी कृषक समूह	फिदिम-५ लुम्फाबुङ	२३	कृषिलाई आधुनिकीकरण गर्ने
श्री विजुली बहुउद्देश्य कृ. समूह	फिदिम-२	१६	उन्नतजातका फलफुल त. खेती गर्ने
जेमविरे कृषक समूह	फिदिम-५, लुम्फाबुङ	७	उन्नतजातका फलफुल त. खेती गर्ने
नवज्योति कृषक समूह	फिदिम-६ सिवा	११	उन्नत खेती
सुम्हालुङ कृषक समूह	फिदिम-१० याडनाम	१४	उन्नत खेती
पाथीभरा कृषक समूह	फिदिम-१० याडनाम	२२	उन्नत खेती
संगमचोक कृषक समूह	फिदिम-५ चोकमागु	७	उन्नत खेती
सूखला कृषक समूह	फिदिम-५ चोकमागु	१३	उन्नत खेती
प्रगतिशिल कृषक समूह	फिदिम-१२ नांगीन	७	उन्नत खेती
सिंहदेवी कृषक समूह	फिदिम-५ चोकमागु	१३	उन्नत खेती
नवज्योती कृषक समूह	फिदिम-११ नांगीन	१८	उन्नत खेती
सल्लेरी जागृती कृषक समूह	फिदिम-२	८	कृषि आधुनिकीकरणबाट जिवनस्तर उकास्ने
कालिका महिला कृषक समूह	फिदिम-२	११	कृषि आधुनिकीकरणबाट जिवनस्तर

			उकास्ने
सूर्यमुखी कृषक समूह	फिदिम-११ नांगीन	१९	कृषि आधुनिकीकरणबाट जिवनस्तर उकास्ने
ध्रुवतारा कृषक समूह	फिदिम-४	२०	उन्नत खेती
मेची कृषक समूह	फिदिम-२	२५	उन्नत खेती
बुद्ध कृषक समूह	फिदिम- रानीटार	१५	उन्नत खेती
जालपादेवी कृषक समूह	फिदिम-१३ लुङरुपा	१५	उन्नत खेती
जनजागरण कृषक समूह	फिदिम-११ नांगीन	१३	उन्नत खेती
सेसे कृषक समूह	फिदिम-५, चोकमागु	२०	उन्नत खेती
भरना बहुउद्देश्य कृषक समूह	फिदिम-२	२०	उन्नत खेती
नवजागरण फलफुल तथा तरकारी कृषि समूह	फिदिम-६ सिवा	२५	उन्नत खेती
याडनाम बहुउद्देश्य कृषक समूह	फिदिम-१० याडनाम	२५	उन्नत खेती
जनकल्याण कृषक समूह	फिदिम-६ सिवा	१४	उन्नत खेती
श्री नवज्योती कृषि समूह	फिदिम-१२ नांगीन	११	उन्नत खेती
श्री सूर्यमुखी कृषक समूह	फिदिम-५ चोकमागु	२७	उन्नत खेती
आम्बोटे कृषक समूह	फिदिम-५ चोकमागु	११	उन्नत खेती
आधुनिक बहुउद्देश्य कृषक समूह	फिदिम-५ चोकमागु	९	उन्नत खेती
श्री संगम कृषक समूह	फिदिम-३ स्कूलडाँडा	२५	उन्नत खेती
श्री पिपलबोटे कृषक समूह	फिदिम-११ नांगीन	१९	उन्नत खेती
श्री आमूल परिवर्तन कृषक समूह	फिदिम-७ रानिटार	२५	उन्नत खेती
श्री अजम्बरी कृषक समूह	फिदिम-७ रानिटार	२५	उन्नत खेती
श्री नव जागरण कृषक समूह	फिदिम-७ रानिटार	२५	उन्नत खेती
श्री नव प्रगतिशील कृषक समूह	फिदिम-८ रानिटार	२७	उन्नत खेती
श्री सेती खुगंखोला कृषि समूह (चादनी वी)	फिदिम-११ नांगीन	१७	उन्नत खेती
श्री सगरमाथा कृषक समूह	फिदिम-३	२६	उन्नत खेती
श्री नवकोपिला कृषक समूह	फिदिम-१	२५	उन्नत खेती
श्री लालिगुराँस कृषक समूह	फिदिम-३	२६	उन्नत खेती
श्री सेसेलुङ कृषक समूह	फिदिम-५ चोकमागु	२५	उन्नत खेती
श्री अगुवा कृषक समूह	फिदिम-७ रानिटार	२५	उन्नत खेती
श्री चनचनलुगं कृषक समूह	फिदिम-५ चोकमागु	२०	उन्नत खेती
श्री हातेमालो कृषक समूह	फिदिम-८ रानीटार	२५	उन्नत खेती
श्री आरती कृषक समूह	फिदिम-८ रानिटार	२५	उन्नत खेती
श्री मजुवा कृषक समूह	फिदिम-३	२५	उन्नत खेती
श्री सनराइज कृषक समूह	फिदिम-५ चोकमागु	२५	उन्नत खेती
श्री लाली अलैंची कृषक समूह	फिदिम-३	१५	उन्नत खेती
श्री नवकिरण कृषक समूह	फिदिम-१४ रानिटार	३२	उन्नत खेती
श्री सृजनसील कृषक समूह	फिदिम-२	२५	उन्नत खेती
श्री मिलिजुली कृषक समूह	फिदिम-७ रानिटार	२५	उन्नत खेती
श्री सिन्धुपौवा कृषक समूह	फिदिम-५ चाकमागु	१२	उन्नत खेती
श्री चेतना कृषक समूह	फिदिम-१४ लुङरुपा	१९	उन्नत खेती
श्री प्रगतिशील कृषक समूह	फिदिम-४	९	उन्नत खेती
श्री सृजनसील कृषक समूह	फिदिम-८ रानीटार	११	उन्नत खेती
श्री फ्याफुल्ला अलैंची कृषक समूह	फिदिम-७ रानीटार	२६	उन्नत खेती
श्री सेपेनी नुरिक ईतुम्लो कृषक समूह	फिदिम-१२ नांगीन	२०	उन्नत खेती
श्री ल्हासो नाङसाल कृषि समूह	फिदिम-७ रानीटार	२२	उन्नत खेती
श्री केराबारी कृषक समूह	फिदिम-१	१५	उन्नत खेती
श्री कालिका कृषक समूह	फिदिम-११ नागिन	२५	कपास तथा बाँके खेती विस्तार

श्री पूर्वेली कृषक समूह	फिदिम-१२ नागीन	१७	अलैंची खेती
श्री सिगिमटार कृषक समूह	फिदिम-११ नागीन	१३	उन्नत खेती प्रविधिको प्रयोग
श्री समता कृषक समूह	फिदिम-२	२३	तरकारी खेती विस्तार
श्री इन्द्रकमल महिला कृषक समूह	फिदिम-२	१५	व्यवसायिक खेती
श्री मानेडाँडा कृषक समूह	फिदिम-५ चोकमागु	१५	कफि खेती
श्री लालिगुराँस कृषक समूह	फिदिम-२	११	तरकारी खेती विस्तार
श्री हातेमालो कृषक समूह	फिदिम-१० याडनाम	१५	उन्नत खेती विस्तार
श्री परिवर्तन कृषक समूह	फिदिम-४	२५	
श्री लालिगुराँस कृषक समूह	फिदिम-१४ रानिटार	२५	अलैंची तरकारी खेती विस्तार
श्री असलथुलुङ कृषक समूह	फिदिम-३	१८	तरकारी फलफुल अलैंची खेती
श्री विहानी कृषक समूह	फिदिम-७ रानिटार	२६	तरकारी तथा फलफुल खेती
सृजनशील कृषक समूह	फिदिम-७ रानिटार	१३	तरकारी तथा फलफुल खेती
थाडसाड एकीकृत कृषक समूह	फिदिम-२ पल्लोटार	२५	कृषि उत्पादन गरि आयआर्जन
सिम्ले विउ आलु उत्पादन कृषक समूह	फिदिम-१	२५	आलु विउ उत्पादन गर्ने
श्री डाल्थ कृषक समूह	फिदिम-५ लुम्फाबुङ	२४	
श्री सुम्हात्लुङ कफी उत्पादक कृषक समूह	फिदिम-४	२५	कफि खेती
सूर्यज्योती कृषक समूह	फिदिम-८ रानीटार	२१	अलैंची विउ उत्पादन
श्री लालिगुराँस महिला कृषक समूह	फिदिम-१२ नागीन	२६	तरकारी खेती
श्री स्वाभिमानी कृषक समूह	फिदिम-२	२५	तरकारी फलफुल
श्री सृजनशील कृषक समूह	फिदिम-८ रानीटार	२६	तरकारी तथा अलैंची विरुवा उत्पादन

श्रोत: जि.कृ.वि.का. पाँचथर

ग) कृषक समूहको विवरण (सेवाकेन्द्र अनुसार)

तालिका नं. ५२ कृषक समूहको विवरण

सेवा केन्द्रको नाम	कृषक समूहको विवरण									
	पुरुष कृषक समूह		महिला कृषक समूह		मिश्रित कृषक समूह			कुल जम्मा		
	समूह संख्या	सदस्य संख्या	समूह संख्या	सदस्य संख्या	समूह संख्या	पु.सदस्य संख्या	महिला स.संख्या	समूह संख्या	पु.सदस्य संख्या	म. सदस्य संख्या
कृषि सेवा केन्द्र याडनाम	१	२२	२	४४	३६	४३९	२८३	३९	४६१	३२७
कृषि सेवा केन्द्र फिदिम	६	१३५	९	२०१	१२०	१४४८	९८८	१३५	१५८३	११८९

श्रोत: जि.कृ.वि.का. पाँचथर

५७. वार्षिक कृषि उत्पादन सम्बन्धी विवरण

तालिका नं. ५३ वार्षिक कृषि उत्पादन सम्बन्धी विवरण

बाली/उत्पादन समूह	क्षेत्रफल (हेक्टरमा)	उत्पादन (मेट्रिकटन)
धान	१९७२	४३७७.७३
मकै	३६९७	८२६५
गहुँ	९३९	१५६३.२९
कोदो	८८०७	१६५९.८०
जौ	८४	१०१.१४
तरकारी बाली	२५२.१	२६६७.३०
बेमोसमी तरकारी	८४	११०१
आलु	२२०.१८	२९१२.८२

फलफूल	१९२.२८	२१५५.७२५
मसला बाली	४३१.६५	१६९.७७
अदुवा	१३८.६७	१८५८.३४
बेसार	२०.६५	१६५.८५
तेलहन	१०४.६	१५५.९५
दलहन	२९४.४९	२५६.६७
चिया	११७.५	२९.४६

श्रोत: जिल्ला कृषि विकास कार्यालय पाँचथर

५८. पशु सेवा केन्द्र, उपकेन्द्र

तालिका नं. ५४ पशुसेवा केन्द्र उपकेन्द्रको विवरण

क्र.सं.	विवरण	भवनको प्रकार	जग्गाको क्षेत्रफल
१	जिल्ला पशु सेवा कार्यालय	कार्यालय प्रमुख क्वाटर भवन १ (कोठा ४)	६ रोपनी
२	ल्याव भवन १	१ कोठे	
३	कार्यालय भवन निर्माणाधिन	निर्माणाधिन पक्की भवन	६ रोपनी
४	पशु सेवा केन्द्र याडनाम (ख)	भाडामा	-
५	पशु सेवा केन्द्र रानीटार (ख)	भाडामा	-

श्रोत: जिल्ला पशु सेवा कार्यालय, पाँचथर

५९. पशु धन तथा सोबाट हने उत्पादनको अवस्था सम्बन्धी विवरण

तालिका नं. ५५ पशु धन तथा सोबाट हने उत्पादनको अवस्था सम्बन्धी विवरण

विवरण	उन्नत (संख्या)	स्थानीय (संख्या)	जम्मा (संख्या)	दुध (मे.टन)	मासु (मे.टन)
गाई	१९५५	२८५९७	३०५५२	५८४८.९	-
चौरीगाई	-	-	-	-	-
भैंसी	१६४५	९६०२	११२४७	४२२९.१२	३९२.७४
बाख्रा	५९४२	३८५८१	४४५२३	-	४४९.२
भेडा	-	१११	१११	-	-
बंगुर	८८६०	१९४३२	२८२९२	-	७२७.८८
कुखुरा	३३८९२	८२०६८	११५९६०	-	३७.४७

श्रोत: जिल्ला पशु सेवा कार्यालय, पाँचथर

तालिका नं. ५६ मासु पसल सम्बन्धी विवरण

क.स.	मासु पसलको नाम	ठेगाना				
			बफ	मटन	पोर्क	चिकन
१	दाजुभाई माछा मासु पसल	फिदिम १	०	०	०	९००
२	मनोज माछा पसल	फिदिम १	०	०	०	०
३	पूर्वाञ्चल फ्रेस हाउस	फिदिम १	०	२१००	०	२८५०
४	पाँचथर फ्रेस हाउस	फिदिम १	०	०	०	१५००
५	रमेश मासु पसल	फिदिम १	०	०	०	९००
६	न्यू टाइगर फ्रेस हाउस	फिदिम १	०	०	०	३००

७	न्यू दर्शन फ्रेस हाउस	फिदिम १	०	०	०	४५०
८	न्यू पब्लिक फ्रेस हाउस	फिदिम १	०	०	०	४५०
९	पृथ्वी फ्रेस हाउस	फिदिम १	०	०	०	३००
१०	योडहाङ्ग फ्रेस हाउस	फिदिम ४	०	०	०	६००
११	जसिमा माछामासु पसल	फिदिम ४	०	०	०	०
१२	सन्दिप फ्रेस हाउस	फिदिम	०	०	०	४५०
१३	काका पोल्ट्री हाउस	फिदिम १	०	०	०	१२०
१४		फिदिम-१	०	०	०	६००
१५	लाफा फ्रेस हाउस	फिदिम १	०	०	०	३००
१६	एकतीन फ्रेस हाउस	फिदिम-१	२२५०	०	५१००	०
१७	राँगा बंगुर फ्रेस हाउस	फिदिम १	६०००	०	४५००	०
१८	माँ दुर्गा पोल्ट्री फार्म	फिदिम १	०	०	०	२०
१९	पाँचथर फ्रेस हाउस	फिदिम १	९००	०	९००	३००
२१	सलमान फ्रेस हाउस	फिदिम १	०	०	०	१५०
२४	मेची फ्रेस हाउस	फिदिम १	०	३००	०	४५०
२५	टाइगर फ्रेस हाउस	फिदिम ४				१५०
२६	हाम्रो फ्रेस हाउस	फिदिम १	०	०	०	१८०
२७	नाम उल्लेख नभएका मासुपसल	फिदिम १				१५०
२८	” ” ”	फिदिम १	१८००	०	१५००	०
२९	” ” ”	फिदिम १	२१००	०	९००	०
३०	सुर्खेत फ्रेस हाउस	फिदिम १	०	०	१८००	
३१	” ” ”	फिदिम १	०	०	१८००	०
३२	” ” ”	फिदिम १	०	०	१२००	०
३३	” ” ”	फिदिम १	१५००	०	०	०
३४	” ” ”	फिदिम १	०	०	१५००	०
३६	इभरग्रीन फ्रेस हाउस,	फिदिम-१,	०	०	०	५६०
३७	सक्षम फ्रेस हाउस,	फिदिम-१,	०	०	०	२८४
३८	काका पोल्ट्री हाउस	फिदिम १	०	०	०	५४०

श्रोत: जिल्ला पशु सेवा कार्यालय, पाँचथर

तालिका नं. ५७ डेरी उद्योग सम्बन्धी विवरण

क.स.	डेरी उद्योगको नाम	ठेगाना	उत्पादन परिमाण (के.जी.)								
			दूध	दही	घिउ	पनिर	चिज	छुर्पि	आइसक्रीम	मिठाइ	अन्य
१	तमु डेरी उद्योग	रानीटार ट	०	०	३५८०	०	०	३४८०	०	०	०
२	पौवाभन्ज्याङ चिज उद्योग	फिदिम ३,	०	०	४१५३	३६००	१२६८०	७२००	०	०	०
३	त्रिशक्ती दुग्ध उत्पादन सहकारी संस्था लि.	नागीन ट	०	०	१८००	०	०	२१६०	०	२४०	१३०० प्याकेट ललिपप

४	श्री पन्चकन्या डेरी उद्योग (कृष्ण बहादुर तामाङ)	रानीटार २	०	०	३६००	१२०	०	३२००	०	०	०
५	संगीता डेरी उद्योग (प्रेम यल्मु)	फिदिम ११	०	०	६०	०	३०	०	०	०	०
६	सेतीसिंह दुध डेरी उद्योग	फिदिम नपा १०	०	०	६००	०	०	३२४८	०	०	०

श्रोत: जिल्ला पशु सेवा कार्यालय, पाँचथर

तालिका नं. ५८ डेरी पसल सम्बन्धी विवरण

क.स.	डेरी पसलको नाम	ठेगाना	मासिक बिक्रि परिमाण (के.जी.)								
			दूध	दही	घ्यू	पनिर	चिज	छुर्पि	आइसक्रीम	मिठाइ	खुवा
१	पौवाभन्ज्याङ चिज उत्पादन केन्द्रको (फिदिम बिक्री डिपो)	फिदिम -१	१८०००	९०००	५००	३००	०	१५०	०	०	६०
२	सिंहलिला दुग्ध सप्लायर्स	फिदिम -१	१५००	१५०	३०	०	०	१२०	०	३	०
३	तमु डेरी पसल	पौवासारताप	०	०	३००	२०	९०	२९०	०	०	०
४	पाँचथर कोशेली घर	फिदिम -१	३६००	३००	०	०	०	६०	०	१	
५	सिदिन कृषि डेरी उद्योग	फिदिम १	१८००	४५०	३५०	०	०	२००			

श्रोत: जिल्ला पशु सेवा कार्यालय, पाँचथर

तालिका नं. ५९ पशु हाटबजार सम्बन्धी विवरण

गाई/गोरु		बाख्रा/बोका		स्थानिय कुखुरा		भैसी/राँगा		बंगुर/सुँगुर (पाठापाठी)		बंगुर/सुँगुर (मासु प्रयोजन)	
परिमाण (संख्या)	कारोवार (रु. हजारमा)	परिमाण (संख्या)	कारोवार (रु. हजारमा)	परिमाण (संख्या)	कारोवार (रु. हजारमा)	परिमाण (संख्या)	कारोवार (रु. हजारमा)	परिमाण (संख्या)	कारोवार (रु. हजारमा)	परिमाण (मे.टन)	कारोवार (रु. हजारमा)
८८१	१०५७२.०	४५०३	२७०१८.०	३८५९	१९२९.५	३९७	५५५८.०	४०९१	१२२७३.०	४०५	११३४००.०

श्रोत: जिल्ला पशु सेवा कार्यालय, पाँचथर

तालिका नं. ६० आदिवासी/जनजाती तथा दलितलाई पुगेको सेवा सम्बन्धी विवरण

कार्यक्रम	महिला			पुरुष		
	दलित	जनजाति	अन्य	दलित	जनजाति	अन्य
स्थलगत १ दिने तथा ३ दिने तालिम (३०)	३४	१२९	११४	५३	१९८	१६३
उपचार	१७१	१८९३	१३०४	२३५	२०५०	३३५४
पशु बितरण	४	१०	७	०	१२	५
पशु आहारा	५८	२०६	१४३	९६	२४१	३४०
कृतिम गर्भाधान	२९	५६	८१	३५	११४	२०९
परजिवी नियन्त्रण	२१४	६५४	२८६	३८०	४१३	६०६
प्रयोगशाला सेवा	६३	९५४	११६५	१५७	१०९७	१८९२
पशु खोप	१६२	८४३	८८३	२८४	११३२	२५०१
पशु स्वास्थ्य शिविर	४३	९४	१६६	५८	२१९	१६९

श्रोत: जिल्ला पशु सेवा कार्यालय, पाँचथर

६०. निकासी तथा पैठारी विवरण (बार्षिक प्रगति)

तालिका नं. ६१ निकासी तथा पैठारी विवरण

पशुपन्धी					पशुजन्य पदार्थ				
सि.नं.	विवरण	इकाई	निकासी	पैठारी	सि.नं.	विवरण	इकाई	निकासी	पैठारी
१	गाई	संख्या	०	६९	१	दुध	मे.टन	५११	
२	गोरु	संख्या	६२८		२	मासु	के.जी.		
३	भैंसी	संख्या	०		३	फुल	संख्या		१३०००३
४	रागो	संख्या	३०७		४	उन	संख्या		
५	वाख्रा	संख्या	३५	७०	५	छाला	संख्या		
६	वोका	संख्या	०	७	६	घ्यू	के.जी.	१३७८२	
७	खसी	संख्या	३२९७		७	छुपी	के.जी.	७.३	
८	वंगूर	संख्या	५४७२	३६६	८	चिज	के.जी.		
९	कुखुरा	संख्या	०	१०५००	९				

श्रोत: जिल्ला पशु सेवा कार्यालय, पाँचथर

६१. हुलाक सेवा केन्द्र

तालिका नं. ६२ हुलाक सेवा केन्द्र सम्बन्धी विवरण

विवरण	वडा नं.	भवन	भाडामा
जिल्ला हुलाक कार्यालय	फिदिम-१, फिदिम	१ पक्की	-
इलाका हुलाक कार्यालय	फिदिम-१०, याडनाम	-	भाडामा
अतिरिक्त हुलाक कार्यालय	फिदिम-३, लालिखर्क	-	भाडामा
अतिरिक्त हुलाक कार्यालय	फिदिम-५, चोकमागू	-	भाडामा
अतिरिक्त हुलाक कार्यालय	फिदिम-६, सिवा	-	भाडामा
अतिरिक्त हुलाक कार्यालय	फिदिम-७, रानिटार	-	भाडामा
अतिरिक्त हुलाक कार्यालय	फिदिम-९, लुम्फाबुङ	-	भाडामा
अतिरिक्त हुलाक कार्यालय	फिदिम-११, नागिन	-	भाडामा
अतिरिक्त हुलाक कार्यालय	फिदिम-१३, लुङरुपा	-	भाडामा

श्रोत: जिल्ला हुलाक कार्यालय पाँचथर

६२. नगरपालिकाका हालका भवनहरु

फिदिम नगरपालिकाको भवन निर्माणाधिन अवस्थामा रहेको छ । हाल कार्य सञ्चालनका लागि भाडामा लिइएको छ ।

६३. बसपार्क सम्बन्धी विवरण

फिदिम नगरपालिका वडा नं. २ स्थित पल्लोटारमा बसपार्क निर्माण गरिए पनि सञ्चालनमा नल्याइएको र फिदिम माध्यमिक विद्यालयको जग्गा ठेक्कामा लिई बसपार्क सञ्चालन गरिदै आएको छ । नगरपालिकाले छुट्टै आफ्नो स्वामित्वको बसपार्क सञ्चालनमा ल्याइएको छैन ।

६४. सिंचाईको श्रोत

तालिका नं. ६३ सिंचाईको श्रोत सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	सिंचाई श्रोतको नाम	वडा नं.	सिंचित स्थान
१	हेवा खोला	४,१,१०,११	फिदिम, याडनाम, नागिन
२	नाम्दु खोला	७,१,११	नांगीन, रानीटार, फिदिम
३	आप्तावा खेला	१३,७,८	लुङरुपा, रानीटार
४	शिवा खोला	२,४,५,६,७	फिदिम, चोकमागु, सिवा, लुम्फाबुड
५	फेमे खोला	११,१२,१३,१४	नांगीन, लुङरुपा
६	फेचुवा खोला	१,२,३,४,१३	फिदिम, लुङरुपा

श्रोत: जिल्ला कृषि विकास कार्यालय, पाँचथर

६५. तालतलैया र प्राकृतिक पोखरीको नाम

तालिका नं. ६४ तालतलैया र प्राकृतिक पोखरी सम्बन्धी विवरण

नाम	वडा नं.	स्थान
सुके पोखरी	१४	रानीटार
सूर्योदय पोखरी	१३	लुङरुपा
डाफूर ताल	१४	लुङरुपा
छिन्तापु ताल	१३	लुङरुपा
काली ताल	१४	लुङरुपा
जोर (जुम्ल्याहा) ताल	१३	लुङरुपा

श्रोत: सर्वेक्षण फारम

६६. नगरपालिकाको केन्द्रबाट वडा सम्म लाग्ने अनुमानित समयको विवरण

तालिका नं. ६५ न.पा. केन्द्र र वडा सम्मको दुरी र समय सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	बस्तिको नाम	दुरी (कोष)	लाग्ने समय
५	चोकमागु	२ कोष	१.३० घण्टा
६	सिवा	४ कोष	३.०० घण्टा
७ र ८	रानीटार	४ कोष	३.०० घण्टा
९	लुम्फाबुड	४ कोष	३.०० घण्टा
१०	याडनाम	४ कोष	३.०० घण्टा
११ र १२	नांगीन	३ कोष	२.२५ घण्टा
१३ र १४	लुङरुपा	७ कोष	५.२५ घण्टा

श्रोत: जिल्ला पार्श्व चित्र २०७३

६७. बैंक तथा वित्तीय संस्था

क) बैंकहरूको विवरण

- नेपाल बैंक लिमिटेड फिदिम शाखा पाँचथर
- राष्ट्रिय बाणिज्य बैंक लिमिटेड शाखा फिदिम
- कृषि विकास बैंक लिमिटेड शाखा फिदिम

- माछापुच्छ्रे बैंक लिमिटेड शाखा फिदिम
- नेपाल एस.वि.आई. बैंक लिमिटेड फिदिम
- सिभिल बैंक लिमिटेड फिदिम
- एन एम वि बैंक लिमिटेड फिदिम
- ग्लोवल आइएमई बैंक लिमिटेड फिदिम
- सप्तकोशी डेभलपमेन्ट बैंक लिमिटेड फिदिम
- नेपाल बंगलादेश बैंक लिमिटेड फिदिम
- एन आए सी एसिया बैंक फिदिम
- फेवा विकास बैंक फिदिम
- निर्धन उत्थान बैंक फिदिम
- ग्रामिण स्वावलम्बन बैंक फिदिम
- समिट माइक्रो फाइनेन्स फिदिम
- गुडविल माइक्रो फाइनेन्स फिदिम
- सगरमाथा फाइनेन्स फिदिम
- फरवाड माइक्रो फाइनेन्स फिदिम
- साहारा माइक्रो फाइनेन्स फिदिम

श्रोत: सर्वेक्षण फारम

ख) विमा कम्पनीहरूको विवरण

तालिका नं. ६६ विमा कम्पनीहरूको विवरण

क्र.सं.	कम्पनीको नाम	रहेको स्थान
१	नेपाल लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.	फिदिम १
२	नेशनल लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.	फिदिम १
३	एसिया लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.	फिदिम १
४	प्राइम लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.	फिदिम १
५	नन्लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.	फिदिम १

श्रोत: सर्वेक्षण फारम

६८. फिदिम नगरपालिका भित्रका बजारहरूको विवरण

तालिका नं. ६७ बजार सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	विवरण (सेवा पुऱ्याउने स्थान)	मुख्य बजार	केन्द्रबाटको दुरी	हाटबजार लाग्ने स्थान
१,२,३,४,५,६,७, ८,९,११	साविक फिदिम, चोकमागु, सिवा, लुम्फाबुड, रानीटार, नांगीन	फिदिम	-	शनिबारे (साप्ताहिक)
११,१२,१०, १३,१४	नांगीन, याडनाम, लुडरुपा	नांगीन	३ कोष	पञ्चमी (पाक्षिक)
७,८,१३,१४	लुडरुपा, रानीटार	लुडरुपा	७ कोष	पञ्चमी (पाक्षिक)

श्रोत: सर्वेक्षण फारम

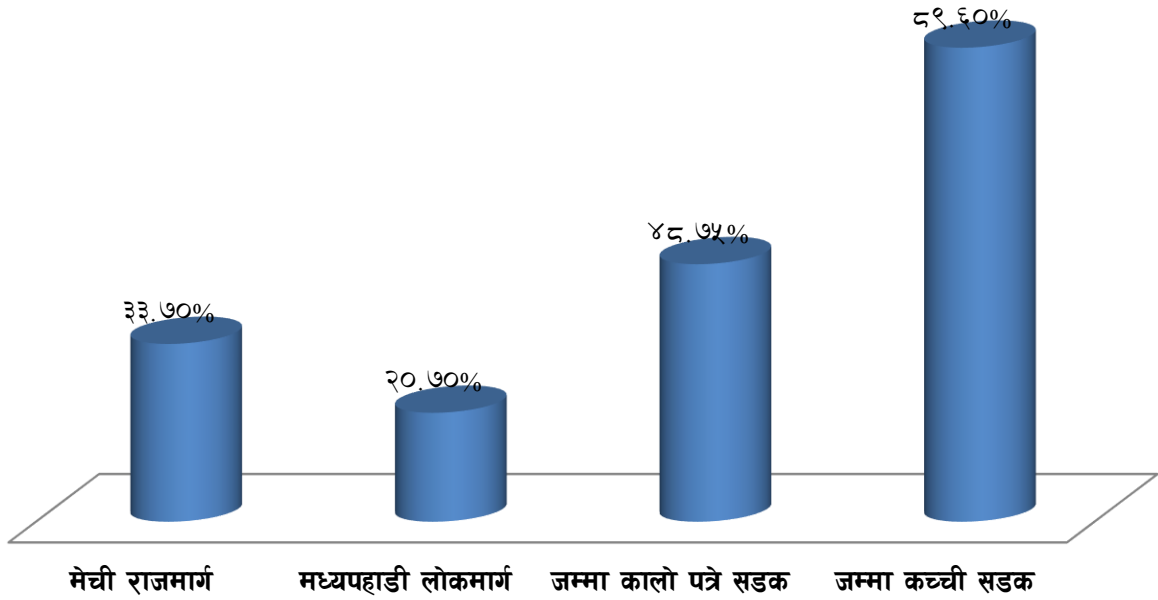
६९. सडक सञ्जालको विद्यमान अवस्था

तालिका नं. ६८ सडक सञ्जाल सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	सडकको वर्गिकरण	लम्बाई कि.मि.	सडकको सेवा पुगेका वडाहरू
१	मेची राजमार्ग	३३.७	१, २, ३, ४, १४
२	मध्यपहाडी लोकमार्ग	२०.७	४
३	जम्मा कालो पत्रे सडक	४८.७५	१, २, ३, ४, १४
४	जम्मा कच्ची सडक	८९.६	फिदिम न.पा.का सबै वडामा

श्रोत: जिल्ला समन्वय समिति, पाँचथर

सडक सञ्जालको अवस्था स्तम्भ चित्रमा



७०. शहरी विद्युतिकरण

तालिका नं. ६५ विद्युतिकरण सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	विवरण	परिमाण (संख्या)
१	ग्राहस्थ लाईन संख्या	३६००
२	औद्योगिक लाईन संख्या	४६
३	व्यापारिक संख्या	४२
४	मन्दिरमा वितरित संख्या	३
५	खानेपानी	-
६	सडक बत्ति	८५६
७	अस्थायी बत्ति	-
८	सिंचाई	-
९	जम्मा ग्राहक संख्या	४८१६
१०	स्विचिङ स्टेशन	१
११	ट्रान्सफर्मर संख्या	३६

श्रोत: फिदिम साना जलविद्युत सहकारी संस्था लि.

७१. दूर संचार सम्बन्धी विवरण

तालिका नं. ७० दूर संचार सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	संचार सेवाको किसिम	परिमाण	कैफियत
१	PSTN टेलिफोन लाईन	१०२५	
२	ए.डी.एस.एल. सेवा	३५२	
३	इन्टरनेट तथा जी.पि.आर.एस. सेवा	-	Wireless सेवाको Data एकिन गर्न नसकिने भएकोले
४	मोबाइल टावर जी.एस.एम.	२	
५	मोबाइल टावर स्काई	१	
६	जि.एस.एम. पोस्टपेड मोबाईल	५३२	
७	जि.एस.एम. प्रिपेड मोबाईल	३५१०३	
८	स्काई पोस्पेड मोबाईल	४५७	
९	स्काई प्रिपेड मोबाईल	११७९३	

श्रोत: दूरसञ्चार कार्यालय फिदिम

७२. पुल पुलेसा सम्बन्धी विवरण

तालिका नं. ७१ पुल पुलेसा सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	पुल रहेको खोलाको नाम	पुलको किसिम	पुल रहेको वारी
१	तमोर खोला (मध्यपहाडी लोकमार्ग)	पक्की	फिदिम-४ बाट आठराई गा.पा.
२	हेवा खोला (मेची राजमार्ग)	पक्की	फिदिम-४ बाट हिलिहाड-७ भारपा
३	फेमेखोला (फिदिम फालोट मोटरबाटो)	पक्की	फिदिम-१ बाट फिदिम-११ नागिन
४	हेवा खोला	भोलुङ्गे	फिदिम-१० बाट हिलिहाड ६ भारपा
५	हेवा खोला (हाइड्रो छेउ)	भोलुङ्गे	फिदिम-१० बाट हिलिहाड ६ भारपा
६	हेवा खोला	भोलुङ्गे	फिदिम-११ बाट हिलिहाड ७ भारपा
७	हेवा खोला (सारन्ता/सिमखर्क)	भोलुङ्गे	फिदिम-४ बाट हिलिहाड ७ भारपा

८	हेवा खोला (माफिटार)	भोलुङ्गे	फिदिम-४ बाट हिलिहाड ७ भारपा
९	फेमे खोला (थापाटार)	भोलुङ्गे	फिदिम-४ बाट फिदिम ११ नागिन
१०	फेमे खोला (पुरानो मुलबाटो)	भोलुङ्गे	फिदिम-४ बाट फिदिम ११ नागिन
११	फेमे खोला (नागिन खलंगा जाने)	भोलुङ्गे	फिदिम-१ बाट फिदिम ११ नागिन
१२	फेमे खोला (सेजेपा जाने)	भोलुङ्गे	फिदिम-१ बाट फिदिम ११ नागिन
१३	नाम्दु खोला	भोलुङ्गे	फिदिम-१ बाट फिदिम ७ रानीटार
१४	अँधेरी खोला	भोलुङ्गे	फिदिम-७ बाट फिदिम ८ रानीटार
१५	फेमे खोला	भोलुङ्गे	फिदिम-७ बाट फिदिम १२ नागिन
१६	फेमे खोला	भोलुङ्गे	फिदिम-८ बाट फिदिम १४ लुङरुपा
१७	फेमे खोला	भोलुङ्गे	फिदिम-१४ बाट फिदिम ८ रानीटार
१८	नाम्दु खोला	ट्रस्ट पुल	फिदिम-३ बाट फिदिम ८ रानीटार
१९	याडनाम खोला	भोलुङ्गे	फिदिम-११ बाट फिदिम १० याडनाम
२०	होक्मा खोला	भोलुङ्गे	फिदिम-२ बाट फिदिम ५ चोकमागु
२१	होक्मा खोला	पक्की	फिदिम-२ बाट फिदिम ५ चोकमागु
२२	होक्मा खोला	भोलुङ्गे	फिदिम-२ साम्दिन बाट फिदिम ५
२३	सिवा खोला (सिवा खोला दोभान	भोलुङ्गे	फिदिम-४ बाट कुम्बायक जाने
२४	सिवा खोला (लुम्फाबुङ-५ जाने)	भोलुङ्गे	फिदिम-४ बाट फिदिम ५ लुम्फाबुङ
२५	सिवा खोला	भोलुङ्गे	फिदिम-५ बाट फिदिम ५ मच्छेबुङ
२६	निवु खोला (सिस्नेरी जाने)	भोलुङ्गे	फिदिम-५ बाट फाल्गुनन्द जाने

श्रोत: सर्वेक्षण फारम

७३. व्यापारिक केन्द्रहरूको विवरण

तालिका नं. ७२ व्यापारिक केन्द्रहरूको विवरण

क्र.सं.	बजारको नाम	किसिम	ठेगाना	लाग्ने दिन	मुख्य व्यापारिक वस्तुहरू
१	शनिवारे	७ दिने	फिदिम	शनिवार	कुखुरा, बंगुर, खसी, कृषिजन्य उत्पादन, तरकारी, फलफूल, कपडा, जुत्ता चपल, चियानास्ता, हसिया, कोदालो, खुर्पा, खुकुरी, लेकाली जडिबुटी
२	द्वितीया	१५ दिने	कान्छीदोकान	द्वितीया	कुखुरा, बंगुर, खसी, कृषिजन्य उत्पादन, तरकारी, फलफूल, कपडा, जुत्ता चपल, चियानास्ता हसिया, कोदालो, खुर्पा, खुकुरी, लेकाली जडिबुटी
३	तृतीया	१५ दिने	नाँगिन	तृतीया	कुखुरा, बंगुर, खसी, कृषिजन्य उत्पादन, तरकारी, फलफूल, कपडा, जुत्ता चपल, चियानास्ता हसिया, कोदालो, खुर्पा, खुकुरी, लेकाली जडिबुटी

श्रोत: सर्वेक्षण फारम

७४. मुख्य बजार सम्बन्धी विवरण

तालिका नं. ७३ मुख्य बजार सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	वडा नं.	मुख्य बजार	केन्द्रबाट दुरी	कैफियत
१	३	लालिखर्क	११ कि.मि.	कालो पत्रे
२	३	कान्छी दोकान	२० कि.मि.	कालो पत्रे
३	२	साम्दिन	४ कि.मि.	कालो पत्रे
४	१४	पौवाभञ्ज्याङ	२४ कि.मि	कालो पत्रे
५	११	तृतीया	३ कोष	नांगीन (कच्ची)

६	१२	डायरी बजार	७ कोष	नागिन पुलभञ्ज्याङ
७	१०	खलङ्गा	५ कोष	याङनाम (कच्ची)
८	४	जोरसाल	२ कि.मि.	कालो पत्रे

श्रोत: सर्वेक्षण फारम

७५. फिदिम नगरपालिका भित्र रहेका गैरसरकारी संघ संस्थाहरुको विवरण

तालिका नं. ७४ गैरसरकारी संस्था सम्बन्धी विवरण

क्र.सं	नाम	ठेगाना	कार्यक्रम क्षेत्र	सम्पर्क नं.
१	सेभ द प्लानेट मिसन २०२० नेपाल	फिदिम १	सचेतना, शिक्षा, स्वास्थ्य, प्रकृति पर्यावरण, समाजिक परिचालन	०२४५२०९७९
२	पाँचथर वातावरण संरक्षण तथा विकास मञ्च	फिदिम १	शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि, समाजिक परिचालन, दुर्व्यसन नियन्त्रण	९८४२६६१५११
३	बैकल्पिक उर्जा विकास केन्द्र	फिदिम १	उर्जा सम्बन्धी	०२४५२०२०५
४	कृषि जागरण एवम् प्रवर्द्धन केन्द्र	फिदिम	कृषि	०२४-५२०१६४
५	अपाङ्ग सेवा संघ	फिदिम १	अपाङ्गहरुको उत्थान	०२४५२०३१६
६	ग्रामीण शिक्षा एवम् सचेतन समूह	फिदिम १	शिक्षा एवम् सचेतना	०२४५२०१६३
७	ग्रामीण सेवा केन्द्र	फिदिम १	सामाजिक परिचालन	०२४५२०२२५
८	पाँचथर समाज कल्याण केन्द्र	फिदिम १	सामाजिक परिचालन	
९	सामुदायिक कानूनी श्रोत केन्द्र	फिदिम १	महिला श-सत्तिकरण	०२४५२०२६९
१०	सामुदायिक ग्रामीण विकास केन्द्र नेपाल	फिदिम १	शिक्षा, स्वास्थ्य, सामाजिक परिचालन	०२४५२०
११	पाँचथर लघु जलविद्युत उद्यमी संघ	फिदिम १	लघु जलविद्युत बैकल्पिक उर्जा	०२४५२०२९७
१२	क्षितिज नाट्य समूह	फिदिम १	वातावरण, स्वास्थ्य, शिक्षा	०२४५२०३७२
१३	महिला जागरण संघ	फिदिम १	वातावरण स्वास्थ्य शिक्षा सुरक्षित मातृत्व	
१४	मानव अधिकार चेतना र विकास केन्द्र (हुकोडेक) नेपाल	फिदिम १	मानवअधिकार, सामाजिक परिचालन	०२४५२००९७
१५	ग्रामीण सिरिजङ्ग	फिदिम		
१६	वातावरण संरक्षण कार्यक्रम नेपाल	फिदिम ४	सामाजिक परिचालन	९८४२६६१७१६
१७	लिम्बू भाषा विकास संस्था	फिदिम १	भाषा संस्कृती, सामाजिक परिचालन	०२४५२०५१८
१८	हरियाली सेवा समाज	फिदिम ७ रानिटार	वातावरण, सामाजिक परिचालन	
१९	पहाडी समाज विकास केन्द्र	फिदिम १	वातावरण, कृषि,	०२४५२०३१०
२०	गाउँले वातावरण विकास क्लव	फिदिम ७ रानीटार	वातावरण संरक्षण सरसफाई	०२४५२०२९६
२१	कञ्चन आमा समूह	फिदिम १	महिला तथा बालबालिका	
२२	पाथिभरा दलित उत्थान समूह	फिदिम १	आर्थिक शैक्षिक सामाजिक विकास	०२४५२०३०९
२३	पाँचथर कानून सेवा समाज	फिदिम १	न्याय र कानून	०२४५२०४८६

२४	सेतो गुराँस बाल विकास सेवा	फिदिम १	बालबालिका	०२४५२०२५७
२५	मानव विकास तथा सामुदायिक सेवा	फिदिम १	पूर्वाधार विकास र मानव संसाधन	०२४५२०४५०
२६	प्रमिसुल संस्था	फिदिम १	महिला बालबालिका खानेपानी सरसफाई	०२४५२०२८५
२७	नारी विकास संघ	फिदिम १	महिला तथा बालबालिका	०२४५२०१८४
२८	नेपाल जनउद्धार संघ		सामाजिक परिचालन	०२४५२०००४
२९	प्याग नेपाल	फिदिम	मानव अधिकार र सामाजिक परिचालन	

श्रोत: जिल्ला गैरसरकारी संस्था प्रोफाईल पाँचथर

७६. फिदिम नगरपालिका भित्र हाल सम्म गठन भएका टोल विकास संस्थाहरूको विवरण

तालिका नं. ७५ टोलविकास संस्था सम्बन्धी विवरण

क्र.सं	टोलविकास संस्थाको नाम	ठेगाना	सदस्य संख्या
१	आदर्श टोल विकास संस्था	फिदिम ४	६५
२	सारन्ता टोल विकास संस्था	फिदिम ४	४०
३	सुम्हात्लुङ टोल विकास संस्था	फिदिम ४	१२७
४	भुजेलडाँडा थापाटार टोल विकास संस्था	फिदिम ४	५८
५	मानेडाँडा टोल विकास संस्था	फिदिम ५	३५
६	यायोक्खा राई टोल विकास संस्था	फिदिम ५	२६
७	कोलबोटे गैरी गाउँ टोल विकास संस्था	फिदिम ५	४५
८	सरसिउँला टोल विकास संस्था	फिदिम ५	४३
९	जोरकुलो टोल विकास संस्था	फिदिम ५	५७
१०	सिन्धुपौवा फलाटे टोल विकास संस्था	फिदिम ५	३७

श्रोत: फिदिम नगरपालिका, पाँचथर

७७. वडा नागरिक मञ्च तथा नागरिक सचेतना केन्द्र सम्बन्धी विवरण

फिदिम नगरपालिकाको पछिल्लो संरचनामा थपिएका साविक गाउँ विकास समिति भन्दा बाहेक पुरानो संरचनाको नगरपालिकामा भएका ११ वटा वडाहरूमा गठन भएको वडा नागरिक मञ्चको विवरण निम्न अनुसार प्रस्तुत गरिएको छ :

तालिका नं. ७६ वडा नागरिक मञ्च सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	लैंगिक आधार		जम्मा
	महिला	पुरुष	
१	११	१३	२४
२	७	१८	२५
३	११	१५	२६
४	१३	१४	२७
५	८	१७	२५
६	८	१७	२५
७	९	१६	२५
८	९	१६	२५

५	७	१८	२५
१०	७	१८	२५
११	८	१७	२५

श्रोत: फिदिम नगरपालिका, पाँचथर

७८. नागरिक सचेतना केन्द्र सम्बन्धी विवरण

फिदिम नगरपालिकाको पछिल्लो संरचनामा थपिएका साविक गाउँ विकास समिति भन्दा बाहेक पुरानो संरचनाको नगरपालिकामा भएका ११ वटा वडाहरूमा गठन भएको नागरिक सचेतना केन्द्रको विवरण निम्न अनुसार प्रस्तुत गरिएको छ

तालिका नं. ७७ नागरिक सचेतना केन्द्र सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	ना. स.केको नाम	बस्तीको नाम	लैंगिक आधार		जम्मा
			महिला	पुरुष	
२	आदर्श समाज नागरिक सचेतना केन्द्र	तालखर्क	२८	१	२९
७	सल्लेरी नागरिक सचेतना केन्द्र	तिलबारी	२३	४	२७
८	ताकमारु नागरिक सचेतना केन्द्र	ताकमारु	२५	०	२५
५	सेसेलुडमा नागरिक सचेतना केन्द्र	लुडलेवा	२४	१	२५
१०	याडदेन नागरिक सचेतना केन्द्र	याडदेन	२५	०	२५
		जम्मा	१२५	६	१३१

श्रोत: फिदिम नगरपालिका, पाँचथर

७९. सीप तालिम प्राप्त गरेको विवरण (आ.ब.२०७२/०७३)

तालिका नं. ७८ तालिम प्राप्त गरेको विवरण

क्र.सं.	तालिमको नाम	तालिम लिएको संख्या		जम्मा
		महिला	पुरुष	
१	बाँसको सामग्री	१५	२०	३५
२	सिलाई कटाई	३०	-	३०
३	दलित सिलाई कटाई	१६	-	१६
४	कम्प्युटर	१५	२०	३५

श्रोत: फिदिम नगरपालिका, पाँचथर

८०. वडा अनुसार विपन्नता स्तरीकरण:

तालिका नं. ७९ विपन्नता स्तरीकरण

वार्ड नं	अति गरिब	गरिब	मध्यम	सम्पन्न	जम्मा
१	२८	२९८	५१३	१०७	९४६
२	२८	२६१	२६७	४	५६०
३	२१	१८५	१११	२	३१९
४	१६३	२६२	१९६	३७	६५८
५	३७	१०४	६४६	१६	८०३
६	२६१	३२२	१८०	१६	७७९
७	६५	१९२	३०७	७५	६३९

८	५७	२१२	२९८	८४	६५१
९	३३	२६३	१३३	२५	४५४
१०	८२	१९२	२८१	९३	६४८
११	८०	१४९	३३२	१२३	६८४
१२	५४	१४९	४४६	३३	६८२
१३	२०८	३३५	१२१	५३	७१७
१४	१२३	२०८	२८४	४२	६५७
जम्मा	१२४०	३१३२	४११५	७१०	९१९७

श्रोत: फिदिम नगरपालिका (UCPA Data)

८१. विद्युत आयोजनाहरूको स्थिति

तालिका नं. ८० विद्युत आयोजना सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	विद्युत आयोजनाको नाम	क्षमता
१	फेमे खोलाबाट: क) खोरङ्गा हाइड्रो पावर प्रा.लि. ख) वि.के. हाइड्रो पावर प्रा.लि. (ए) ग) वि.के. हाइड्रो पावर प्रा.लि. (बी)	५५५ कि.वा. १५० कि.वा. २४० कि.वा.
२	हेवा खोलाबाट: पाँचथर पावर कम्पनी लि.	१४.५ मे.वा.

श्रोत: नेपाल विद्युत प्राधिकरण/फिदिम विद्युत उपभोक्ता सहकारी संस्था लि.

८२. औद्योगिक तथा व्यापार, व्यवसाय (निर्माण व्यवसायी समेत) सम्बन्धी विवरण

तालिका नं. ८१ व्यापार व्यवसाय सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	किसिम	संख्या	भाडा	आफ्नोघर	कैफियत
१	होटल	१७९	१२०	५८	
२	किराना	३००	२००	१००	
३	मोवाइल तथा इलेक्ट्रोनिक्स	४३	३०	१३	
४	औषधी	२०	२०	०	
५	कपडा पसल	७५	५५	२०	
६	कस्मेटिक	५४	३८	१६	
७	हार्डवेयर	२३	१५	८	
८	भाँडा वर्तन	२८	१८	१०	
९	सुनचाँदी पसल	३३	२०	१३	
१०	जुता चपल	४९	३०	१९	
११	डिपार्टमेन्ट स्टोर	१	१	-	
१२	तरकारी तथा फलफूल पसल	२३	२०	३	
१३	गिफ्ट सेन्टर	७	४	३	
१४	पान पसल	४	४	-	
१५	मासु पसल (फ्रेस हाउस)	२३	१८	५	
१६	अटो मोवाइल (रिपेयरिङ्ग सेन्टर) ग्यारेज	१५	१०	५	

१७	सो रुम	-	-	-	
१८	फेन्सी स्टोर्स	७६	६०	१६	
१९	पुस्तक तथा स्टेशनरी	११	७	४	
२०	एग्रोभेट	१३	-	-	
२१	खाजा घर, क्यान्टिन	३	२	१	
२२	आर्ट सेन्टर	७	५	२	
२३	कोसेली घर	२	२	०	
२४	फोटो स्टुडियो, कलरल्याव	१९	१०	९	
२५	छापाखाना प्रेस	३	१	२	
२६	ह्याचरी	-	-	-	
२७	ग्रील उद्योग	६	४	२	
२८	काठ फर्निचर	१०	५	५	आफ्नो जग्गा वा लिजमा
२९	सैलुन	९	९	-	
३०	ब्युटिपार्लर	२३	१३	१०	
३१	फोटोकपी सेन्टर	१३	८	५	
३२	सिलाई कटार्ड, टेलरिङ	३७	२५	१२	
३३	दुग्ध व्यवसायी	१५	१०	५	
३४	पाउरोटी व्यवसाय	२	१	१	
३५	बुटिक सेन्टर, ढाका पसल	२	१	१	
३६	मदिरा पसल	१७	७	१०	
३७	पेट्रोल पम्प	३	-	३	
	जम्मा	११४८	७८७	३६१	

श्रोत: पाँचथर उद्योग बाणिज्य संघ, फिदिम

ट३. फिदिम नगरपालिकाको विगत वर्षको आय व्यय विवरण

फिदिम नगरपालिका घोषणा भए पछि दुई आर्थिक वर्षको बजेट मात्र विनियोजन भएको देखिन्छ । आर्थिक वर्ष २०७२/२०७३ र आर्थिक वर्ष २०७३/२०७४ को समग्र बजेट विवरण निम्न अनुसार प्रस्तुत गरिएको छ

तालिका नं. ट२ फिदिम नगरपालिकाको विगत बर्षको आयव्यय विवरण

अर्थिक वर्ष	आय शीर्षक	रकम	व्यय शीर्षक	रकम
			पूँजीगत तर्फ	१,५४,००,०००
२०७२/०७३	आन्तरिक श्रोत	२१,००,०००	कन्टेनन्जेन्सी	४,६२,०००
	राजश्व बाँडफाँड	५५,००,०००	समपुरक कोष	३१,००,०००
	नेपाल सरकार	३,८२,४३,०००	लक्षित कार्यक्रम	१७,७५,७००
	अनुदान	२१,७०,०००	भौतिक पूर्वाधार	४६,१६,८२०
	आन्तरिक ऋण तथा विविध	६,५०,०००	प्रर्वद्धनात्मक क्षेत्र	३०,७७,८८०
	जम्मा	४,८६,६३,०००	कार्यालय व्यवस्थापन	१६,२६,०००
			जम्मा	
			चालु अनुदान तर्फ	४१,००,०००
			तदब	२०,००,०००

			स्थानीय भत्ता	६१,०००
			महङ्गी भत्ता	८०,०००
			अन्य भत्ता	६०,०००
			पोशाक भत्ता	६०,०००
			पानी बिजुली	७०,०००
			सञ्चार महसुल	१,३०,०००
			घर भाडा	१,७०,०००
			अन्य भाडा	५०,०००
			इन्धन खर्च	१,८५,५००
			सञ्चालन मर्मत	२५,०००
			कार्यालय खर्च	२,००,०००
			इन्धन अन्य प्रयोजन	३४,५००
			अन्य सेवा शुल्क	४,५०,०००
			भ्रमण खर्च	४,००,०००
			अनुगमन मूल्याङ्कन	५०,०००
			विविध	७०,०००
			एल जि सि डि पी	२८,३०,०००
			भवन निर्माण	१,००००००
			लागत सहभागिता	१३१६५१५१
			पूँजीगत तर्फ	२४४,५५,०००
२०७३/०७४	आन्तरिक श्रोत	५६,७७,०००	कन्टेनन्जेन्सी	७३४८५०
	राजश्व बाँडफाँड	७१,०८,०००	समपुरक कोष	८००००००
	नेपाल सरकार	८,०५,५५,०००	लक्षित कार्यक्रम	२३६४०२२
	वैदेशिक सहायता	२२,६६,०००	भौतिक पूर्वाधार	५६७३६५४
	जम्मा	५,६०,४६,०००	प्रर्वदनात्मक क्षेत्र	३७८२४३६
			चालु अनुदान तर्फ	४२६७००१.१
			तलब	२०८००००
			स्थानीय भत्ता	६२,०००
			महङ्गी भत्ता	६६,०००
			अन्य भत्ता	६०,०००
			पोशाक भत्ता	४५,०००
			पानी बिजुली	१००,०००
			सञ्चार महसुल	१,३०,०००
			घर भाडा	३,००,०००
			अन्य भाडा	७५,०००
			इन्धन खर्च	३०००००
			सञ्चालन मर्मत	२२५,०००
			कार्यालय खर्च	३६०००१.१०
			इन्धन अन्य प्रयोजन	३४,५००
			अन्य सेवा शुल्क	२४१७०००
			भ्रमण खर्च	७००००
			बीमा	५००००
			अनुगमन मूल्याङ्कन	५०,०००
			विविध	२००,०००

			आन्तरिक पूँजीगत खर्च	५६००००
			ठूला पूर्वाधार	५२१६०००
			एल जि सि डि पी	२२६६०००
			सार्वजनिक निर्माण	१३५३५०००
			सामाजिक सुरक्षा	१६४३००००
			जि.वि.स. अनुदान	४०००००
			लागत सहभागिता	२८१५०००

श्रोत: नगरपालिकाको कार्यालय फिदिम, पाँचथर

८४. गाउँपालिका/नगरपालिकाको कार्यालयमा हाल कार्यरत कर्मचारीहरूको विवरण

तालिका नं. ८३ कर्मचारीहरूको विवरण

क्र.सं	नाम,थर	दर्जा	शुरु नियुक्ती मिति	पदको तह	सेवा अवस्था	सम्पर्क
१	गुरुदत्त सुवेदी	कार्यकारी अधिकृत	२०७३/११/०६	रा.प.द्वितीय	स्थायी	९८५२६२३१११
२	पेम्बा शेर्पा	लेखा अधिकृत	२०७२/०८/१५	रा.प.तृतीय	स्थायी	९८५२६८९४०
३	दुर्गा दाहाल	इन्जिनियर	२०७३/०९/१८	सहायक स्तर छैटौं	करार	९८५१२०१२७०
४	दल प्रसाद केरुङ	कार्यक्रम अधिकृत	२०७२/१२/०१	सहायक स्तर छैटौं	करार	९८४९२८९९०३
५	सुरेश कुमार सुवेदी	नायब सुब्बा	२०७३/१२/२७	रा.प.अन.प्रथम	स्थायी	९८४२६४५८१०
६	तुलाराम रिमाल	कम्प्युटर अपरेटर	२०७३/०९/१७	सहायक स्तर पाँचौं	करार	९८५२६८४४०९
७	जंग प्रसाद राई	नायब सुब्बा	२०६४/१०/०१	रा.प.अन.प्रथम	स्थायी	९७४२६११९७९
८	राजकुमार न्यौपाने	नायब सुब्बा	-	रा.प.अन.प्रथम	स्थायी	९८४२६२४७३१
९	चन्द्र बहादुर लिम्बु	नायब सुब्बा	-	रा.प.अन.प्रथम	स्थायी	९८१४९७४८६९
१०	हाडनारायण हाडसरुम्बा	प्राविधिक सहायक	२०५३/०२/०३	सहायक स्तर चौथो	स्थायी	९८५२६८१०३५
११	प्रकाश बाँस्कोटा	अ.स.ई.	२०५३/०२/०८	सहायक स्तर चौथो	स्थायी	९८४२६६११६७
१२	रामचन्द्र अधिकारी	खरिदार	२०७३/१२/२१	रा.प.अन.द्वितीय	स्थायी	९८६१८५६२८१
१३	अरुणा भट्टराई	खरिदार	-	रा.प.अन.द्वितीय	स्थायी	९८५२६८४९४०
१४	लक्ष्मी बराल	खरिदार	२०७३/०९/१२	रा.प.अन.द्वितीय	स्थायी	९८५२६८१७८१
१५	डिडी मुखिया	खरिदार	-	रा.प.अन.द्वितीय	स्थायी	९८१७०३८०७१
१६	दिपक खतिवडा	अमिन	२०७१/०१/०२	सहायक स्तर चौथो	करार	९८५२६२०१११
१७	बालकुमार पुलामी	कार्यालय सहायक	२०६९/१२/०१	सहायक स्तर तृतीय	करार	९८१३१९८५८६
१८	लालबहादुर तुम्बापो	कार्यालय सहयोगी	२०५५/०४/०१	सहायक स्तर प्रथम	स्थायी	९८४४६२११७२
१९	सुरेन्द्र तामाङ	हलुका सवारी चालक	२०७२/०२/०१	सहायक स्तर द्वितीय	करार	९८०६०८१८१६
२०	विद्यापती बोहोरा	हेभि सवारी चालक	२०७१/०१/३१	सहायक स्तर द्वितीय	करार	९८४२७१३४१९
२१	दिपेन आडदेम्बे	कार्यालय सहयोगी	२०७२/०२/०१	सहायक स्तर प्रथम	करार	९८६२७४९३४८
२२	विनिता ओम्हा	कार्यालय सहयोगी	२०६७/०२/०४	सहायक स्तर प्रथम	करार	९८४४६२१०५८
२३	मदन भुजेल	सवारी चालक	२०७१/११/१२	सहायक स्तर प्रथम	करार	९८१४०४४९९०
२४	आलेन्द्र माडमु	कार्यालय सहयोगी	२०७३/१०/०१	सहायक स्तर प्रथम	करार	९८१५०४२३८५
२५	बलबहादुर खवास	सह-चालक	२०७०/१०/०९	सहायक स्तर प्रथम	करार	९८०६०५२०७१

श्रोत: नगरपालिकाको कार्यालय फिदिम, पाँचथर

८५. स्थानीय राजनैतिक दलहरूको विवरण

तालिका नं. ८४ स्थानीय राजनैतिक दलहरूको विवरण

क्र.सं.	पार्टी	पार्टी प्रमुख वा प्रतिनिधीको		ठेगाना	सम्पर्क फोन
		पद	नामथर		
१	नेपाली काँग्रेस	सभापति	नरेन्द्रकुमार केरुङ	फिदिम-१	०२४-५२०१५८
२	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	अध्यक्ष	राजकुमार भण्डारी	फिदिम-१	०२४-५२०१५६
३	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	इन्चार्ज	हर्क नेम्बाङ	फिदिम-१	-
४	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	अध्यक्ष	मानदेव केरुङ	फिदिम-१	०२४-५२०६५१
५	संघीय समाजवादी फोरम नेपाल	अध्यक्ष	राजेश सुब्बा	फिदिम-१	०२४-५२०८८५
६	मधेशी जनअधिकार फोरम नेपाल (लोकतान्त्रिक)	अध्यक्ष	राजभक्त योडया	फिदिम-१	०२४-५२०८५४
७	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माले)	सचिव	श्रीमती पुन्यमाया धिमिरे (पोखरेल)	फिदिम-१	०२४-५२०२२३
८	राष्ट्रिय जनमुक्ती पार्टी	अध्यक्ष	हेमबहादुर योडया	फिदिम-१	०२४-५२०
९	नयाँ शक्ति पार्टी नेपाल	संयोजक	खगेन्द्र लोवा (लिम्बु)	फिदिम-१	०२४-५२०२५६
१०	संघीय लोकतान्त्रिक राष्ट्रिय मञ्च	अध्यक्ष	सागर केरुङ	फिदिम-१	
११	युनाइटेड ग्रिन अर्गनाइजेसन	अध्यक्ष	रामप्रसाद ग्याबा तामाङ	फिदिम-१	
१२	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माले-जनसमाजवादी)	अध्यक्ष	भाजराज माखिम	फिदिम-१	
१३	नेपाल पूर्वराष्ट्रसेवक लोकतान्त्रिक पार्टी	अध्यक्ष	बीर बहादुर तामाङ	फिदिम-१	

श्रोत: जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, पाँचथर

८६. नगरपालिकाका कार्यकारीहरूको विवरण

तालिका नं. ८५ नगरपालिकाका कार्यकारीहरूको विवरण

क्र.सं.	नाम थर	नियुक्ति मितिमिति
१	गोपाल लिम्बू	२०७१/०२/०७	२०७१/०६/२५
२	काजिमान राई	०७१/०६/२६	२०७३/०७/२१
३	निरजकुमार देव	२०७३/०७/२८	२०७३/१२/११
४	गुरुदत्त सुवेदी	२०७३/१२/१४	

श्रोत: नगरपालिकाको कार्यालय फिदिम, पाँचथर

८७. सुरक्षा इकाईहरू:

तालिका नं. ८६ सुरक्षा इकाई सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	विवरण	स्थान	कैफियत
१	जिल्ला प्रहरी कार्यालय पाँचथर	फिदिम-१	
२	जिल्ला कारागार सुरक्षा गार्ड	फिदिम-१	
३	जिल्ला ट्रैफिक कार्यालय, पाँचथर	फिदिम-१	
४	अस्थायी प्रहरी पोष्ट वसपार्क	फिदिम-१	
५	जिल्ला अदालत सुरक्षा वार्ड	फिदिम-१	
६	जिल्ला प्रशासन सुरक्षा गार्ड	फिदिम-१	
७	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय, फिदिम	फिदिम-१	
८	छिमेकी प्रहरी पोष्ट फिदिम, बजार	फिदिम-१	

९	अस्थायी प्रहरी चौकी नांगीन	फिदिम-१२	
१०	अस्थायी प्रहरी चौकी रानीटार	फिदिम-८	

श्रोत: जिल्ला प्रहरी कार्यालय, पाँचथर

८८. सहकारी संस्थाहरूको विवरण

तालिका नं. ८७ सहकारी संस्थाको विवरण

विवरण	संख्या
कृषि सहकारी संस्था	३२
बचत तथा ऋण सहकारी संस्था	१२
महिला द्वारा मात्र सञ्चालित सहकारी संस्था	५
विद्युत सहकारी संस्था	५
चिया सहकारी संस्था	५
दूध सहकारी संस्था	२
उपभोक्ता सहकारी संस्था	१
बहुउद्देश्य सहकारी संस्था	५
पशु सहकारी संस्था	१
उर्जा सहकारी संस्था	१
सञ्चार सहकारी संस्था	१
राष्ट्रसेवक सहकारी संस्था	१
सहकारी संघहरूको विवरण	
जिल्ला सहकारी संघ	१
चिया उत्पादक सहकारी संघ	१
कृषि सहकारी संघ	१
बचत तथा ऋण सहकारी संघ	१

श्रोत: जिल्ला सहकारी संघ पाँचथर

८९. एफ.एम. रेडियो स्टेशनहरूको विवरण

तालिका नं. ८८ एफ.एम.रेडियो सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	एफ.एम/रेडियोको नाम	ठेगाना	प्रकार	कैफियत
१	सुम्हात्लुङ एफ.एम.	फिदिम-४	सामुदायिक	
२	सिंहलिला एफ.एम.	फिदिम-१	कमर्शियल	व्यवसायिक
३	इगल एफ.एम.	फिदिम-१	कमर्शियल	व्यवसायिक
४	पाँचथर एफ.एम.	फिदिम-३	कमर्शियल	व्यवसायिक
५	रेडियो मितेरी	फिदिम-४	कमर्शियल	व्यवसायिक
६	विग सोसियल कम्युनिकेशन (वि.एस.सी. एफ.एम.)	फिदिम-२	कमर्शियल	व्यवसायिक

श्रोत: सर्वेक्षण फाराम

९०. व्यापारिक फर्महरूको प्रकार

तालिका नं. ८९ व्यापारिक फर्म पसलहरूको विवरण

उद्योग व्यवसायको किसिम	कुल संख्या	घर भाडामा	आफ्नै घरमा
------------------------	------------	-----------	------------

		संचालित	संचालित
निर्माण सेवा (साना) उद्योग	६०	१०	५०
विविध उद्योगहरू: राडिपाखी, अलैची, कृषि, अग्रवती, बुटिक, आइस, ज्वेलरी, छापाखाना, चक, छालाजुत्ता, पाउरोटी, मैनवती जुस फोटोस्टुडियो, अचार आदी उद्योगहरू (घरेलु र साना)	९०	३५	५५
राइस मिल (साना) उद्योग	१६	५	११
डेरी (साना) उद्योग	१३	६	७
होटल (साना र घरेलु) उद्योग	३८	१०	२८
हाते कागज (साना र घरेलु) उद्योग	८		८
कम्प्युटर (साना) उद्योग	११	५	६
फर्निचर (साना) उद्योग	२०	९	११
सिलाई कटाई (घरेलु) उद्योग	२५	१२	१३
पशुपालन (साना) उद्योग	२७	१०	१७
ढाका कपडा बुनाई (घरेलु र साना) उद्योग	२८	८	२०
मौरी पालन (घरेलु) उद्योग	६		६
गूल उद्योग (साना) उद्योग	१२		१२
इट्टा (साना) उद्योग	८	जग्गा भाडामा	५
प्रा.लि. चिया, निर्माण सेवा	१९		१९
साभेदारी (साना) उद्योग	१५	१५	-

श्रोत: घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति, शाखा पाँचथर

५१. अल्पसंख्यक सिमान्तकृत वर्गको विवरण

तालिका नं. ५० अल्पसंख्यक माभी जातिको विवरण

क्र.सं.	विवरण	घरधुरी संख्या	ठेगाना
१	माभी	८	फिदिम-४, माभिटार

श्रोत: माभी उत्थान संघ जिल्ला शाखा पाँचथर

५२. सामुदायिक वन समूहको विवरण

तालिका नं. ५१ सामुदायिक वन समूहको विवरण

क्र.सं.	सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहको नाम	ठेगाना	क्षेत्रफल (हे)	घरधुरी	लाभान्वित जनसंख्या
१	खलंगा देउराली पाखा	फिदिम-१० याडनाम	९४	२८६	१४३४
२	फिदिम	फिदिम-२	१९.२४	१७८	८७५
३	देउराली	फिदिम-४	७६.७१	१०८	६९३
४	सुम्निमा	फिदिम-३	६	१९	१६३
५	डाँडाबन	फिदिम-४	२१.२५	१००	५००
६	सिंहदेवी	फिदिम-४	१०६.५	७८	४५०

७	सिलौटे	फिदिम-३	१९.२५	३५	१९०
८	बि.पि.	फिदिम-१	२८.७५	१५९	७९५
९	सल्लेरी	फिदिम-२	५.५	९२	४८१
१०	बेलबोटे महिला	फिदिम-४	२२.२५	५८	४२०
११	भालुखोप	फिदिम-१४ रानीटार	८४	१२५	४३६
१२	हिमशिखर	फिदिम-८ रानीटार	१०३.५	८४	४४५
१३	रातेपानी	फिदिम-७ रानीटार	११.५	१७३	१०६०
१४	रामदेले चुल्हे	फिदिम-११ नंगीन	८६.७५	१०३	६२५
१५	नाम्दु	फिदिम-७,१ रानीटार	३४.२५	१५२	८५६
१६	सल्लेरी	फिदिम-११ नंगीन	८१.२५	१९७	११६६
१७	साठी चुल्हे	फिदिम-११ नंगीन	१११	८४	४९०
१८	नागेम्बा	फिदिम-५ चोकमागु	९.६	१६६	८५०
१९	देविथान	फिदिम-५ चोकमागु	३.४४	५५	४०२
२०	सर्सिउला कुकुभारा	फिदिम-५ चोकमागु	२९७.२५	२०७	१४५०
२१	मकैबारी ढुलोडुड	फिदिम-१३ लुडरुपा	९८.७	११५	८००
२२	तुम्बापो काम्भुडगल	फिदिम-५ चोकमागु	७५	९०	६५५
२३	अधेरी भोडभोम	फिदिम-१३ लुडरुपा	४६.५	४९	२७८
२४	देवीथान तीन तल्ले अधेरी	फिदिम-१४ लुडरुपा	४०१.२५	६१	४९५
२५	लामालुप्पा	फिदिम-१३ लुडरुपा	१८	६४	४०५
२६	कडेनी	फिदिम-१४ लुडरुपा	१०६.५	९९	४९५
२७	लुम्फाबुड दशकत	फिदिम-५ लुम्फाबुड	११७	९२	५६०
२८	चप्लेटी लालबीरे बतासे	फिदिम-५ लुम्फाबुड	५०.७५	७४	२५६
२९	देविथान देउराली	फिदिम-५ लुम्फाबुड	२२.८४	७५	४०७
३०	सल्लेरी मगरकुवा	फिदिम-५ लुम्फाबुड	२०	२३६	११८०
३१	त्रिसुले कलविरे	फिदिम-५ लुम्फाबुड	४	४३	१५९
३२	खस्याडबुङ्ग ओखरे	फिदिम-६ शिवा	१६.३२	११०	६२५
३३	रामकर्म खुर्स	फिदिम-६ शिवा	६१.५	८१	४४६
३४	बाँधपानी सिमसार	फिदिम-६ शिवा	४	३१	२११
३५	सल्लेरी अलैंचे देवीथान	फिदिम-६ शिवा	६.७५	५३	३१५
३६	बनपाल	फिदिम-६ शिवा	१६.२५	११५	४७८
३७	कोल्डाडा चिसापानी महिला	फिदिम-५ लुम्फाबुड	५.७५	३०	१६२
३८	कालसिंह	फिदिम-५ चोकमागु	६९.५	९४	
			२३६२.६	३९७१	२०८५२

श्रोत: जिल्ला वन कार्यालय पाँचथर

५३. कबुलियती वन सम्बन्धी विवरण

तालिका नं. ५२ कबुलियती वन सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	कबुलियती वन समूहको नाम	ठेगाना	क्षेत्रफल	घरधुरी
१	पाथिभरा (क)	फिदिम-१	२.०४	५
२	पाथिभरा (ख)	फिदिम-१	२	५
३	सेरेङ्गे याखोदापा (क)	फिदिम-६ शिवा	३.१७	५
४	सेरेङ्गे याखोदापा (ख)	फिदिम-६ शिवा	३.१७	५
५	सेरेङ्गे याखोदापा (ग)	फिदिम-६ शिवा	३.१७	५
६	सेरेङ्गे याखोदापा (घ)	फिदिम-६ शिवा	३.१७	५
७	सेरेङ्गे याखोदापा (ङ)	फिदिम-६ शिवा	३.१७	५
८	सेरेङ्गे याखोदापा (च)	फिदिम-६ शिवा	३.१७	५
९	महभिर	फिदिम-१	१.३२	६
१०	पाखे	फिदिम-४	२.१२	५
११	साउनेपाखा	फिदिम-४	७.१८	१०
१२	बेलबोटे (क)	फिदिम-४	१.६६	११
१३	बेलबोटे (ख)	फिदिम-४	१.५	८
१४	भालुखोप रमिते (क)	फिदिम-६ शिवा	१.८७	५
१५	भालुखोप रमिते (ख)	फिदिम-६ शिवा	१.८७	५
१६	भालुखोप रमिते (ग)	फिदिम-६ शिवा	१.८७	५
१७	भालुखोप रमिते (घ)	फिदिम-६ शिवा	१.८७	५
१८	भालुखोप रमिते (ङ)	फिदिम-६ शिवा	१.८७	५
१९	भालुखोप रमिते (च)	फिदिम-६ शिवा	१.८७	५
२०	चिप्ले चौतारी	फिदिम-६ शिवा	२.९५	६
२१	छाङ्गे मालुवा (क)	फिदिम-६ शिवा	१.७५	५
२२	छाङ्गे मालुवा (ख)	फिदिम-६ शिवा	१.७५	५
२३	छाङ्गे मालुवा (ग)	फिदिम-६ शिवा	१.७५	५

श्रोत: जिल्ला वन कार्यालय पाँचथर

५४. फिदिम नगरपालिकामा रहेको मतदाता सम्बन्धी विवरण

तालिका नं. ५३ मतदाता सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	जनसंख्या	मतदाता संख्या	२०७४ को स्थानीय तह निर्वाचनमा	
			खसेको मत	खसेको मत प्रतिशत
१	८२५०	३०५१	२०६६	६७.७२
२	२९५०	१६६७	११९५	७१.६९
३	१९५८	१०५४	७७९	७३.९१
४	४२४१	१९१४	१४०९	७३.६२
५	३८२५	२४२०	१५७५	६५.०८
६	३५४४	२२३३	१५२५	६८.२९
७	२९००	१७४७	१२१०	६९.२६
८	३२०१	१९५१	१३६६	७०.०२
९	२४५०	१५६२	१०६०	६७.८६
१०	२७९४	१७६५	११८५	६७.१४
११	३३८९	२१०७	१४२९	६७.८२
१२	३३२३	१८१८	१३०९	७२
१३	३३३२	२०८६	१५४२	७३.९२
१४	३०४४	१७६६	१२१२	६८.६३
जम्मा	४९२०१	२७१४१	१८८६२	६९.५

श्रोत: जिल्ला निर्वाचन कार्यालय पाँचथर

५.५. फिदिम नगरपालिकाका अवसर र चुनौती

नगरपालिका लगायतका स्थानीय निकायको भौतिक तथा सामाजिक विकासको क्षेत्रमा बढीरहेको भूमिकालाई कुशलतापूर्वक निर्वाह गर्न स्थानीय स्तरमा राजनैतिक दल तथा सरोकारवालाहरूसँग समन्वय गरी विकासको कार्यलाई गति दिनु आजको प्रमुख चुनौती रहेको देखिन्छ । यस्ता चुनौतीहरूको सामना गर्न कर्मचारीहरूमा सीप, प्रविधि तथा मानसिक परिवर्तनको विकास गर्नु आवश्यक देखिन्छ । अन्तर सरकारी निकाय, गैर सरकारी संघ संस्था, सञ्चार क्षेत्र र नागरिक समाज बीच समन्वयात्मक सहकार्य आवश्यक देखिन्छ । सरोकारवालाहरूको स्थानीय निकायहरूको श्रोतमा निर्भरता बढीरहेकोले स्थानीय निकायलाई समन्वयकारी भूमिका निर्वाह गरी श्रोतको उचित बाँडफाँड र परिचालनमा समस्या रहेको देखिन्छ ।

मेची राजमार्ग र मध्य पहाडी लोकमार्गको पक्की सडकसँग जाडिएको फिदिम नगरपालिकामा अलैची, अदुवा, अम्रिसो, आलु, अकबरे खुर्सानी जस्ता नगदेबाली फलफूल तरकारी उत्पादन, प्राकृतिक सम्पदाहरू, सामाजिक र सांस्कृतिक विविधताले समृद्ध बनाउन सक्ने आधार प्रदान गरेको छ । सम्भावनासँगै नगरपालिकाका चुनौतीहरू समेत हाम्रा सामु रहेका छन् ।

पक्की सडकबाट नगरपालिकाका हरेक वडा सम्म जोडिने कच्ची सडक निर्माण भएकाले नगरपालिका भित्र उत्पादित कृषिजन्य र वनजन्य लगायत अन्य उत्पादनहरूले बजार सम्मको पहुँच सहजै पाउने स्थिति रहेको छ । सडकको पहुँच पुगे पनि पहाडी भौगोलिक विशिष्टताका दृष्टिले १२ महिना सडक सञ्चालनमा चुनौती देखिएको छ । नगरपालिका भित्रै फरक फरक भौगोलिक विशेषताले योजना तर्जुमामा साथै कार्यन्वयनमा समेत जटिल बनाएको छ । स्थानीय स्तरमा रोजगारीको अवसर नपाई युवा जनशक्ती विदेश पलायन हुने विषय नौलो होइन । हाल ग्रामिण स्तरमा सञ्चालन हुने विकास योजनाको कार्यान्वयनमा दक्ष तथा सक्षम जनशक्तीको भने अभाव रहेको पाइन्छ । स्थानीय उपभोक्ताहरूमा योजना कार्यान्वयन गर्दा उत्साहप्रद जनसहभागिता हुनु पर्ने तर त्यस्तो हुन सकेको देखिदैन । नगरपालिकाका वडाहरूबाट युवाहरूको

पलायन, योजनाबाट हुने लाभबारे कम चासो जस्ता कारण उपभोक्ता समितिले आम उपभोक्ताको सक्रिय सहभागिता गराउन सकेको देखिदैन ।

माथि उल्लेख गरिएका अतिरिक्त नगरपालिकाका विविध समस्याहरू देखिएका छन् । विभिन्न विषय क्षेत्रबाट पहिचान भएका मध्ये प्रमुख निम्न विषयहरूलाई नगरपालिकाका चुनौतीको रूपमा प्रस्तुत गरिएको छ

- विकास साभेदारहरूको संस्थागत क्षमतामा कमी
- राजनैतिक खिचातानी र विकासमा सहकार्यको अभाव रहनु
- रासायनिक मलको अधिक उपयोग र स्वास्थ्यमा नकारात्मक प्रभाव पर्नु
- कृषकहरूको आधुनिक कृषिज्ञान, सीप र क्षमतामा कमी हुनु
- ग्रामिण विद्युतीकरण विस्तार र नियमित आपूर्तीको व्यवस्था नहुनु
- अव्यवस्थित शहरीकरण हुनु
- सामुदायिक तथा नीजि विद्यालयहरूमा अन्तर हुनु
- दक्ष जनशक्ती उपलब्ध नहुनु
- कृषि पेशामा आधुनिकीकरण र व्यवसायिकतामा कमी
- सरोकारवालाहरूमा प्रतिवद्धता एवं उत्तरदायित्वको भावनामा सुधार नहुनु
- व्यवस्थित सिंचाइ प्रणाली नहुनु
- नगरपालिकाको आवधिक योजना बन्न नसक्नु

५६. नगरपालिकाका विकास सम्भावनाहरू

फिदिम नगरपालिका तमोर किनार देखि लुङरुपाको छिन्तापु डाँडासम्म फैलिएको छ । महागुरु फल्गुनन्दको तपोभूमि रहेको यो नगरपालिका पर्यटकीय दृष्टिकोणले सम्भावना बोकेको क्षेत्र हो । यहाँ अवस्थित साँस्कृतिक, धार्मिक, ऐतिहासिक तथा प्राकृतिक महत्त्वका स्थानहरूमा पर्यटन सम्बन्धी पूर्वाधारहरूको व्यवस्था गर्न सकेमा प्रशस्त आर्थिक सङ्कलन गर्न सकिने देखिन्छ ।

नगरपालिकाको कृषि प्रणाली व्यवसायिकरण नभएर निर्वाहमुखी मात्र छ । चिया, अलैची, अदुवा, अम्रिसो, तरकारी आदि क्षेत्रहरूमा केही मात्रामा व्यवसायिकरण तर्फ उन्मुख हुँदै गरे पनि बढ्दो रासायनिक मलखादको प्रयोगले उत्पादित वस्तुको बजार तथा भण्डारणमा प्रश्न उठ्न थालेको छ । तर पनि पूर्वी तराईका ठूला शहरहरू लगायत भारतका बजारसम्म यहाँको नगदेबाली र तरकारीले बजार लिने देखिन्छ । बेमौसमी तरकारी बालीको विकास र विस्तार, फलफूल तथा अन्य खाद्यान्न बालीहरूको खेती पनि यस नगरपालिकामा प्रशस्त मात्रामा गरिन्छ । कच्ची सडक र पक्की सडक (मेची राजमार्ग) पहुँच सँगै भारतीय बजार तर्फ समेत निर्यातको सम्भावना रहेकोले नगदेबाली र तरकारी खेतीको प्रचुर सम्भावना रहेको देखिन्छ ।

फिदिम नगरपालिका हुँदै बग्ने साना र ठूला खोला तथा नदीहरू रहेका छन् । फेमे खोला, हेवा खोला, सिवा खोला, निबु खोला आदिबाट केही विद्युत उत्पादन गरिएको भए पनि पर्याप्त देखिदैन । ठूलो जलाशय निर्माण हुने तमोर देखि स-साना खोलाहरूबाट विद्युत उत्पादन हुने सम्भावना रहेको छ । नगरपालिका भित्रका खोला नदीहरूलाई भरपुर प्रयोगमा ल्याउने हो भने सम्पूर्ण नगर क्षेत्रलाई पुगेर बाहिर क्षेत्रमा समेत बेचन सकिने स्थिति देखिन्छ । जसले नगरपालिकालाई आर्थिक समृद्धि तर्फ डोच्याउने देखिन्छ ।

पर्यटन सम्बन्धी गुरु योजना बनाई पूर्वाधार विकास गर्नु, उचित सिंचाईको व्यवस्थापन गरी कृषि प्रणालीलाई आधुनिकीकरण गर्नु, नगरपालिका भएर बग्ने साना तथा ठूला खोलाबाट जलविद्युत उत्पादन गर्नु, उत्पादित कच्चा पदार्थको पहिचान गरी उद्योग स्थापना गर्न सके वेरोजगारी समस्या न्यूनिकरण भई नगरपालिकाको आर्थिक, सामाजिक, भौतिक विकासमा सहयोग पुग्ने देखिन्छ ।

५७. सरकारी कार्यालयहरूको नाम, टेलिफोन नम्बरहरू

तालिका नं. ५४ टेलिफोन नं. सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	कार्यालयको नाम	फोन नं.
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	०२४-५२०११३, २५०, ०८८
२	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	०२४-५२०१००, १९९
३	जिल्ला अदालत	०२४-५२०१६५, २६६
४	जिल्ला समन्वय समिति	०२४-५२०१२०, २३४, १४४
५	जिल्ला अस्पताल	०२४-५२०१८९, १८८
६	जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय	०२४-५२०१७४
७	जिल्ला हुलाक कार्यालय	०२४-५२०१०४, ५०४
८	जिल्ला कृषि विकास कार्यालय	०२४-५२०१३०
९	जिल्ला प्राविधिक कार्यालय	०२४-५२०१४३
१०	जिल्ला खानेपानी कार्यालय	०२४-५२०११०
११	जिल्ला वन कार्यालय	०२४-५२०११७
१२	जिल्ला निर्वाचन कार्यालय	०२४-५२०११४
१३	कोलेनिका पाँचथर	०२४-५२०१४०
१४	जिल्ला नापी शाखा	०२४-५२०११९
१५	घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति	०२४-५२०१०६
१६	मालपोत कार्यालय पाँचथर	०२४-५२०१९६
१७	महिला तथा बालबालिका कार्यालय	०२४-५२०१४५
१८	शाखा तथ्याङ्क कार्यालय पाँचथर	०२४-५२०११६
१९	कृषि सामग्री संस्थान	०२४-५२०११५
२०	जिल्ला पशु सेवा कार्यालय	०२४-५२०१२७
२१	जिल्ला शिक्षा कार्यालय	०२४-५२०१०५
२२	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय	०२४-५२००९०
२३	जिल्ला सिचाई कार्यालय	०२४-५२०१७५
२४	जिल्ला कारागार शाखा पाँचथर	०२४-५२०२६७
२५	फिदिम नगरपालिका पाँचथर	०२४-५२०१०७
२६	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी शाखा पाँचथर	०२४-५२०२७३
२७	नेपाल टेलिकमको कार्यालय	०२४-५२०१११, १२२, ४४४
२८	नेपाल टेलिकम मर्मत शाखा	०२४-५२०१९८
२९	नेपाल बैंक लि.	०२४-५२०१५५
३०	कृषि विकास बैंक	०२४-५२०१६६, ४४३, ४६६
३१	खानेपानी तथा उपभोक्ता समिति	०२४-५२०३९८
३२	ग्रामीण विकास संस्थान	०२४-५२०२५३
३३	नेपाल पत्रकार महासंघ	०२४-५२०४८८
३४	पाँचथर बहुमुखी क्याम्पस	०२४-५२०१६९, ०७५
३५	नेपाल मानव अधिकार संगठन	०२४-५२०२८५
३६	एम्बुलेन्स सञ्चालन समिति	०२४-५२०००१
३७	जि.सं.स. ग्रामीण उर्जा	०२४-५२०१६८
३८	राष्ट्रिय बाणिज्य बैंक लि.	०२४-५२१००७
३९	एन एम बी बैंक लि.	०२४-५२०५०५
४०	माछापुछ्रे बैंक लि.	०२४-५२०५२६

४१	फेवा विकास बैंक लि.	०२४-५२०५९९
४२	ग्लोबल आइ एम ई बैंक लि.	०२४-५२०९९०
४३	नेपाल एस वि आइ बैंक लि.	०२४-५२०८८६
४४	सिभिल बैंक लि.	०२४-५२०७८८
४५	आयुर्वेदिक औषधालय लुडरूपा	०२४-६९०८८५
४६	कञ्चन जंघा टि स्टेट बजार शाखा	०२४-५२०१७०
४७	फिदिम उच्च मा.वि.	०२४-५२००१९
४८	विद्यावरदान स्कूल	०२४-५२००५१
४९	निलकण्ठ बोर्डिङ्ग स्कूल	०२४-५२०६९०
५०	मोची इङ्गलिस बोर्डिङ्ग स्कूल	०२४-५२००४३
५१	कञ्चनजंघा उच्च मा.वि.	०२४-५२०५३९
५२	नयाँ नमुना मा.वि.	०२४-५२०११३
५३	पाँचथर उद्योग बाणिज्य संघ	०२४-५२०१०३
५४	अलैंची व्यवसायी संघ	०२४-५२०४४०
५५	कञ्चन जंघा टि स्टेट	०२४-६९०२५८
५६	कर्मचारी मिलन केन्द्र	०२४-५२०५३५
५७	शसस्त्र प्रहरी बल हिमशिखर गुल्म	०२४-५२०५३६
५८	गोर्खा वेलफेयर सेन्टर	०२४-५२०१०१
५९	विष्णुदल गण	०२४-५२०२००
६०	विद्युत प्राधिकरण	०२४-५२०१७८
६१	जिल्ला भू संरक्षण कार्यालय	०२४-५२०१२५
६२	नेपाली काँग्रेस	०२४-५२०१५८
६३	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	०२४-५२०१५६
६४	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	-
६५	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	०२४-५२०६५१
६६	संघीय समाजवादी फोरम नेपाल	०२४-५२०८८५
६७	मधेशी जनअधिकार फोरम नेपाल (लोकतान्त्रिक)	०२४-५२०८५४
६८	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माले)	०२४-५२०२२३
६९	राष्ट्रिय जनमुक्ती पार्टी	०२४-५२०
७०	नयाँ शक्ति पार्टी नेपाल	०२४-५२०२५६

श्रोत: नेपाल टेलिकमको कार्यालय, पाँचथर

फिदिम नगरपालिकाको संगठनात्मक षाF चा

